

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BÜYÜKŞEHİRLER ÖLÇEĞİNDE YARIŞMA PROJELERİNİN TEMEL
TASARIM İLKELERİ BAĞLAMINDA -CEPHE VE KONUM PLANI
ÖZELİNDE- İNCELENMESİ**

Hakan BAL

HAZİRAN 2023

ANTALYA

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BÜYÜKŞEHİRLER ÖLÇEĞİNDE YARIŞMA PROJELERİNİN TEMEL
TASARIM İLKELERİ BAĞLAMINDA -CEPHE VE KONUM PLANI
ÖZELİNDE- İNCELENMESİ**

Hakan BAL

HAZİRAN 2023

ANTALYA

T.C.
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**BÜYÜKŞEHİRLER ÖLÇEĞİNDE YARIŞMA PROJELERİNİN TEMEL
TASARIM İLKELERİ BAĞLAMINDA -CEPHE VE KONUM PLANI
ÖZELİNDE- İNCELENMESİ**

Hakan BAL

MİMARLIK ANA BİLİM DALI MİMARLIK PROGRAMI tezi olarak
..../...../2023 tarihinde jüri tarafından (oybirliği / oyçokluğu ile) kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Semih ÖZKAN

Doç. Dr. Süleyman ÖZGEN

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. İbrahim Sani MERT

Tez Teslim Tarihi:/...../2023

BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Büyükşehirler Ölçeğinde Yarışma Projelerinin Temel Tasarım İlkeleri Bağlamında -Cephe ve Konum Planı Özelinde-İncelenmesi” adlı bu çalışmanın hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, bu çalışmanın herhangi bir kısmının başka bir akademik çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

... / ... / 2023

Hakan BAL

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
KISALTMALAR	v
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	ix
1. GİRİŞ	1
1. 1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	1
1. 2. Varsayımlar	2
1. 3. Çalışmanın Yöntemi ve Sınırlılıklar.....	2
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	3
2. 1. Temel Tasarım	3
2. 2. Temel Tasarım Öğeleri.....	3
2. 2. 1. Biçim	4
2. 2. 2. Yön	4
2. 2. 3. Aralık	6
2. 2. 4. Renk	6
2. 3. Temel Tasarım İlkeleri	8
2. 3. 1. Tekrar (Ritim)	8
2. 3. 2. Uygunluk (Armoni)	10
2. 3. 3. Egemenlik (Hiyerarşi)	11
2. 3. 4. Koram	12
2. 3. 5. Zıtlık (Kontrast)	12
2. 3. 6. Denge	13
2. 3. 7. Birlik	14
3. YÖNTEM	16
3. 1. Çalışmanın Yöntemi	16
3. 2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi	16
3. 3. Çalışmada Ele Alınan Örneklerin Analizi	17
3. 3. 1. Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması.....	17

3. 3. 2. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	19
3. 3. 3. Bodrum Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası Bölgesel Mimari Proje Yarışması	22
3. 3. 4. Çankaya Belediyesi Başkanlık Hizmet Binası, Sanat Merkezi ve Ulvi Cemal Erkin Konser Salonu Ulusal Mimari Proje Yarışması.....	24
3. 3. 5. Danıştay Başkanlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	26
3. 3. 6. Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması	28
3. 3. 7. Diyarbakır Yenışehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması	30
3. 3. 8. Efeler Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	32
3. 3. 9. Eskişehir Ticaret Odası Hizmet Binası, Fuar – Sergi ve Kongre Merkezi, Sosyal Tesisleri Ulusal Mimari Proje Yarışması.....	34
3. 3. 10. İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	36
3. 3. 11. İstanbul İl Özel İdaresi Hizmet ve İl Genel Meclisi Binası ile Çevre Düzenlemesi Ulusal Mimari Proje Yarışması	38
3. 3. 12. İstanbul Pendik Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması.....	40
3. 3. 13. İzmir Kalkınma Ajansı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması.....	42
3. 3. 14. İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası ve Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması.....	44
3. 3. 15. Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması	46
3. 3. 16. Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	48
3. 3. 17. Mersin Sağlık Platformu (MESAP) Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	51
3. 3. 18. Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Bölgesel Mimari Yarışma Projesi.....	53
3. 3. 19. Süleymanpaşa Belediye Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması	55
3. 3. 20. T.C. Hatay İl Genel Meclisi - İl Özel İdare Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması.....	58

3. 3. 21. T.C. MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması	60
3. 3. 22. TBMM Kütüphane-Araştırma Merkezi Arşiv Binası ve Genel Sekreterlik Hizmet Binası Yapı Kompleksi ile Ziyaretçi Kabul Binası Yarışması	63
3. 3. 23. Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Meydan ve Çevresinin Düzenlenmesi Mimari ve Kentsel Tasarım Projesi Yarışması	65
3. 3. 24. Torbalı Belediyesi Belediye Hizmet Binası, Pazaryeri ve Otopark ile Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması	68
3. 4. İncelenen Projelerin Analizi ve Karşılaştırılması.....	70
3. 4. 1. Birincilik Derecesi Alan Örnekler	70
3. 4. 2. İkincilik Derecesi Alan Örnekler.....	72
3. 4. 3. Bölüm Sonuçları	74
4. BULGULAR	75
5. TARTIŞMA	79
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	82
6. 1. Sonuçlar.....	82
6. 2. Öneriler.....	84
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	84
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	84
KAYNAKÇA	86
EK 1. ADANA ÇUKUROVA İLÇE BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE KÜLTÜR MERKEZİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	93
EK 2. BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	97
EK 3. BODRUM TİCARET ODASI YENİ HİZMET BİNASI BÖLGESEL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	100
EK 4. ÇANKAYA BELEDİYESİ BAŞKANLIK HİZMET BİNASI, SANAT MERKEZİ VE ULVİ CEMAL ERKİN KONSER SALONU ULUSAL MİMARİ PROJE	

YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	102
EK 5. DANIŞTAY BAŞKANLIĞI HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	105
EK 6. DENİZLİ BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE ÇEVRESİ MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	107
EK 7. DİYARBAKIR YENİŞEHİR BELEDİYESİ HİZMET BİNASI YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	111
EK 8. EFELER BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	114
EK 9. ESKİŞEHİR TİCARET ODASI HİZMET BİNASI, FUAR - SERGİ VE KONGRE MERKEZİ, SOSYAL TESİSLERİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	117
EK 10. İNEGÖL BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	120
EK 11. İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ HİZMET VE İL GENEL MECLİSİ BİNASI İLE ÇEVRE DÜZENLEMESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ.....	123
EK 12. İSTANBUL PENDİK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	126
EK 13. İZMİR KALKINMA AJANSI HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	129
EK 14. İZMİR KONAK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE YAKIN ÇEVRESİNİN DÜZENLENMESİ MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	133
EK 15. KAHRAMANMARAŞ BELEDİYE BAŞKANLIĞI HİZMET BİNASI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	137

EK 16. MANİSA BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE ÇEVRESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	141
EK 17. MERSİN SAĞLIK PLATFORMU (MESAP) HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	143
EK 18. SERİK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE KÜLTÜR MERKEZİ BÖLGESEL MİMARİ YARIŞMA PROJESİ BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	147
EK 19. SÜLEYMANPAŞA BELEDİYE HİZMET BİNASI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	151
EK 20. T.C. HATAY İL GENEL MECLİSİ - İL ÖZEL İDARE HİZMET BİNASI ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	155
EK 21. T.C. MSB SAVUNMA SANAYİİ MÜSTEŞARLIĞI HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	157
EK 22. TBMM KÜTÜPHANE-ARAŞTIRMA MERKEZİ ARŞİV BİNASI VE GENEL SEKRETERLİK HİZMET BİNASI YAPI KOMPLEKSİ İLE ZİYARETÇİ KABUL BİNASI YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	161
EK 23. TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE HİZMET BİNASI, MEYDAN VE ÇEVRESİNİN DÜZENLENMESİ MİMARİ VE KENTSEL TASARIM PROJESİ YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	164
EK 24. TORBALI BELEDİYESİ BELEDİYE HİZMET BİNASI, PAZARYERİ VE OTOPARK İLE YAKIN ÇEVRESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ	167

ÖZET

BÜYÜKŞEHİRLER ÖLÇEĞİNDE YARIŞMA PROJELERİNİN TEMEL TASARIM İLKELERİ BAĞLAMINDA -CEPHE VE KONUM PLANI ÖZELİNDE- İNCELENMESİ

Hakan BAL

Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Haziran 2023, 178 sayfa

Mimari proje yarışmaları günümüzde, mimarların yeni tasarımlarını ve konseptlerini ortaya koymasını sağlamakta ve tasarımcıların tanınabilirliğinin sağlanması açısından önemli bir rol oynamaktadır. Böylece mimarlar arasında yeni bir iletişim yöntemi gelişmektedir. Son yıllarda gelişen teknolojiyle beraber uluslararası ve ulusal ölçekte mimari proje yarışmaları öne çıkmış, çoğu mimarın yarışmalarda yer edinme isteği artmıştır. Mimarlık eğitimi sürecinde verilen temel tasarım ilkelerinin yarışma projelerinde yer alması, bu dersin önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle estetik açıdan bu ilkeler ve ilkeleri oluşturan öğelerin, projelerin kompozisyonu içerisinde kullanılması çok önemli bir noktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı 2000 yılı ve sonrasında büyükşehirlerde düzenlenen, hizmet binası mimari proje yarışmalarında ödül almış projelerin, temel tasarım ilkeleri bağlamında cephe ve konum planı ölçeğinde, temel tasarım ilkeleri açısından analizini içermektedir. İkincil bir amaç ise; mimari proje yarışmalarında temel tasarım ilkelerinin etkisini ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle 2000 yılı ve sonrasında, büyükşehir belediyelerinde düzenlenen mimari proje yarışmalarında, ödül almış hizmet binası projeleri, birincilik ve ikincilik ödülü ile sınırlandırılarak, temel tasarım ilkeleri bağlamında incelenmektedir. Bu amaçla temel tasarım öğeleri ve ilkeleri hakkında literatür taraması yapılarak, Türkiye büyükşehirlerinde uygulanan hizmet binaları mimari proje yarışmaları hakkında genel bilgiler elde edilerek; birincilik ve ikincilik ödülü almış projeler sınıflandırılarak, bu projeler temel tasarım ilkeleri bağlamında incelenmekte ve analiz edilerek ortak ve ortak olmayan özellikler ortaya konmaktadır. Konunun daha net anlaşılması için; ilk olarak temel tasarım ile ilişkilendirilen kavramlara yer verilerek, araştırmada kullanılan kavramlar açıklanmakta ve böylelikle kavramsal bir çerçeve oluşturulmaktadır. İncelenen yarışma projelerinde tespitlerin gerçekleştirilmesinde ise görsel analiz yöntemi rol oynamaktadır. Ele alınan yarışma projelerinin incelenmesi, vaziyet planı ve giriş cepheleri üzerinden tasarım görsellerinin analizi şeklinde ortaya konmaktadır. Temel tasarım ilkeleri, bir bağıntı içerisinde bulunmakta, yapılan çalışmada bu bağıntı görülmektedir. Yapılanlar analizlerde elde edilen bulgular, grafikler ile desteklenerek göz önüne serilmektedir. Sonuç olarak ele alınan projelerde, sürekli kullanılan tekrar, uygunluk, denge ve birlik ilkelerinin önemi, tasarımlarda vaz geçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Temel tasarım öğelerinden ise biçim, tekrarın oluşmasında önemli bir etkiye sahipken, kompozisyon kurgusunda değerlendirilmesi gereken bir unsur olarak görülmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Büyükşehirler, Hizmet binaları, Mimari projeler, Temel tasarım, Yarışma projeleri

JÜRİ: Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Semih ÖZKAN

Doç. Dr. Süleyman ÖZGEN

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE COMPETITION PROJECTS ON THE METROPOLITAN SCALE IN THE CONTEXT OF THE BASIC DESIGN PRINCIPLES - SPECIFIC TO THE FACADE AND SITE PLAN

Hakan BAL

MSc Thesis in Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

June 2023, 178 pages

Today, architectural project competitions allow architects to reveal their new designs and concepts and play an important role in ensuring the recognition of designers. Thus, a new communication method develops between architects. With the developing technology in recent years, international and national architectural project competitions have come to the fore, and the desire of most architects to take part in the competitions has increased. The fact that the basic design principles given in the architectural education process are included in the competition projects reveals the importance and necessity of this course. It is a very important point that these principles and the elements that make up the principles are used in the composition of the projects, especially in terms of aesthetics. In this context, the aim of this study is to analyze the award-winning projects in the service building architectural project competitions held in metropolitan cities in 2000 and later, in terms of basic design principles, in the context of basic design principles, on the scale of facade and site plan. As a secondary purpose; to reveal the effect of basic design principles in architectural project competitions. For this reason, in the architectural project competitions held in metropolitan cities in 2000 and later, award-winning service building projects are limited to the first and second prizes, and are examined in the context of basic design principles. For this purpose, by making a literature review about the basic design elements and principles, general information about the architectural project competitions for service buildings applied in the metropolitan cities of Turkey was obtained. The projects that won the first and second places are classified, and these projects are examined and analyzed in the context of basic design principles, and their common and non-common features are revealed. For a clearer understanding of the subject; First of all, the concepts associated with the basic design are included, and the concepts used in the research are explained, thus creating a conceptual framework. Visual analysis method plays a role in the determination of the competition projects examined. The examination of the contest projects discussed is presented in the form of analysis of the design visuals on the site plan and the entrance facades. The basic design principles are interrelated and this relationship is seen in this study. The findings obtained in the analyzes are presented with the support of graphics. As a result, the importance of the principles of repetition, harmony, balance and unity, which are constantly used in the projects discussed, appear as an indispensable element in the designs. As one of the basic design elements, the form has an important effect on the formation of repetition, while it is seen as an element that should be evaluated in the composition setup.

KEYWORDS: Architectural projects, Basic design, Competition projects Metropolitan cities, Service buildings

COMMITTEE: Prof. Dr. Ayşe SAĞSÖZ

Asst. Prof. Dr. Mehmet Semih ÖZKAN

Assoc. Prof. Dr. Süleyman ÖZGEN

KISALTMALAR

C	: Cephe
MESAP	: Mersin Sağlık Platformu
MSB	: Millî Savunma Bakanlığı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMMOB	: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
V.d.	: Ve diğerleri
VP	: Vaziyet Planı

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 3.1. Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması analizi	17
Tablo 3.2. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi	19
Tablo 3.3. Bodrum Ticaret Odası yeni hizmet binası bölgesel mimari proje yarışması analizi	22
Tablo 3.4. Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması analizi	24
Tablo 3.5. Danıştay başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması analizi.....	26
Tablo 3.6. Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması analizi	28
Tablo 3.7. Diyarbakır Yenışehir Belediyesi hizmet binası yarışması analizi	30
Tablo 3.8. Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi.....	32
Tablo 3.9. Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması analizi	34
Tablo 3.10. İnegöl Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi	36
Tablo 3.11. İstanbul İl Özel İdaresi hizmet ve il genel meclisi binası ile çevre düzenlemesi ulusal mimari proje yarışması analizi	38
Tablo 3.12. İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi..	40
Tablo 3.13. İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması analizi.....	42
Tablo 3.14. İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi mimari proje yarışması analizi	44
Tablo 3.15. Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi.....	46
Tablo 3.16. Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması analizi	48
Tablo 3.17. Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması analizi	51
Tablo 3.18. Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari yarışma projesi analizi	53

Tablo 3.19. Süleymanpaşa belediye hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi	55
Tablo 3.20. T.C. Hatay il genel meclisi - il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi.....	58
Tablo 3.21. T.C. MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı hizmet binası mimari proje yarışması analizi.....	60
Tablo 3.22. TBMM kütüphane-araştırma merkezi arşiv binası ve genel sekreterlik hizmet binası yapı kompleksi ile ziyaretçi kabul binası yarışması analizi	63
Tablo 3.23. Tekirdağ büyükşehir belediye hizmet binası, meydan ve çevresinin düzenlenmesi mimari ve kentsel tasarım projesi yarışması analizi	65
Tablo 3.24. Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası, pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması analizi	68
Tablo 3.25. Birincilik ödülü alan projelerin temel tasar ilkeleri bazında karşılaştırılması	70
Tablo 3.26. İkincilik ödülü alan projelerin temel tasar ilkeleri bazında karşılaştırılması	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Basit bir üçgen biçimi ile yapılan düzenlemeler.....	4
Şekil 2.2. Farklı yönleri gösteren çizgilerle oluşturulan yarım daire.....	5
Şekil 2.3. Renklerin anlamları	7
Şekil 2.4. Boyut, şekil ve benzer detaya göre tekrar.....	9
Şekil 2.5. Tekrar ve değişken tekrar örneği	10
Şekil 2.6. Dört farklı uygunluk ilkesi.....	10
Şekil 2.7. Boyut, şekil ve konum hiyerarşisi	11
Şekil 2.8. Eksenel, merkezsel ve çevresel ölçü koramaları	12
Şekil 2.9. Temel tasarım öğelerinde zıtlık ilkesi uygulamaları	13
Şekil 2.10. Simetrik ve asimetrik denge örneği	14
Şekil 2.11. Birliğe ulaşan yolları gösteren şema.....	15
Şekil 4.1. İlkelerin, tüm yarışma projelerindeki kullanım sayıları	75
Şekil 4.2. Birincilik derecesi alan projelerde, vaziyet planı ve cephe özelinde gözlemlenen ilke sayıları.....	76
Şekil 4.3. İkincilik derecesi alan projelerde, vaziyet planı ve cephe özelinde gözlemlenen ilke sayıları.....	77
Şekil 4.4. Tekrar ilkesinin görülmesinde etkili olan tasar öğeleri	78

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca, bana bilgi ve tecrübelerini aktaran, tezimi yaptığım sürede benden yardımlarını ve ilgilerini esirgemeyen değerli tez danışmanım Prof. Dr. Ayşe Sağsöz'e,

Kendimi geliştirmemi sağlayan, çalışmamı yürütürken öğretilerinden çokça istifade ettiğim ve her zaman yanımda olan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Semih Özkan'a,

Tez konumu seçmemde “Duvarlar: Anlamsal (Semantik) ve Dizimsel (Sentaktik) Bir Analiz” adlı doktora tezi ile bana ilham olan Doç. Dr. Altay Çolak'a,

Ve son olarak her zaman bana destek olan aileme teşekkürü borç bilirim.

1. GİRİŞ

Mimari proje yarışmaları, günümüzde mimari tasarım açısından önemli bir rol oynamaktadır. Yapılan yarışmalar ile toplum, bir ürün ortaya çıkarmakta ve mimarlar kendilerini gösterebilmektedir. Yarışmalar ile mimarlar, kendilerini sınamakla kalmamış, kendilerinin geliştirerek mimarlığı yaşama ve yaşatma fırsatı da elde etmişlerdir (Sayar, 2004). Son yıllarda gelişen teknolojiyle beraber uluslararası ve ulusal ölçekte mimari proje yarışmaları öne çıkmış, çoğu mimarın yarışmalarda yer edinme isteği artmıştır.

Özellikle Türkiye’de 1930’lu yıllardan bu yana uygulanan proje yarışmalarında, kamu binası proje yarışmalarının sayısının diğer türlere göre fazla olduğu gözlemlenmektedir (Perçin, 2018). 2000’li yıllara gelindiğinde, Türkiye’nin, Avrupa Birliği’ne katılımının amaçlanması ile demokrasi hamlesi gündeme gelmiş, toplumun sözü ön plana çıkarak kendini mimari projelerde de göstermiştir (Aygün, 2004). Bu bağlamda mimari proje yarışmalarında kamusal yapılar, içinde bulunduğu toplum ile bir bütün haline gelmektedir.

Kompozisyonda düzenlenen öğelerin, dizimsel boyutu (sentaktik boyut) hem Gestalt Kuramı hem de Temel Tasarım ile gerçekleşmektedir. Tasarımda gerçekleştirilen öğe dizilimiyle, algılayıcı üzerinde bir etki yaratılır. Burada da estetik algı devreye girmektedir. Estetik ile algılayıcıda, bir beğeni veya beğenmeme durumu yaratılmış olur. Yarışmalarda ise fonksiyonların uygulanışı, malzeme seçimi, yer ve tasarımsal bağlamın yanı sıra bir estetik algıda söz konusudur. Bu bağlamda artan proje yarışmalarıyla, mimarlık eğitimi sırasında anlatılan temel tasarım ilkelerinin yarışma projelerinde de uygulanması, bu dersin önemini ve gerekliliğini göstermektedir. Bu nedenle, yarışmalarda yer alacak mimar ve mimar adaylarının, daha önceki yarışmalarda ödül almış projelerde etkin olarak kullanılan temel tasarım ilkeleri hakkında fikir sahibi olmalarını sağlaması açısından, çalışmanın önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın amacı 2000 yılı ve sonrasında, büyükşehirlerde düzenlenen hizmet binası mimari projelerinde ödül almış projelerin, temel tasarım ilkeleri bağlamında cephe ve konum planı olarak temel tasarım ilkelerinden hangilerinin kullanıldığını ortaya çıkarmaktır. Böylelikle mimari proje yarışmalarında temel tasarım ilkelerinin etkisinin önemi orta çıkarılmış olacaktır. Temel tasarım öğelerinden biçim, yön, renk, aralık; temel tasarım ilkelerinden ise tekrar (ritim), uygunluk (armoni), zıtlık, koram, egemenlik, denge ve birlik ilkeleri ele alınmıştır.

Bu amaçla; 2000 yılı ve sonrasında büyükşehirlerde düzenlenen mimari proje yarışmalarında, birincilik ve ikincilik ödülü almış hizmet binası projeleri, temel tasarım ilkeleri bağlamında incelenmektedir.

1.2. Varsayımlar

Hizmet binası projeleri cepheler açısından incelendiğinde, temel tasarım ilkelerinden daha çok ritim ilkesinin uygulandığı söylenebilir. Bunun yanı sıra ödül almış mimari projelerde, temel tasarım ilkeleri açısından ortak olarak kullanılmış ilkeler vardır.

Aynı zamanda plan bazında da çevre ile uyumun ve tasarımın kompozisyonunun, temel tasarım ilkelerinden birlik ilkesi ile düzenlendiği düşünülmektedir. Kompozisyonda bulunan öğelerin dizimi, kompozisyonda bir bütünlük oluşturması ile birlik gerçekleşmektedir. Bunun için de tasarım, çevre bağlamından koparılmamalıdır.

1.3. Çalışmanın Yöntemi ve Sınırlılıklar

Çalışmada temel olarak bilgi toplama, araştırma ve analiz etme yöntemleri kullanılmıştır. Temel tasarım öğeleri ve ilkeleri hakkında literatür taraması yapılarak, Türkiye’de uygulanan mimari proje yarışmaları hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu doğrultuda 2000 yılı ve sonrasında yapılmış olan hizmet binası proje yarışmaları incelenmiştir. Bunun için TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi’nin açmış olduğu yarışMO, mimari sitelerden Arkiv ve Arkitera üzerinden veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler ile birincilik ve ikincilik ödülü almış hizmet binası projeleri, temel tasarım ilkeleri bağlamında analiz edilmektedir.

Gerçekleştirilen mimari proje yarışmalarında, çalışmanın kapsamının daraltılması açısından ele alınan projeler hizmet binası mimari proje yarışmalarına indirgenerek, ülkemizdeki büyükşehirlerde gerçekleştirilmiş olan, 2000 yılı ve sonrasında düzenlenen hizmet binaları proje yarışmaları ele alınmakta, çok fazla sayıda projenin elde edilmesi ve incelenmesi mümkün olmadığından, bu yarışmalarda birincilik ve ikincilik ödülü alan projeler ile çalışma sınırlandırılmaktadır.

Çalışmada incelenen projelerde ise; temel tasarım öğelerinden biçim, yön, aralık ve renk öğeleri ele alınmış ve çalışma daha da sınırlandırılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın ana unsurlarından biri olan temel tasarım öğeleri ve temel tasarım ilkeleri, bu bölümde açıklanmakta ve ele alınan örneklerde verilmesi hedeflenen kavramlar hakkında literatür araştırması verilmektedir.

2.1. Temel Tasarım

Temel tasarım; öğrencilerin tasarım yeteneklerini geliştirmek için ilk olarak 1919 yılında Bauhaus adlı bir tasarım okulu altında ortaya çıkmıştır (Gök, 2019). Walter Gropius'un kurduğu bu okul ile temel tasarım eğitiminin amacı olarak, sanat ve zanaatı birleştirerek daha verimli bir üretimi elde etmek olduğu söylenebilir (Birlik, 2012). Yıllar geçmesine rağmen halen önemli bir konu olan temel tasarım, günümüzde birçok tasarım okulunda okutulmaya devam etmektedir. Ledewitz'e göre (1985) tasarım stüdyoları; öğrencilerin yeni yetenekler ve pratikler kazandığı, yeni dil öğrendikleri (kelimeler yerine form ve çizgilerin kullanıldığı) ve en önemlisi olarak mimari olarak düşünme yetisini kazandırdığı sınıflar olmaktadır. Güngör'e göre (1983) ise eğitimde ise uygulanan bu ders ile öğrenciler, çözüme yönelik uygulama yapmaya yöneltilmektedirler.

Ertok Atmaca'ya göre (2014) temel tasarım eğitiminin kazanımları arasında, özgür düşünce ve yaratıcılığı uygulayabilme, problem çözme becerisini geliştirme, sabırlı olma, teknik ve malzeme bilincine sahip olma ve başarısızlıklar karşısında tekrar deneme cesareti kazandırma olduğunu vurgulamaktadır.

Temel tasarım veya diğer adıyla temel tasar, İngilizce "Basic Design" ve Almanca "Grund Gestaltungslehre" karşılık gelmekte ve meslek eğitiminin ilk yıllarından itibaren verilen bir kurs olarak değerlendirilmelidir (Güngör, 1983). Bu bağlamda tasar, öğrencilik dönemlerinden itibaren sanatkarlar ile bir bütün hâline gelecektir. Türkiye'de ilk temel tasarım eğitimi ise 1957 yılında kurulan İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda verilmiş, devamında ise İstanbul Teknik Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde uygulanan bu ders, ilerleyen yıllarda ise birçok üniversitenin mimarlık bölümünde okutulmuştur (Atalayer, 2004). Yaklaşık 70 yıldır ülkemizde, eğitim sürecinde verilen bu ders kapsamında, temel tasarım öğelerine de değinmek gerekmektedir.

2.2. Temel Tasarım Öğeleri

Temel tasarım öğeleri; bir kompozisyonda kullanılan, farklı duyularımızla algılayabileceğimiz temel birimlerdir. Temel tasarım öğeleri, sanat koluna göre değişkenlik gösterebilir de genel olarak; çizgi, biçim, ölçü, yön, aralık, renk, doku, ton (değer), hareket ve ışık-gölge olmak üzere 10 alt başlıkta incelenebilir (Güngör, 1983). K. Çınar ve S. Çınar (2020) ise nokta, çizgi, biçim, ölçü, yön, aralık, renk, doku, hareket ve ışık-gölge olarak ele almışlardır. Seylan (2019) ise temel tasarım dersinde uygulanacak öğeler olarak nokta, çizgi, yüzey, form ve renk öğelerini önermiştir. Bu bağlamda temel tasarımın öğeleri, tasarımcıya bağlı değişken olarak kabul edilebilmektedir. Yapılan bu

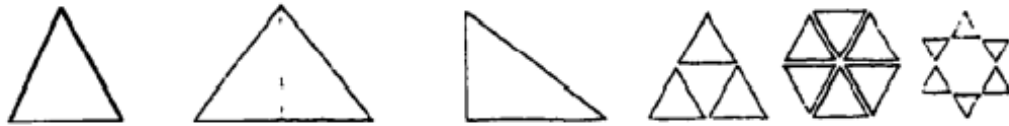
çalışmada incelenen projelerde ise, temel tasarım öğelerinden biçim, yön, aralık ve renk öğeleri ele alınmıştır.

2.2.1. Biçim

Biçim, nesnenin özel durumunu anlatmak amacıyla kullanılan bir terimdir (Ghorab, 2015). Güngör'e göre (1983), tasarda rol oynayan öğeler arasında en önemli öğe biçim öğesidir. Biçim, nokta ve çizgi gibi elemanların kullanımıyla oluşturulurlar (K. Çınar ve S. Çınar, 2020). Ertok Atmaca (2014) biçimi, "bir nesnenin dış sınırları" olarak tanımlamaktadır.

Günlük hayatta form ile karıştırılan biçim, bir objeyi tanımlarken kullandığımız iki boyutlu bir görünüm tanımlaması iken form, üç boyutlu bir objedir. Susmuş'a göre (1999) biçim, geometrik ve serbest olarak ikiye ayrılmaktadır: serbest biçimlerde geçmişte doğa kaynak olarak alınırken, giderek taklitçi ve ruhsuz geometrik biçimlere dönüşmüştür.

Basit geometrik biçimlerin farklı kompozisyonlar oluşturarak kurgulanması ile izleyiciler üzerinde görsel bir etki uyandırması sağlanabilir (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Bazı biçimler nötr, sakin, dinamik etkilere sahip olması nedeniyle izleyicilerin algısı ile doğrudan ilişkilendirilebilir. Bu basit geometrik biçimler, farklı şekillerde bir araya getirilerek etkilerinden ayrılıp, tasarımcı tarafından farklı bir etki yaratılmak amacıyla kurgulanabilir. Örneğin bir üçgen, farklı yönlerde ve boyutlarda bir araya getirilerek yeni bir kurgu oluşturulabilir (Şekil 2.1).

Şekil 2.1. Basit bir üçgen biçimi ile yapılan düzenlemeler

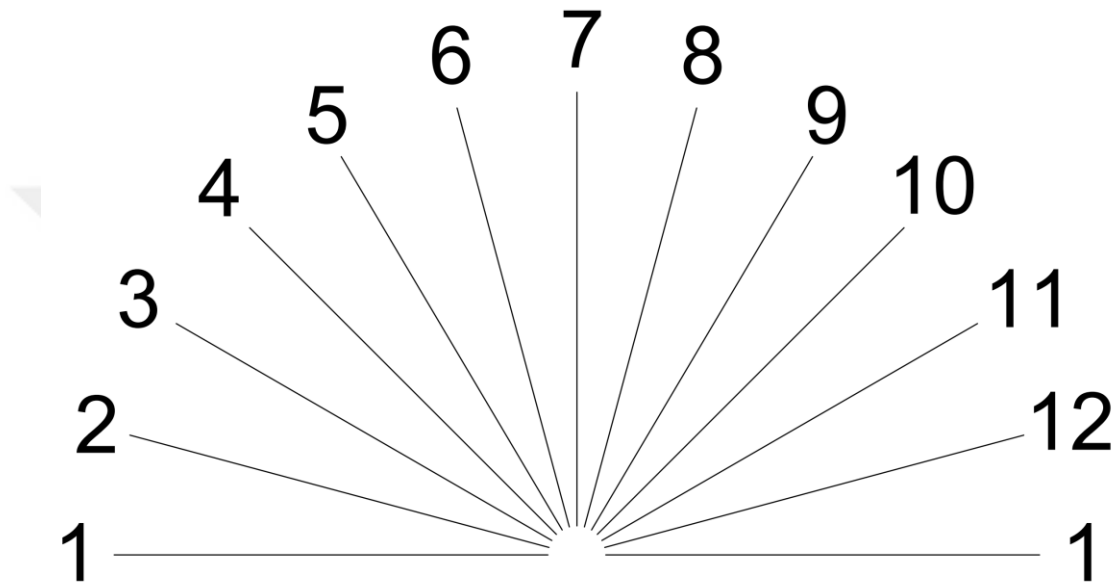
Kaynak: Araz Ustaömeroğlu, A. (1998 s. 32)

2.2.2. Yön

Çizgiler veya üç boyutlu cisimlerin, uzayda bulundukları yere göre bir yönleri vardır (Demircioğlu, 2016). Dikey, yatay veya eğrisel olmak üzere üç temel yön kavramından söz edilebilir. Bu üç temel yön, insan üzerinde farklı algısal etkilere sebep olmaktadır; yatay yönelmenin hareketsizliği, dikey yönelmenin ise gücü anımsatması bu etkilere örnek olarak gösterilebilir (Demircioğlu, 2016).

Bir kompozisyon içerisinde farklı yönlenmeler bir arada bulundurulabilir. Böylece durağanlıktan ve monotonluktan kaçınılarak, dinamik bir etki sağlanabilir. Erim'e göre (2011) aynı yönde kullanılan öğelerle oluşturulmuş tasarım tekdüzelik gösterir, bu sebeple de "yön" kavramı tasarım açısından önemlidir. Tasarımlarda kullanılacak yön ile izleyiciler üzerinde istenilen etki oluşturulabilir.

Yönler sadece birbirine zıt olarak algılanmakla kalmaz, birbirlerine yakın olmaları durumunda uygunluk gösterebilirler (Araz Ustaömeroğlu, 1998).

Şekil 2.2. Farklı yönleri gösteren çizgilerle oluşturulan yarım daire

Kaynak: Güngör, İ. H. (1983 s. 10)

Güngör (1983), 1'den 12'ye kadar numaralandırılan çizgileri incelediğinde, 1 ile 7'nin, 2 ile 8'in ve bunlar gibi arasındaki açının doksan derece olan numaralı çizgilerin zıtlık belirttiğini, 2 ile 7 numaralı çizgi gibi doksan dereceye yakın açılı olan çizgilerin de zıtlığı ifade ettiğini belirtmiştir. Bu bağlamda yön ile zıtlık ilkesini, dik açılı ve dik açığa yakın açılı yönlerde gözlemlemek mümkündür. Bunun yanı sıra 2 ile 3 numaralı, 3 ile 5 numaralı çizgiler gibi birbirine yakın olan yönlerde de benzerlik bulunmaktadır. Bu nedenle yönler ile aynı zamanda uygunluk ilkesini de gözlemlemek mümkündür.

Böylece yön, temel tasarım ilkelerinde kullanılabilecek etkili bir kompozisyon oluşturmada önemli bir öğe olarak ele alınabilir. Hem iki boyutta hem de üç boyutta kullanımı ile yön, farklı ilkelerin oluşmasında etkilidir.

2.2.3. Aralık

Yüzeyler veya biçimler arasındaki mesafeye aralık denir (K. Çınar ve S. Çınar, 2020). Biçimler, parçalar ya da kompozisyonu oluşturan mekânlar birbirleriyle her zaman bitişik olmazlar; işlevsellik ve estetikle birlikte kullanıldığı zaman aralık ile etkili bir görüntü elde edilebilir (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Sürekli tekrar eden aralıklarla oluşturulmuş tasarımlar monotonluğa, sıkıcılığa sebep olurken farklı aralıkların kullanılmasıyla oluşturulan tasarımlar dinamik, durağan olmayan bir etki bırakmaktadır. Böylece tekrar, değişkenlik kazanmış olur. Aralıkların kullanılması veya kullanılmaması ile tekrarın gerçekleştirilmesi mümkündür.

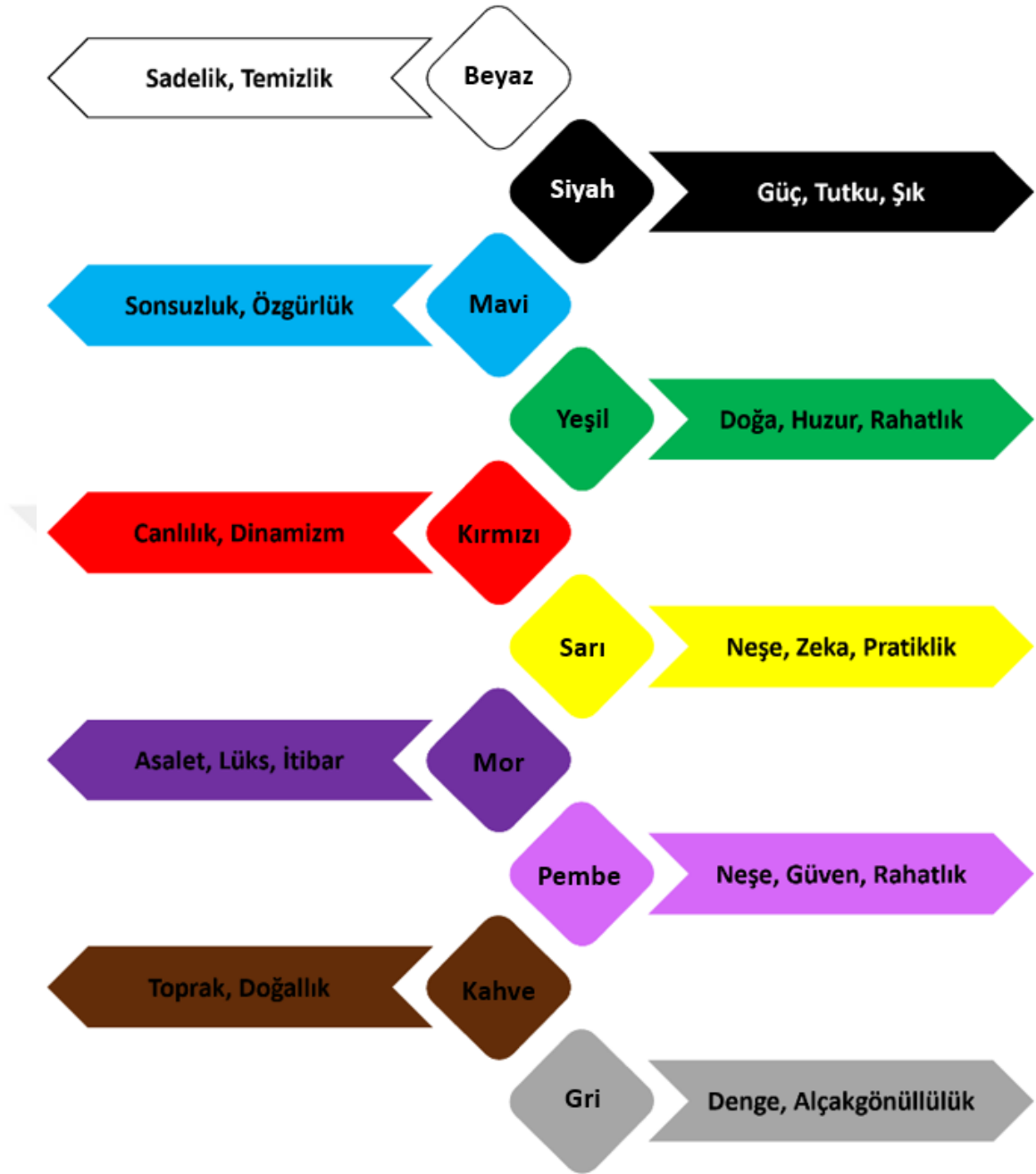
Temel tasarda önemli bir rol oynayan aralık, birbirine yakın veya aynı kullanımı ile uygunluk hissi verirken, farklı aralık kullanımında ise zıtlık görülmektedir (Güngör, 1983).

Tasarımlarda her zaman aralık görülebilmektedir. Özellikle kullanılan güneş kırıcı paneller, düşey taşıyıcılar, cephede gözlemlenen elemanlar (pencere, kapı gibi), belirli aralıklar ile uygulanmaktadır. Böylece aralık ögesinin kompozisyonda kullanılmasıyla tasarım, harekete geçirici veya durağanlık sağlayarak algılayıcı üzerinde bir izlenim bırakmış olmaktadır.

2.2.4. Renk

Renk, görme duyumuzla algıladığımız ve cisim üzerinden yansıyan ışığın dalga boyuna bağlı olan bir histir (Doğan, 2020). Ertok Atmaca'ya göre (2014) ise renkler, farklı duygular uyandıran ve bu duyguları ifade etmek için günlük yaşamda sıkça kullandığımız bir iletişim aracıdır. Görsel sanatların vazgeçilmez bir unsuru olan renk, mimarlıkta da önemli bir yer edinmiştir. Mimari yapıyı oluşturan form, renk ile izleyici tarafından daha algılanabilir bir hale gelmektedir.

Renklerin, insanlar üzerinde psikolojik etki bıraktığı bilinmektedir (Ural, 1995). İzleyiciler üzerinde belirli etkiler bırakmak isteyen tasarımcılar, renkleri tasarımlarında kullanmışlardır. Örneğin sıcak renkler izleyicide canlılık, hareket etkisi bırakırken soğuk renkler ise dinginlik, rahatlama isteği ortaya çıkarmaktadır. Doğan (2020) renkleri akromatik ve kromatik olarak ikiye ayırmaktadır. Akromatik renkler olarak siyah, beyaz ve aralarında kalan tonlar; kromatik renkler olarak da renkleri meydana getiren renklerin bulunduğu grup olarak tanımlamıştır (Doğan, 2020). Bu bağlamda kromatik renk olarak ana renkler, bu ana renklerin birleşmesiyle oluşan ara renkler, sıcak ve soğuk renkler olarak gruplandırabiliriz.

Şekil 2.3. Renklerin anlamları

Kaynak: Çınar, K. ve Çınar, S. (2020 s. 129)

Mimaride renk, istenileni göstermede önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin bir yapıyı uzakta göstermek için soğuk renkler, daha büyük göstermek için ise sıcak renkler kullanılabilir. Ayrıca zıt renklerin kullanımıyla yapıda vurgulanmak istenen noktalar, öğeler veya mekânlar izleyicilerin dikkatini çekebilecek şekilde uygulanabilir.

Kompozisyonda kullanılan renklerin dağılımı, yalnızca çalışmanın ruhunu göstermekle kalmaz, aynı zamanda tasarımı daha etkili kılar (Ertok Atmaca, 2014). Bunu sağlarken farklı renklerin bir arada kullanıldığını görmek mümkündür. Siyah, beyaz ve grinin nötr renk olarak kabul edilmekte; ana ve ara renklerden oluşan renk çemberinde yan yana yer alan renklerin uyumlu renkler, karşılıklı olarak yer alan renklerin ise kontrast renkler olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda zıtlık ve uyumluluk etkisini yansıtmada renk seçiminin önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

2.3. Temel Tasarım İlkeleri

Doğan'a göre (2020) temel tasarım ilkeleri; tasarımın oluşturulmasında öğelerin organizasyonu için gerekli olan belirleyici unsurlar olarak tanımlanabilir. İlkeler, tasarımda tek ve özgün tasarımı yaratmanın yoludur (K. Çınar ve S. Çınar, 2020). Tasarımda bir ya da birkaç ilke birlikte kullanılabileceği gibi, kullanılan ilkeleri de tasarımcı belirlemektedir (Doğan, 2020). Tasarımda ilkeler, iki boyutlu veya üç boyutlu çalışmalarda kullanılabileceği gibi biri, birkaçı veya hepsi de aynı tasarımda kullanılabilir (Güngör, 1983). Ustaömeroğlu'na göre (1998) ise temel tasarım ilkeleri; mimarlıkta yol gösterici ve kolaylaştırıcı ilkelere dir. Temel tasarım ilkeleri, tasarımın çıkış noktası olmakla kalmamış, tasarımda belirleyici bir unsur haline gelmiştir. Bu noktada tasarım ilkeleri, tasarımın her aşamasında önemli bir etken olarak düşünülmelidir.

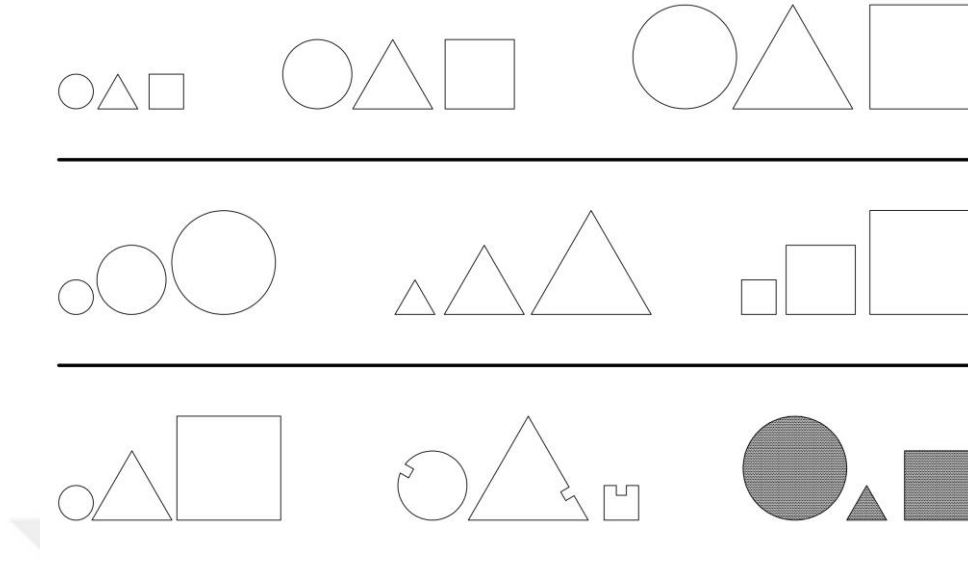
Tasarımcılar, temel tasarım ilkelerini anlam ve tanım olarak farklılaştırmış, belirli bir standart oluşturulmamıştır (Çolak, 2004). Ching (1979) temel tasarım ilkelerini eksen, simetri, hiyerarşi, datum, ritim, tekrar ve dönüştürme olarak ele alırken; Çolak (2004) tarafından simetri, hiyerarşi, datum, ritim, denge, zıtlık, koram ve uygunluk olarak ele alınmıştır. Güngör (1983) ise temel tasarım ilkelerini; tekrar, aralıklı tekrar, uygunluk, zıtlık, koram, egemenlik, denge ve birlik olarak ayırmıştır.

Çalışmada ise incelenecek olan tasarımlarda tekrar (ritim), uygunluk (armoni), egemenlik (hiyerarşi), koram, zıtlık (kontrast), denge ve birlik ilkeleri ele alınmaktadır.

2.3.1. Tekrar (Ritim)

Ritim; şekil, renk, çizgi veya biçimlerin birbirini düzen oluşturacak şekilde tekrarlamasıyla elde edilir (Ching, 1979). Buna göre Ching, tekrarı iki özelliğe göre gruplandırmıştır:

- Kompozisyon içerisindeki elemanların birbirine olan mesafelerine göre
- Kompozisyon içerisindeki elemanların ortak görsel karakterlerine göre

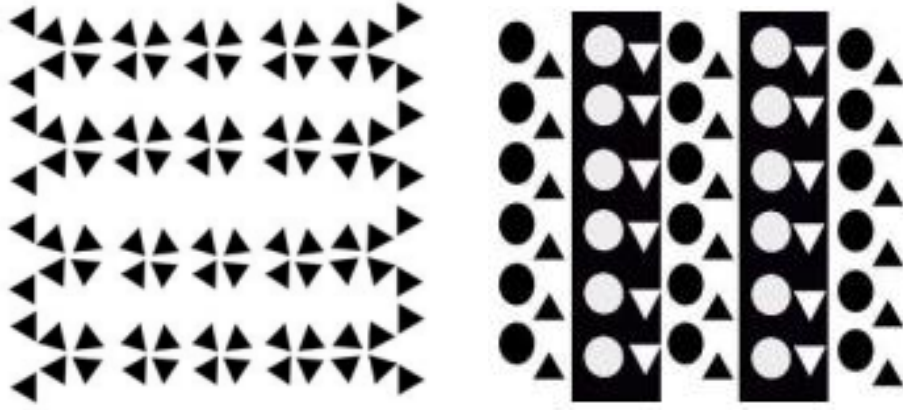
Şekil 2.4. Boyut, şekil ve benzer detaya göre tekrar

Kaynak: Ching, F. D. K. (1979 s. 357)

Ertok Atmaca (2014) ise tekrarı; bir elemanın birden fazla sayıda biçim, doku, renk ve şekil olarak aynı kullanılması durumu olarak tanımlamıştır. Çınar (2020) ise tasarımda bulunan öğelerin birden çok ve birbirine yakın değerlerde, düzenli bir biçimde kullanılmasıyla tekrarın oluşabileceğini söylemektedir.

Mimaride de sıklıkla karşılaştığımız tekrar hem cephelerde hem de kolon ve girişlerde görülmektedir. Bu bakımdan tasarımda tekrar, düzenleyici ve birleştirici bir etkiye sahipken aynı zamanda dengesiz kullanım ile tekdüzelik de yaratabilir (Doğan, 2020). Çolak (2004) tekrarı dört şekilde tanımlar: tam tekrar, tekrar, değişken tekrar ve aralıklı tekrar.

Tam tekrarda kompozisyonda bulunan tüm öğelerin doku, biçim, renk, ölçü gibi tasarım öğelerinin aynı olmasıyla gerçekleşir (Doğan, 2020). Tekrar ise bu öğelerin aynı ancak aralık ve yönelme bakımından farklı olmasıyla gerçekleştiği durumdur (Doğan, 2020). Değişken tekrar tanımına göre farklı ölçekteki aynı öğelerin farklı yön ve aralıklarla kullanılmasıdır (Çolak, 2004). Bir kompozisyon içerisindeki öğe gruplarının bir düzen içerisinde belirli aralıklarla tekrarlanmasıyla da aralıklı tekrar elde edilmektedir.

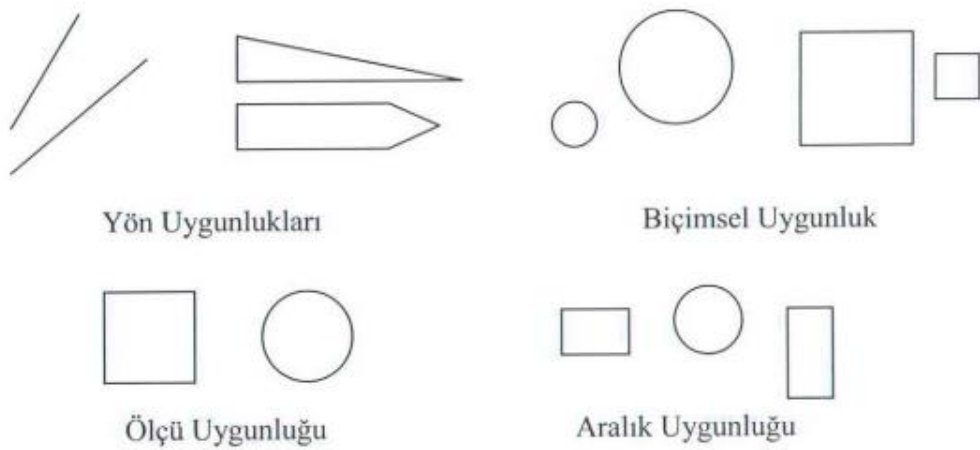
Şekil 2.5. Tekrar ve değişken tekrar örneği

Kaynak: Doğan, N. (2020 s.s. 32-33)

Tekrar ilkesinin kullanımıyla, kompozisyonu oluşturan öğeler algılayıcı üzerinde bir etki yaratarak, estetik olarak tasarımın ele alınmasını sağlamaktadır. Böylece tekrarın öğeler ile kullanımı, tasarımlarda önemli bir rol oynamaktadır.

2.3.2. Uygunluk (Armoni)

Uygunluk veya armoni; tasarım içerisinde temel tasarım öğeleri bakımından benzer özellikler bulunması sonucu ortaya çıkmaktadır (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Aralarında ortak benzerlikler bulunan öğeler, bir bütün olarak algılanmaya daha yatkındırlar. Bu sebeple tasarımda, algılayıcı için bir armoni oluşturur. Çolak (2004) uygunluğu; yön, biçim, ölçü ve aralık uygunluğu olarak ele almıştır (Şekil 2.6).

Şekil 2.6. Dört farklı uygunluk ilkesi

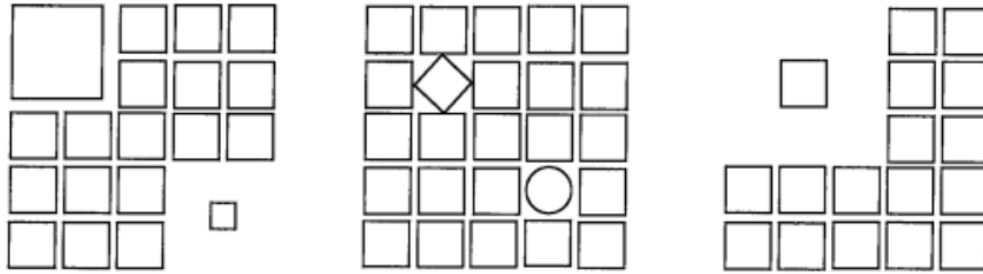
Kaynak: Çolak, A. (2004 s. 72)

Ögeler arasında ölçü, renk, ton, doku, biçim gibi fiziksel özellikler bakımından benzerlikler vardır ancak uygunluğun meydana gelmesi için bu özelliklerin aynı değil birbirleriyle algılanabilir bir benzerliği olmalıdır (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Uygunluk ilkesi, zıtlık ve tekrar ilkelerinin tam ortasında yer almaktadır (Güngör, 1983). Çınar da (2020) uygunluğun meydana gelebilmesi için formlar arasında zıtlık bulunmaması gerektiğini söylemektedir.

Armoninin sağlandığı tasarımlar, estetik olarak güzel algılanabilmekte, böylece tasarımın beğenilmesini sağlayabilmektedir. Armoniyi oluşturan öğelerin uyumunda, öğeler birebir benzememeli, birbirine yakın olarak farklı kurgulanmalıdır. Böylece tasarım tekdüzelikten uzak olmaktadır.

2.3.3. Egemenlik (Hiyerarşi)

Egemenlik, bir kompozisyonda bulunan ögenin, diğer öğelere göre daha baskın bir şekilde algılanmasıdır (Doğan, 2020). Güngör'e göre (1983) egemenlik genellikle zıtlık ile sağlanmakta, her egemenlikte ise zıtlık bulunmaktadır. Mimaride de yapıların çevresiyle ilişkisine baktığımızda, egemenliğin en çok ölçü ile sağlandığını görmekteyiz. Bunun yanı sıra renkte, biçimde, dokuda da egemenlik ilkesi sağlanmaktadır. Ching (1979) egemenliği; boyuta göre, şekle göre ve konuma göre hiyerarşi olarak ele almıştır (Şekil 2.7).

Şekil 2.7. Boyut, şekil ve konum hiyerarşisi

Kaynak: Ching, F. D. K. (1979 s. 339)

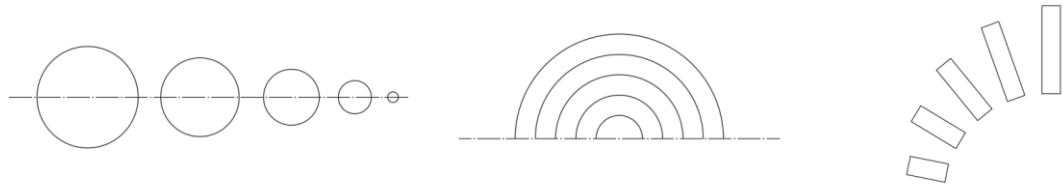
Egemenlik, görsel sanatlarda ve mimaride önemli bir tasarım ilkelerinden biridir. Yapılan tasarımı vurgulayarak ön plana çıkarır, monotonluğu yok eder ve algılayıcıların dikkatlerini çekerek onlarda heyecan uyandırır.

2.3.4. Koram

Koram, tasarım öğelerinin bir ucundan diğer ucuna kadar, ara basamaklarla ilişki kurarak oluşturduğu zıtlık ya da kademeli bir geçişi ifade eden bir kavramdır (Doğan, 2020). Bu bağlamda iki zıt ucu birbirine bağlayan bir ara basamaklı geçiştir. Bu iki uç arasında ölçü, renk, ton, biçim gibi öğelerle bağlantı kurulmasıyla koram meydana gelmektedir. Koram, kompozisyon içerisinde eksenel, merkezsiz veya çevresel olmak üzere üç şekilde gözlemlenebilir (Çolak, 2004). Güngör'e göre (1983), koramda görülen iki koşul şunlardır:

- İki zıt uç
- Uçlar arasındaki düzenli kademelenme

Bir eksen üzerinde sıralanmış öğeler varsa eksenel koram; bir koram oluşturan bütünde merkezden söz edilebiliyorsa merkezsiz koram; öğelerin çevre içerisinde kademelenmesiyle oluşmasına ise çevresel koram denilmektedir (Araz Ustaömeroğlu, 1998).

Şekil 2.8. Eksenel, merkezsiz ve çevresel ölçü koramları

Kaynak: Araz Ustaömeroğlu, A. (1998 s. 88)

Koramın mimaride uygulanmasıyla, estetik değeri olan ve algılanabilirliği kolay olan tasarımlar ortaya çıkmıştır. Böylece koram, tasarımcı ve kullanıcı arasında da anlaşılabilir bir ilişki kurmuştur.

2.3.5. Zıtlık (Kontrast)

Zıtlık, temel tasarım öğeleri arasında uyumun görülmemesidir (Doğan, 2020). Bu sebeple öğeler arasında ilişki kurmak güçleşir. Bu da insanı düşündürmeye başlar. Zıtlığın fazlaca kullanılması karmaşıklık, anlamlandıramamaya sebep olmakla birlikte zıtlığın uygun kullanımı ile izleyiciler bağlantı kurarak heyecan ve canlılık etkisi verir (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Biçimde, yönde, renkte, dokuda, ölçekte, aralıkta ve tonda zıtlık ilkesi uygulanabilir.

Şekil 2.9. Temel tasarım öğelerinde zıtlık ilkesi uygulamaları

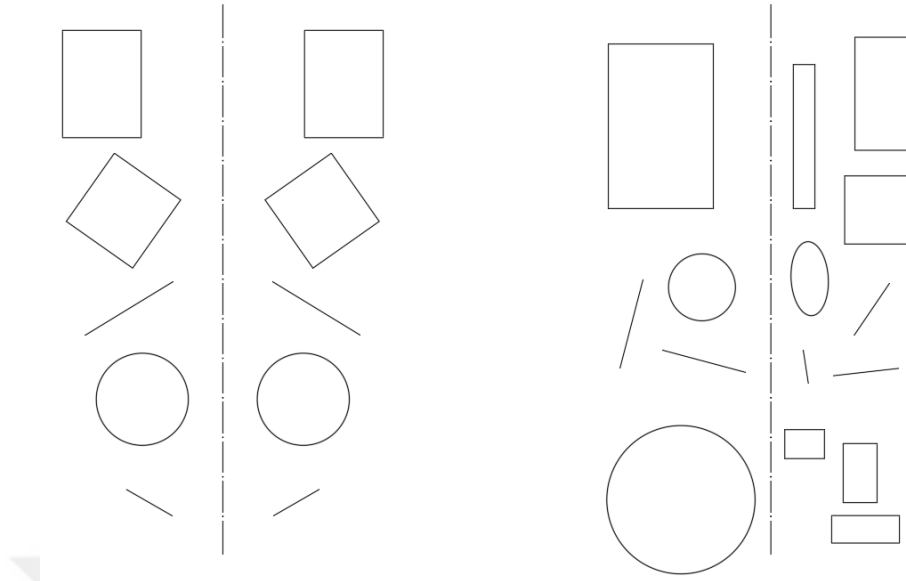
Kaynak: Doğan, N. (2020 s. 36)

Ögelerin kontrast bir şekilde kompozisyonda yer alması, tasarıma canlılık katarak iyi bir izlenim uyandırmaktadır. Ancak bu zıtlığın aşırıya kaçmamasına da özen gösterilmelidir. Zıtlığın aşırıya kaçmasıyla öğelerin birbirleri ile uyumu azalmakta, uyumsuz bir kompozisyon ortaya çıkabilmektedir.

2.3.6. Denge

Denge, bir kompozisyonu oluşturan öğelerin birbiri içerisinde kurulan denklidir (Doğan, 2020). Ustaömeroğlu'na göre (1998) denge, organizasyonun etkili görünmesini sağlayan temel tasarım ilkelerinden birisidir. Tasarımlarda denge; renk, ölçek, değer, aralık ve yönle sağlanabilir. Dengeli bir tasarımda, izleyici üzerinde olumlu etkiler bırakılabilir. Bir tasarımda, düzensizlik yoksa denge sağlanmış demektir (Güngör, 1983).

Fiziksel olarak dengeyi simetrik denge ve asimetrik denge olarak ikiye ayırmak mümkündür (Araz Ustaömeroğlu, 1998). Simetrik denge, bir eksenin zıt tarafında bulunan öğelerin aynı olmasıyla sağlanırken, asimetrik denge ise eksenin farklı yönünde benzer olmayan ya da zıt öğelerin kullanılmasıyla oluşur.

Şekil 2.10. Simetrik ve asimetrik denge örneği

Aralıkların kullanımı ve uzak-yakın mesafe ilişkisi ile mimari tasarımda bulunan elemanlar, algılayıcı üzerinde mevcut konumu ve tasar öğeleri ile bir bütün olarak algılanabilmektedir. Örneğin uzakta bulunan ve yüksek bir ölçekteki yapı ile algılayıcının yakınındaki daha küçük bir ölçekteki mimari kütle, algılayıcı tarafından dengeli olarak algılanmakta, bu dengenin ise asimetrik bir denge olduğu söylenebilmektedir.

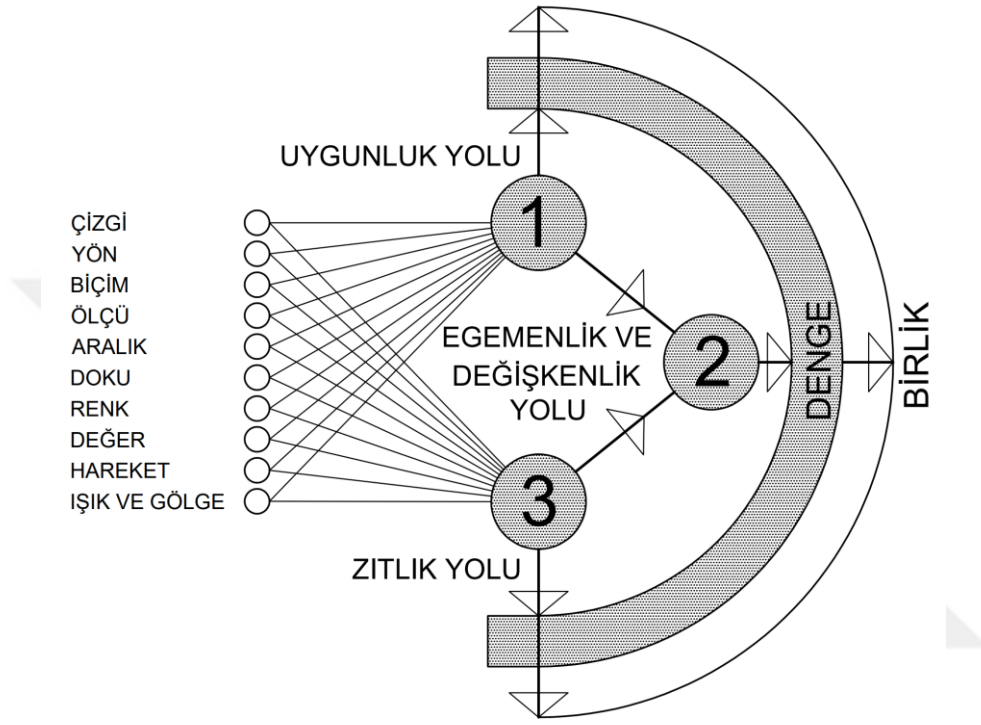
2.3.7. Birlik

Tasarımı oluşturan biçimlerin, öğelerin ya da mekânların dengeli bir şekilde bir araya gelmesiyle birlik oluşmaktadır (Doğan, 2020). Tasarımın bütününe bakıldığında kompozisyonu oluşturan tüm unsurlar birbiri içerisinde dengeli ise birlikten söz edilebilir. Mimaride birlik aranırken yapıların, yapı grubu içerisindeki uyumluluğu söz konusudur. Birlik sağlanırken zıtlık, egemenlik veya uygunluk ilkeleri göz önünde bulundurularak dengeli bir bütünlük sağlanması gerekmektedir (Araz Ustaömeroğlu, 1998).

Bir çalışmada birliğin sağlanmasındaki en önemli etmen, kullanılan her öğenin diğer öğelerle bir ilgisinin olmasıdır (Ertok Atmaca, 2014). Güngör'e göre (1983), birlik olması için öncelikle dengenin sağlanmış olması gerekmektedir. Dengede görülen asimetrik ve simetrik dengenin her ikisi de birliği sağlamaktadır. Güngör (1983), birliğe giden üç yol tanımlamıştır:

- Uygunluk yolu
- Egemenlik ve değişkenlik yolu
- Zıtlık yolu

Uygunluk yolunda; tekrar, koram, uygunluk ilkeleri kullanılırken zıtlık yolunda zıtlık ilkesi kullanılmalı, egemenlik ve değişkenlik yolunda ise bu ilkelerin yanı sıra egemenlik veya koram ilkeleri de kullanılmalıdır (Güngör, 1983). Bu bağlamda birlik, her ilkedan sağlanabilmektedir. Bu nedenle tasarımlarda birlik, vaz geçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkabilmektedir.

Şekil 2.11. Birliğe ulaşan yolları gösteren şema

Kaynak: Güngör, İ. H. (1983 s. 103)

3. YÖNTEM

Çalışma; temel tasarım öge ve ilkeleri hakkında literatür taraması, ele alınan hizmet binası proje yarışmalarının elde edilmesi ve analizi, bu analizlerin ortaya konması ve değerlendirilmesi ve son olarak sonuçlar bölümünden oluşmaktadır. Detaylı bir şekilde çalışmada uygulanan yöntem, 3.1. Çalışmanın Yöntemi başlığının altında yer almaktadır.

3.1. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada, ilk olarak çalışma problemi belirlendikten sonra literatür taraması yapılarak hem güncel kaynaklara hem de daha eski kaynaklara ulaşılarak temel tasarım ve ilkeler hakkında bilgiler edinilmiştir. Bu bağlamda araştırma yapılarak bilgi ve veri toplanmış, çalışmada görülecek olan terimlere ikinci bölümde literatüre yer verilmiştir.

Çalışmanın incelenen mimari proje yarışmalarına, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi'nin oluşturduğu yarışMO adlı internet sitesinden, çalışmanın kapsamına giren hizmet binası proje yarışmaları tespit edilmiştir. Günümüzdeki büyükşehir belediyelerinde, 2000 yılı ve sonrasında gerçekleştirilen hizmet binası projelerinden otuz bir tanesi tespit edilerek incelenmek üzere değerlendirilmiştir. Tespit edilen bu yarışma projeleri, Türkiye'de mimarlık alanında içerikler paylaşan Arkiv ve Arkitera internet siteleri üzerinden ve Mimarlık Dergisi'nden görseller elde edilerek hem jüri hem de tasarım ekibinin raporları incelenmiştir. Elde edilen otuz bir yarışma projesinden birisinin eşdeğer ödülü almış olması nedeniyle, birisinin bitişik nizam projesi olması nedeniyle ve geriye kalanlardan beşinin ise görsellerine ulaşamama veya görsellerdeki kalitenin düşük olması nedeniyle algıda zorlanma sebebinden dolayı ele alınan proje sayısı yirmi dörde düşürülmüştür. Bu bağlamda çalışmada, görsel analiz yöntemi kullanılarak yirmi dört projenin hem birincilik hem de ikincilik alan projelerinin incelemesi yapılmıştır. İncelenen bu projelerde vaziyet planı ve giriş cephesinde gözlemlenen temel tasar ilkeleri ve öğeleri, tablolarda işaretlenmiştir. Benzerlikler ve farklılıklar, hem yarışma bazında birincilik ve ikincilik ödülü alan projelerde hem de yarışmalar genelinde birincilik ve ikincilik almış olan projelerde incelenerek, ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, çalışmanın temeli olan varsayımların doğruluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablolardaki proje görsellerinin anlaşılabilirliği için çalışmanın eklerinde, görsellerin kaynaklarına ve bu görsellerin daha büyük ölçekli hâline yer verilmektedir.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

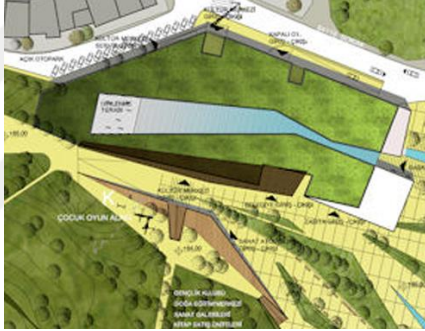
Çalışmanın temel unsuru olan temel tasarım ve yarışma projeleri üzerine olan bu çalışmada, düzenlenen kamu yapısı yarışmalarının sayısı nedeni ile hizmet binası proje konusu seçilerek, çalışmanın ilk evreni oluşmuştur. İncelenecek olan bu yarışmalarda hem birincilik hem de ikincilik ödülü alan projeler incelenmek üzere araştırılarak, bir örneklem oluşturulmuştur. Bu evreni daraltmak amacıyla Türkiye'de bulunan büyükşehir belediyelerinde gerçekleştirilmiş yarışmalar incelenmek üzere, konum sınırlandırılmasına gidilmiştir. Aynı zamanda Aygün'e göre (2004), 2000'li yıllara

gelindiğinde, toplumun sözü ön plana çıkararak mimari projelerde kendini göstermeye başlamıştır. Bu bağlamda zaman sınırı olarak çalışmanın evreni, 2000 yılı ve sonrası olarak daraltılmıştır. Bu bağlamda yarışma projelerinden hizmet binaları, 2000 yılı sonrası büyükşehirlerde gerçekleştirilmiş olanlar olarak toplamda yirmi dört yarışmada yer alan birincilik ve ikincilik ödülü alanlar olmak üzere çalışmanın örneklemine sınırlandırılmıştır.

3.3. Çalışmada Ele Alınan Örneklerin Analizi

3.3.1. Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.1. Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye	Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması			
Yer: Adana Yıl: 2011 Yarışmayı düzenleyen idare: Çukurova Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Derya Ekim Öztepe Ozan Öztepe ➤ 2.lik ödülü sahipleri: M. Ziya İmren Onat Öktem Orkun Sönmez	 Cephe		 Cephe	
	▽		▽	
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim		•		•
Yön		•		•
Aralık		•		•
Renk	•	•	•	•
Uygunluk				

(DEVAMI ARKADA)

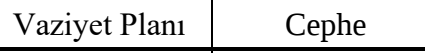
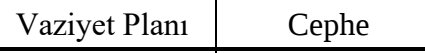
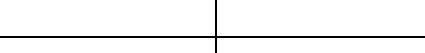
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Biçim		•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık		•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Zıtlık				
	Biçim	•			
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim	•			
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim			•	•
	Yön			•	•
	Aralık				
	Renk			•	•
	Birlik				
	Biçim		•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık		•		•
	Renk	•	•	•	•

2011 yılında Çukurova Belediyesi tarafından Adana’da gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3.1**’de yer verilmiştir. Buna göre Derya Ekim Öztepe ve Ozan Öztepe’nin tasarlamış olduğu birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; vaziyet planında tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik, denge ve birlik ilkeleri gözlemlenmektedir. Yapının üst örtüsünü oluşturan yeşil alanlarda rengin kullanımıyla tekrar ve uygunluk ilkesi sağlanmış, rengin yanı sıra yapı ve çevresindeki yönlenmeye baktığımızda ise bir yakınlık görülmekte, bununla birlikte temel tasarım ögesi olan yönün de uygunluk ilkesini gerçekleştirdiği gözlemlenmektedir. Tasarımda kullanılan dar ve sivri hatlarla birlikte ana kütledeki sert ve daha dikey hatlar, biçim yönünden zıtlık ilkesini göstermektedir. Kütlenin biçimi ve boyutu da tasarlanan bölgede bir hiyerarşi sağlamıştır. Ana kütleliyi uzunlamasına bölen bir düzlemde, her iki tarafta da biçim, yön, renk bakımından bir asimetrik denge söz konusudur. Bu nedenle tabloda, sadece simetrik denge gösteren özellikler işaretlendiğinden herhangi bir işaretleme yapılmamıştır. Genel olarak tasarımı oluşturan unsurlar, renk ve yön bakımından birlikte kullanıldığında bir birlik söz konusudur.

Cephede ise görünen yatay elemanlar, renk, yön, biçim ve aralık bakımından tam tekrar ilkesi doğrultusunda kullanılmıştır. Düşey ve yatay elemanlar bir araya getirildiğinde, uygunluk, asimetrik denge ve birlik ilkelerinin de kullanıldığı gözlemlenmektedir. Tasarımcılara göre meclis salonu gösteren olma amacıyla yapıdan ayrıştırılarak, ahşap malzeme ile kaplanmış ve **sembolize** edilmiştir (Yazman, 2013). Bu bağlamda zıtlık ilkesinden söz edilebilir. Mehmet Ziya İmren, Onat Öktem ve Orkun Sönmez'in tasarlamış olduğu ve ikincilik ödülü alan mimari proje incelendiğinde ise; vaziyet planı bazında görülen ilkeler genel olarak aynı olmakla birlikte, bu tasarımda zıtlık ve egemenlik ilkesinin kullanılmadığı gözlemlenmektedir. Planda uzunlamasına bir eksen üzerinde, her iki tarafta da biçim, yön ve renk öğeleri bakımından simetrik bir denge söz konusudur. Cephe de ise daha çok simetrik denge gözlemlemek mümkündür. Tasarımın genelinde de birlik ilkesi sağlanmakta, birincilik ödülü alan proje ile farklarının zıtlık ilkesi ve egemenlik ilkesi olduğu gözlemlenmektedir.

3.3.2. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.2. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
Yer: Balıkesir Yıl: 2016 Yarışmayı düzenleyen idare: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Barış Demir Sıddık Güvendi Burak Pelenk v.d. ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Derya Güleç Özer Murat Sönmez v.d.	 Cephe		 Cephe	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
	 Cephe		 Cephe	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
Tekrar				
Biçim	•		•	
Yön	•		•	

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•		
	Renk	•	•		•
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk		•		•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				•
	Koram				
	Biçim	•			
	Yön	•			
	Aralık	•			
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön		•		
	Aralık				
	Renk	•	•		
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•		
	Renk	•	•		

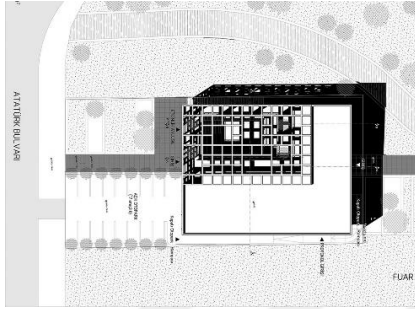
2016 yılında Balıkesir Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3.2'**de yer verilmiştir. Birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; tüm öğelerin kullanımıyla tekrar ilkesi, uygunluk ilkesi ve birlik ilkesinin kullanıldığı görülmektedir. Planda yapının tek renk olarak görülmesi tam tekrarı, yapıda bırakılan boşlukların ise hem boyut hem de aralık açısından farklı olması sebebiyle değişken tekrarın kullanıldığı gözlemlenmektedir. Cephede ise tekrar renkler, yön, biçim ve aralıklarla sağlanmıştır. Tasarımda uygunluk, öğelerin zıtlık ve tam tekrar arasında kullanılmasıyla sağlanmıştır. Tasarım genelinde ise hem cephe hem de vaziyet planı incelendiğinde, bir birlik ilkesinden söz etmek mümkündür. Vaziyet planında denge, yapıda çizilebilecek hayali bir eksenin her iki tarafında da beyaz renginin kullanılmasıyla simetrik; cephede ise yönlenmenin ve renklerin birlikteliğiyle simetrik, biçimlerin ve aralıkların farklılığıyla da

asimetrik bir denge ile sağlanmıştır. Yapının planı incelendiğinde ise; batı kenarından doğu kenarına doğru bir genişleme, bu genişlemede de arada kalan kısımlar kademeli bir şekilde arttığından koram ilkesinin kullanımı görülmektedir. Koram türleri arasından bu eksenel koram olarak örnek gösterilebilir. Tasarımcılara göre tasarımda, yoğun olarak algılanan yapının kent ile **samimi** bir ilişki kurması amaçlanarak zemin katta **saydamlık** ve **geçirgenlik** kullanılmıştır (Bayhan, 2016b). Bu bağlamda zıtlık ilkesi görülmektedir. İkincilik ödülü alan proje incelendiğinde ise; biçim yön ve renk öğeleri ile vaziyet planında, cephede ise bunlara ek olarak aralık kullanılması ile ritim ilkesi söz konusudur. Biçim ve yön uygunluğunun yanı sıra cephede, beyaz, gri ve siyah renklerinin de kullanımıyla renk uygunluğu da görülmektedir. Cephede algılanan beyaz ve siyah renklerin kullanımı, zıtlık yaratmakta ve siyah renginin kompozisyonda egemen olması, cephe tasarımında kullanılan bir diğer ilke olarak karşımıza çıkmaktadır. Asimetrik bir denge hem yön hem de biçimlerde, kendini vaziyet planı ve cephede göstermektedir. Tasarımda birlik ilkesi, biçim ve yön kullanımıyla sağlanmış, böylece tasarım ilkeleri açısından tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik, denge ve birlik ilkeleri gözlemlenmektedir.

3.3.3. Bodrum Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası Bölgesel Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.3. Bodrum Ticaret Odası yeni hizmet binası bölgesel mimari proje yarışması analizi

Künye		Bodrum Ticaret Odası Yeni Hizmet Binası Bölgesel Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
Yer: Muğla Yıl: 2015 Yarışmayı düzenleyen idare: Bodrum Ticaret Odası	➤ 1.lik ödülü sahipleri: Burcu Çeşmeli Cenk Çeşmeli Müge Erklıç ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Erol Kapız Okan Karakaş	 Cephe		 Cephe	
		 Vaziyet Planı		 Cephe	
Temel Tasarım İlke/Örnekleri	Tekrar				
	Bişim	•	•	•	•
	Yön			•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk		•	•	•
	Uygunluk				
	Bişim	•	•	•	
	Yön			•	•
	Aralık				•
	Renk				
	Zıtlık				
	Bişim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Bişim				

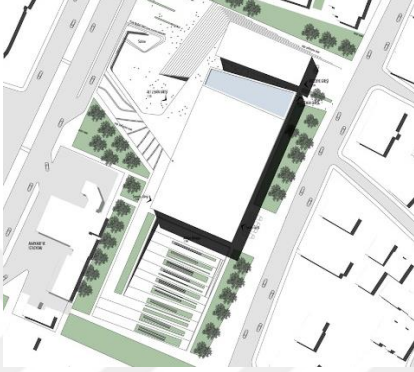
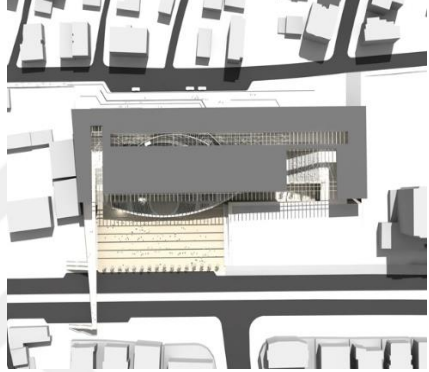
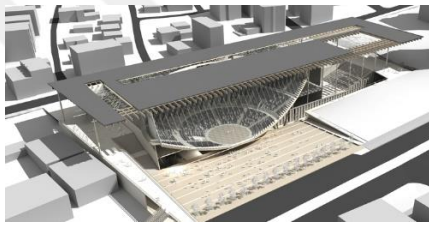
(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim			.	
	Yön			.	
	Aralık				
	Renk		.	.	
	Birlik				
	Biçim	.	.	.	.
	Yön	.	.	.	.
	Aralık	.	.	.	.
	Renk	.	.	.	.

İncelenen bir diğer yarışma ise Bodrum Ticaret Odası'nın 2015 yılında gerçekleştirmiş olduğu hizmet binası projesidir. Her iki projeye baktığımızda, modüler dörtgen boşlukların olduğu göze çarpmaktadır. Bu nedenle her iki projede de tekrar ilkesinden söz etmek mümkündür. Birincilik ödülü alan projede uygunluk ilkesi, biçimlerin kullanımıyla sağlanırken, ikincilik ödülü alan projede biçimin yanı sıra vaziyet planında yön kullanımı, cephede ise yön ve aralıkların da kullanıldığı görülmektedir. Denge ilkesine baktığımızda, birincilik ödülü alan projede daha çok asimetrik iken, ikincilik ödülü alan projede vaziyet planında simetrik, cephede ise asimetrik olduğu dikkat çekmektedir. Birincilik ödülü alan projenin cephesinde, ortasından geçen bir eksenin her iki tarafında da beyaz renginin kullanılması simetrik denge sağlarken, farklı doluluk-boşlukların olması ve biçim ve aralıkların değişkenliği, daha çok asimetrik denge olduğunu göstermektedir. Burcu Çeşmeli, Cenk Çeşmeli ve Müge Erkılcı, hazırlamış olduğu proje raporunda "...yarı açık ve açık alanlar fonksiyonlar arası fiziksel olarak **ayırıcı** bir etkiye sahipken, görsel olarak aktiviteleri birbiriyle ilişkilendiren **bağlayıcı** bir etki oluşturmuştur." sözlerini kullanmaktadırlar (Arkiv, t.y.a). Bu bağlamda; tasarımda bir bütünlük olması amaçlandığı, bununla beraber yapının bir birlik içerisinde olduğu sonucuna varılmaktadır. Proje incelendiğinde, birlik ilkesinin de biçim, yön, renk ve aralıklar ile sağlandığı görülmektedir. Erol Kapız ve Okan Karakaş ise tasarımlarında, etrafında bulunan parklar ile Gazdere'si arasında güçlü bir ilişki kurmayı amaçlamışlardır (Arkiv, t.y.b). Bu bağlamda da yapı, çevresi ile **bağlamdan koparılmadan**, tüm temel tasar öğeleriyle hem kendi içinde hem çevresi ile birlik içerisindedir. Her iki projede de zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerini gösteren bulgulara rastlanılmamıştır.

3.3.4. Çankaya Belediyesi Başkanlık Hizmet Binası, Sanat Merkezi ve Ulvi Cemal Erkin Konser Salonu Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.4. Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye		Çankaya Belediyesi Başkanlık Hizmet Binası, Sanat Merkezi ve Ulvi Cemal Erkin Konser Salonu Ulusal Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Ankara Yıl: 2010 Yarışmayı düzenleyen idare: Çankaya Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Ramazan Avcı S. Cinasal Avcı Evren Başbuğ		 Cephe		 Cephe	
➤ 2.lik ödülü sahipleri: Adnan Aksu Zehra Aksu Ezgi Başar		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•	•	•
	Aralık		•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	
	Yön		•		•
	Aralık		•		•
	Renk		•		
	Zıtlık				
	Biçim				

(DEVAMI ARKADA)

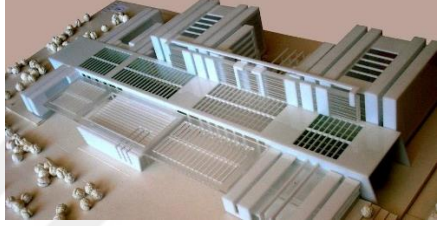
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim	•	•		
	Yön				
	Aralık				•
	Renk	•	•	•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	
	Yön		•	•	•
	Aralık		•	•	•
	Renk	•	•		•

Ankara’da 2010 yılında, Çankaya Belediyesi tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3. 4**’te yer verilmiştir. Birincilik ödülü alan projenin vaziyet planında, iki farklı boyutta dörtgen yapıdan oluşan bir tasarım görülmektedir. Her iki dörtgen şeklindeki yapıların şekilleri ve renklerinin aynı olması sebebiyle tekrar ilkesinden söz edilebilir. Cephede ise, kullanılan yatay boşluklar ve öğelerin, renk, aralık, biçim ve yön olarak birbirini tekrar etmesiyle beraber ritim burada da devam etmektedir. Biçim olarak tasarımda yapılar, uygunluk ilkesini göstermekte, cephede kullanılan ahşap rengi ve tonları, yönelme ve aralıklar ile uygunluk ilkesinin olduğu görülmektedir. Tasarımda, vaziyet planı daha çok simetrik denge gösterirken, cephe incelendiğinde asimetrik dengenin doluluk boşluklarla sağlandığını, renklerin ise aynı olmasıyla ve biçimsel olarak yapıların aynı biçimlenişlere sahip olmasıyla simetrik dengeden söz etmek mümkündür. Tasarımcılara göre; yapıda bulunan yarı ile yaya bağlantısı bozulmadan, ilişkisiz fonksiyonların ayrıştırılması düşünülmüş ancak yapının “**kararlı geometrisi**” korunmuştur (Arkiv, t.y.c). Birlik ilkesinin ise hem tasarım incelendiğinde öğelerle sağlandığı görülmekte hem de tasarımcıların bu ilkeyi uygulamak istedikleri görülmektedir. İkincilik ödülü alan projede ise aynı ilkelerin varlığından söz edilebilir. Vaziyet planında, oluşturulmak istenen yarı açık alanların üst örtülerinde kullanılan saçaklar, tekrar ilkesinin tüm öğelerle gösterilmesini sağlamıştır. Tasarımcılar, bu saçaklar ile “... içten ve dıştan mekânsal ve strüktürel okunabilirlik” sağlamışlardır (Arkitera, 2010a). Biçimlerin kullanımıyla uygunluk ilkesi vaziyet planında; yön ve aralıkların kullanımıyla da cephede uygunluk söz konusudur. Birlik ilkesinin de bu tasarımda görülmesiyle beraber, gri ve ahşap

renklerinin kullanılmasıyla hem vaziyette hem de cephede dengeden söz edilebilir. Bu bağlamda her iki projede de aynı ilkelerin görüldüğü gözlemlenmiştir.

3.3.5. Danıştay Başkanlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.5. Danıştay başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye		Danıştay Başkanlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Ankara Yıl: 2008 Yarışmayı düzenleyen idare: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Cem Açikkol ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Cemal Ercan, Murat Parlak, M. Selim Sancılı, Zeynep Özkoçak		 Cephe		 Cephe	
		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Örnekleri	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık	•	•	•	
	Renk				•
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön	•	•	•	•
	Aralık				
	Renk				•

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim		•		
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	
	Renk	•	•	•	
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	
	Renk	•	•	•	•

Ankara’da 2008 yılında Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışmasında, Cem Açıklol birincilik ödülü, Cemal Ercan, Murat Parlak, Selim Sancılı ve Zeynep Özkoçak ikincilik ödülü almıştır. Açıklol’un projesi incelendiğinde; vaziyet planı ve cephede tekrar ilkesinin tüm öğelerle sağlandığı, biçimlerin benzerliği ve aralıkların yakınlığı ile uygunluk ilkesinin kullanıldığı gözlemlenmektedir. Zıtlık ilkesinin ise, yüksek kotta biten yapıların, düşük kotta biten yatay masif yapıya dik olacak şekilde kesişmesinden dolayı yön ögesi bakımından sağlandığı görülmektedir. Kompleks yapıya bakıldığında, arkada kalan yüksek yapıların simetrik denge sağladığı görülmektedir. Tasarımın genelinde ise, daha çok simetrik dengeye rastlanılmaktadır. Tasarım hem renk hem de diğer tasarım öğeleriyle birlik içerisinde. İkincilik ödülü alan mimari proje incelendiğinde ise; vaziyet planı ve cephede tekrarın diğer projede olduğu gibi tüm tasarım öğeleriyle kullanıldığı görülmektedir. Yapıda kullanılan birbirine yakın aralıklar ve biçimlenişler ile uygunluk ilkesinin kullanıldığı, cephede kullanılan beyaz ve gri tonlarının birlikteliği ile renk uygunluğunun da sağlandığı söylenebilir. Diğer tasarımda olduğu gibi bu tasarımda da yön bakımından zıtlık ilkesi görülmekte, cephede ise koyu gri tonu ile beyazın kullanımı ile zıtlık burada da kendini göstermektedir. Egemenlik ve koram ilkelerinin ise her iki tasarımda da kullanılmadığı söylenebilir. Tasarımda yüksek kotlu olan iki yapıda simetrik denge olduğu gözlemlenirken, bu tasarımın cephesinde asimetrik dengenin diğer tasarıma göre daha fazla olduğu görülmektedir. Tasarımcılar, kullanıcılar için bir **omurga** (iç yol) oluşturarak, kolay, anlaşılabilir ve fonksiyonları birbirine bağlayan arter etrafında şekillendirmişlerdir (Arkitera, 2008a). Bu bağlamda tasarımda, birlik ilkesinin de görüldüğü söylenebilir.

3.3.6. Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.6. Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması analizi

Künye		Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Denizli Yıl: 2008 Yarışmayı düzenleyen idare: Denizli Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: S. Cinasal Avcı ➤ 2.lik ödülü sahipleri: İbrahim Öztürk		 Cephe		 Cephe	
		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön			•	•
	Aralık			•	•
	Renk		•		
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				

(DEVAMI ARKADA)

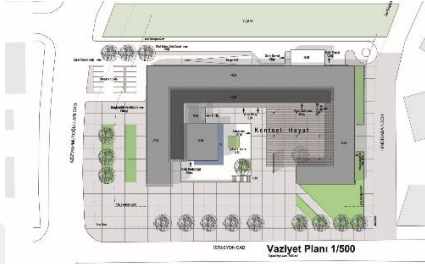
Temel Tasarım İlke Ögeleri	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				•
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•		•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık		•	•	•
	Renk	•	•	•	•

2008 yılında Denizli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen hizmet binası ve çevre tasarım yarışmasında, Seden Cinasal Avcı'nın tasarımında, tekrar, uygunluk, denge ve birlik ilkelerini gözlemlemek mümkündür. Yapının vaziyet planında görülen üst pençelerde, tam tekrar kullanılmış, dörtgen biçimindeki kütlelerle oluşturulan yapıda ise dörtgen formların farklı aralık, yön ve ölçekte kullanılmasıyla değişken tekrar kullanıldığı söylenebilir. Cephede de tekrar, tüm öğelerle kendini hissettirmektedir. Yapıda kullanılan dörtgen formların, biçim olarak birbirleri ile uygun olduğu görülmektedir. Cephede giriş cephesinden de algılanabilir olan yan cephelerde kullanılan ahşap şerit şeklindeki güneş kırıcıları, renk bakımından yapı ile bütün olması nedeniyle renk uygunluğu da söz konusudur. Vaziyet planında, kullanılan renkler bir eksenin iki tarafında da değişmediğinden, renk bakımından simetrik bir denge, ancak bütün olarak ele alındığında asimetric dengenin ağırlıkla kullanıldığı görülmektedir. Özellikle cephede biçimler, form olarak dörtgen olmasına rağmen kimi zaman ince ve uzunken kimi zaman daha kareye yakın bir formda olmasıyla, ortadan geçirilen bir eksen etrafında asimetric denge olduğu görülmektedir. Tasarımın genelinde ise bir birlik söz konusudur. İbrahim Öztürk'ün yapmış olduğu ve ikincilik ödülü alan projeye baktığımızda, diğer projede olduğu gibi tekrar ilkesinin tüm tasar öğeleri ile kullanıldığı görülmektedir. Tasarımda farklı ve birbirinden ayrı olan yapılar, biçim, yön ve aralık bakımından birbirine benzer, bu nedenle birbirine uygun olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bu üç öğe ile uygunluk ilkesi hem cephede hem vaziyet planında sağlanmış olur. Renk olarak aynı renklerin kullanılmasıyla, bir simetrik renk uyumu söz konusudur ancak tasarım genelinde, asimetric dengenin daha baskın olduğu, bunun da biçimlerin, yön ve aralıkların kullanımıyla oluşturulduğu söylenebilir. Tasarım, yön, renk, biçim ve aralık yönünden bütün halde bir birlik içerisindedir. Cepheden incelendiğinde bu tasarımda, biçimlerin formlarında bir koram olduğu görülmektedir. Daha ince ve uzun kenarlı olarak basık şekilde göze çarpan bir formdan, daha düzenli ve eşit kenarlara sahip bir kare forma geçişin ara basamakla

sağlandığı görülmektedir. Böylece koram ilkesinin çeşidi olan eksene koramın, tasarımda kullanıldığı söylenebilir.

3.3.7. Diyarbakır Yenişehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması

Tablo 3.7. Diyarbakır Yenişehir Belediyesi hizmet binası yarışması analizi

Künye		Diyarbakır Yenişehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Diyarbakır Yıl: 2005 Yarışmayı düzenleyen idare: Yenişehir Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Semra Uygur Özcan Uygur ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Özgür Bingöl İlke Barka Emre Savga		 Vaziyet Planı		 Cephe	
		 Vaziyet Planı		 Cephe	
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Tekrar				
	B biçim		•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•		
	Uygunluk				
	B biçim	•		•	
	Yön		•		
	Aralık				•
	Renk	•			
	Zıtlık				
	B biçim				
	Yön				

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk			•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•		•
	Aralık		•		
	Renk	•	•	•	•

Diyarbakır'da Yenişehir Belediyesi tarafından 2005 yılında düzenlenen hizmet binası projesi yarışmasında, Semra Uygur ve Özcan Uygur'un projesi birincilik ödülü almıştır. Tasarım incelendiğinde; yapının yarı açık alanlarında kullanılan saçaklar ile tekrar ilkesi göze çarpmaktadır. Cephede ise kullanılan güneş kırıcılar ile pencere çerçevelerinde de bu ilke gözlemlenmektedir. Dikdörtgen ve kare formunun kullanımıyla tasarım, biçim yönünden ve renklerin birbirine olan yakınlıklarından uygunluk ilkesinin de olduğu görülmektedir. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerinin ise varlığından söz edilememektedir. Aynı zamanda denge ilkesi, renk ve biçim yönünden sağlanmış olup asimetrik denge olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarım genelinde ise, avlulu bir yapı hissiyatı veren bu tasarımda, biçimlerin ve rengin kullanımıyla vaziyet planında birlik ilkesinden söz edilebilirken, cephede ise bunlara ek olarak yönün ve aralıkların kullanımıyla, birlik ilkesi güçlendirilmiş şekilde karşımıza çıkmaktadır. Özgür Bingöl, İlke Barka ve Emre Savga'nın tasarlamış olduğu ve ikinci olarak seçilen projeye baktığımızda, vaziyet planında tek bir kütle olarak algılanan yapıda açılan boşluklar ile biçimlerin tekrarı göze çarpmaktadır. Cephede ise pencereler ile pilotilerin oluşturduğu bir ritim söz konusudur. Yapının formu ile avlu için açılan boşluklar, biçimlerin uygunluğunu göstermekte, cephede ise kullanılan aralıklar ile uygunluk ilkesinin tasarımda kullanıldığından söz etmek mümkündür. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkeleri, diğer projede olduğu gibi burada da kendini göstermemektedir. Tasarımda tek rengin kullanımı ile simetrik bir dengenin sağlandığı göze çarpmaktadır. Biçimin ve aralıkların kullanımıyla da daha çok asimetrik dengenin sağlanmış olduğu düşünülmektedir. Biçimlerin ve rengin birliği vaziyet planında görülürken, düşük kotta yatayda yönlenme ile cephede de birlikten söz edilebilir. Tasarımcılar, **alçakgönüllü** ve **sade** bir tasarım

yapmayı hedefleyerek, yatay etki ile **simgesellik** sağlanmış, **yalın** bir ifade kullanmayı tercih etmişlerdir (Arkiv, t.y.e). Bunun sonucunda, birlik ilkesinin sadece öğelerle değil, insan ve çevre ile de kurulduğu söylenebilir.

3.3.8. Efeler Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.8. Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye		Efeler Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Aydın Yıl: 2016 Yarışmayı düzenleyen idare: Efeler Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: İbrahim Eyüp Olcay Ovalı Eyüp H. Deniz Özdemir ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Ceren Balkan Kerem Ganiç Mert Kalkan Sinan Sayın					
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Tekrar				
	B biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	B biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Zıtlık				
	B biçim				
	Yön	•			

(DEVAMI ARKADA)

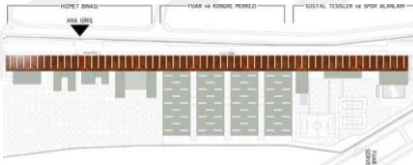
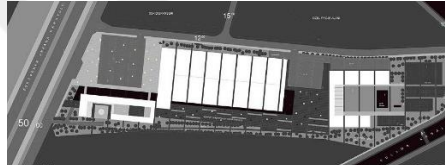
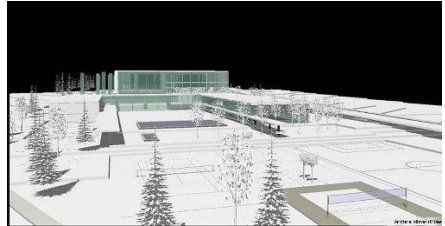
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık				
	Renk				•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön			•	
	Aralık			•	
	Renk			•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön			•	•
	Aralık			•	•
	Renk	•	•	•	•

2016 yılında Aydın’da Efeler Belediyesi tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışmasının birinci ve ikinci ödülü almış projeler ve uygulanan tasarım ilkeleri yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre; birincilik ödülü alan proje incelendiğinde, tekrar ilkesinin hem vaziyet planında hem de cephede kendini gösterdiği görülmektedir. Tasarımcılar, çevre dokusunu göze alarak **parçalı** bir tasarım yapma amacıyla küçük kütleler oluşturmuşlar, sıcak bir coğrafyada olması nedeniyle kendi **iç aurasını** yaratması amacıyla avlular oluşturmuşlardır (Karakoç, 2016b). Çok yapıllı olan bu tasarımda, özellikle kullanılan saçaklar ve cephede algılanan taşıyıcı strüktürün, ritim ilkesinin oluşmasında büyük bir rolü vardır. Yapıların biçimlenişleri ve renk tonları, tasarımda uygunluk ilkesini yansıtmakta, cephede ise yatayda oluşturulan saçak ile yapıların yönlenmesi ile bütünlük gözlemlenmekte, bunun da uygunluk ilkesi ile bağdaştığı düşünülmektedir. Plana bakıldığında, yatay yapılar ile dikey olarak kesişen atriumun birlikteliği, bir zıtlık oluşturarak yön bakımında kontrast bir uyum içerisindedir. Tasarım genelinde bir asimetrik tasarımın yoğunlukta olduğu göze çarpmaktadır. Bu nedenle asimetrik dengenin renk ve biçimlerle sağlandığı görülmektedir. Buna karşın simetrik dengenin varlığından söz etmek mümkün değildir. Renk ve biçimlerin yakınlığı ile, tasarımda birlik ilkesinin varlığı gözlemlenmektedir. İkincilik ödülü alan projeye baktığımızda; ince uzun bir yapıya her iki tarafından farklı boyutlarda kütlelerin eklenmesiyle oluşturulmuş bir tasarım hissedilmektedir. Bu kütlelerin renkleri, yönleri, aralıkları ve biçimlerinin ritmik olarak tekrar ettiği göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra tavan aydınlatmasını sağlama amacıyla yapılmış tavan pencerelerinin de bu ritmi sağladığı görülmektedir. Biçimlerin birbirine benzer olması ve aralıklarının yakın olarak kullanılması, uygunluk ilkesini gösterirken, vaziyet planında tek rengin kullanımı ile tam

tekrar özelliği göstermesi sebebiyle tabloda işaretlenmemiştir. Cephede kütlelerin dikdörtgen formu ile kareye yaklaşan formunun bir arada kullanılması ile farklı renklerin bir arada kullanılmasıyla tasarım, kendi içinde yakınlık göstermektedir. Bu nedenle uygunluk ilkesi cephede de kendini gösterir. Diğer projede zıtlık ilkesi vaziyet planında kendini gösterirken bu projede, cephede kullanılan koyu renk ile açık rengin bir arada kullanılması ile sağlanmıştır. Yön, aralık ve renkler ile planda simetrik bir algı yaratılırken, cephede bu simetrik algı sadece rengin kullanımıyla karşımıza çıkmaktadır. Kütlelerin biçimleri hem vaziyette hem cephede asimetrik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle dengenin varlığı söz konusudur. Tasarım genelinde ise birlik ilkesi, temel tasarım tüm öğeleri ile sağlanmaktadır.

3.3.9. Eskişehir Ticaret Odası Hizmet Binası, Fuar – Sergi ve Kongre Merkezi, Sosyal Tesisleri Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.9. Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar – sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye	Eskişehir Ticaret Odası Hizmet Binası, Fuar – Sergi ve Kongre Merkezi, Sosyal Tesisleri Ulusal Mimari Proje Yarışması			
Yer: Eskişehir Yıl: 2007 Yarışmayı düzenleyen idare: Eskişehir Ticaret Odası	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Alişan Çırakoğlu Oral Göktaş ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Recep Üstün Berna Üstün Coşkun Üreyen	 Cephe		 Cephe	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		Cephe		Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön	•	•	•	•
Aralık	•	•	•	•
Renk	•	•	•	•
Uygunluk				
Biçim				

(DEVAMI ARKADA)

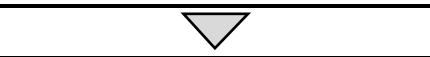
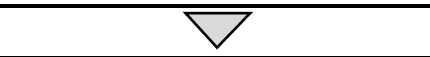
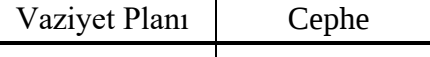
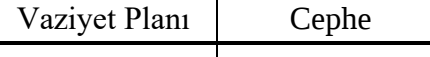
Temel Tasarım İlke/Örnekleri	Yön			•	
	Aralık	•			
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön	•		•	
	Aralık				
	Renk	•			
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•			
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim		•		
	Yön		•		
	Aralık		•		
	Renk	•	•	•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•	•	•
	Aralık	•	•		•
	Renk		•	•	•

Eskişehir Ticaret Odası tarafından 2007 yılında gerçekleştirilen ve kompleks bir tasarım olan ulusal mimari proje yarışmasında, Alişan Çırakoğlu ve Oral Göktaş'ın tasarımları birinci; Recep Üstün, Berna Üstün ve Coşkun Üreyen'in tasarımları ise ikinci olarak yarışmayı tamamlamışlardır. Çırakoğlu ve Göktaş, tasarımda üç boyutta bir kabuk oluşturarak, dolaşımı sağlayan bir “**hacim**” alanını kurgulamışlar, bir tarafı opak, diğer tarafı şeffaf olan bu hacim ise düzenli yarıklardan oluşmaktadır (Arkitera, 2007a). Bu bağlamda ise tekrar ilkesi kendini tam tekrar olarak kabukta göstermekte, bu kabuğa bağlanmış olan yapılar ise değişken tekrar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kabuğa eklenen yapıların aralık farklılıkları gözüktürken bu fark göze batmamakta, buna bağlı olarak uygunluk görülmektedir. Yatay olarak düşünülen kabuğa dikey olarak bağlanan yapılar ile zıtlık sağlanmış, renk olarak da bu zıtlık kendini güçlendirmiştir. Tasarımın planında göze çarpan renk ile kabuk, çevresine hiyerarşi kurarak dikkatleri kendi üzerine çekmektedir. Tasarımın vaziyet planında renklerin simetrik bir şekilde kullanılması ile kütlelerin biçimlerinin birbirine yakınlığı sayesinde asimetrik olarak bir denge sağlanmıştır. Giriş cephesini oluşturan kabuk, tek düze ve tek renkten oluşmakta, boylu boyunca oluşturulan yarıklar ile tek bir biçimi ifade etmekte, bu nedenle de tamamen

simetrik bir görünüm elde etmektedir. Böylece asimetrik dengenin vaziyette, simetrik dengenin ise cephede varlığı açıkça görülmektedir. Biçim ve aralıkların birliği vaziyette kendini hissettirirken, cephedeki kabuğun monotonluğu birlik ilkesini tüm tasar öğeleriyle sağlamaktadır. Jüri raporuna göre tasarımda bulunan bu kabuk, farklılıkların bir aradalığı vurgulayarak güçlü bir **imge** haline gelmiştir (Mimarlık, 2008b). İkincilik ödülü alan projede ise tekrar, ana kütlelerin dikey çizgilerle bölünmesi ve bu bölünmenin ritmik olmasıyla sağlanmış, bunun yanı sıra açık alanlarda bulunan ışık kuleleri ile de bu ritmin varlığı söz konusu olmaktadır. Yapıların yönlenmesi birbirine yakın olması nedeniyle uygunluktan söz edilebilir. Yatayda ince ve uzun olan dikdörtgen şeklindeki yapı ile ana kütledeki şeritler ile oluşturulan bölünmelerin yönlenmelerine baktığımızda ise, zıtlık ilkesinin kullanıldığı görülmektedir. Rengin tek renk olarak kullanılması simetrik dengenin olduğunu göstermekte, yön ve biçimler ile asimetrik dengenin varlığından söz edilebilir. Tasarımcılar, tasarımdaki fonksiyonların ilişkisi nedeniyle “**toplamda bütünlük**” fikrini oluşturmayı amaçlamışlardır (Arkitera, 2007b). Böylece tasarım genelinde birlik ilkesi gözlemlenmiştir.

3.3.10. İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.10. İnegöl Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye	İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
Yer: Bursa Yıl: 2007 Yarışmayı düzenleyen idare: İnegöl Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lık ödülü sahipleri: Arif Suyabatmaz Hakan Demirel ➤ 2.lık ödülü sahipleri: İbrahim Eyüp Olcay Ovalı Eyüp	 Cephe		 Cephe	
	 Vaziyet Planı		 Cephe	
	 Cephe		 Vaziyet Planı	
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön		•		•

(DEVAMI ARKADA)

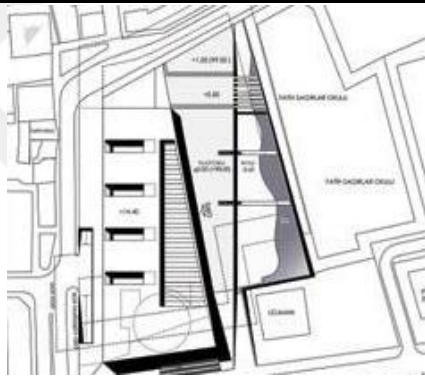
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön			•	•
	Aralık				•
	Renk		•	•	•
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•	•	•
	Aralık			•	•
	Renk	•	•	•	•

Bursa’da 2007 yılında İnegöl Belediyesi tarafından düzenlenen mimari proje yarışmasında, Arif Suyabatmaz ve Hakan Demirel’in tasarımının vaziyet planında, kütlelerin ve kütlelerde oluşturulan avlu boşluklarının biçimlerinin, bunun yanı sıra tek renk kullanımının tekrar etmesi, cephede ise görülen pencere aralarındaki ahşap dikmelerin tüm öğeler ile tekrarı söz konusudur. Kütle formlarının benzerliği ile vaziyette, cephedeki ahşap dikmelerin renkleri ile yapıların rengi ve bu dikmelerin oluşturduğu pencere açıklıklarının yakınlığı ile uygunluk ilkesinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Tasarımda zıtlık, egemenlik ve koram ilkeleri gözlemlenmemekte, bunun yanı sıra tasarımda asimetrik denge hâkim olduğu görülmektedir. Biçimlerin ve rengin kullanımı birlik ilkesini yansıtmaktadır. İbrahim Eyüp ve Olcay Ovalı Eyüp’ün tasarımına bakıldığında, biçimlerin, renklerin ve aralıkların tekrarı görülmektedir. Ritmin, tasarımın cephesinde de görüldüğü söylenebilir. Uygunluk ilkesinin ise vaziyette

biçim, yön ve renk öğeleriyle sağlandığı, cephede ise tüm öğelerle sağlandığı görülmektedir. Ancak cephede bulunan beyaz ve siyah rengin birlikte kullanımı da kontrast bir tasarıma yönlendirmiştir. Egemenlik ve koram ilkesinin görülmediği bu tasarımda da denge ilkesi asimetrik denge ile sağlanmıştır. Yapı formları, yönleri, aralık ve renkleri ile birlik ilkesi hem cephede hem de vaziyette kendini göstermektedir. Tasarımcılar, kent ile olan ilişkisi sebebiyle yapıların formlarını ve yerleşimlerini oluşturmuş, kentle **bütünleşmesini** sağlamayı amaçlamışlardır (Bayhan, 2016a). Bu bağlamda çevre ile ele alındığında tasarımda birlik, bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

3.3.11. İstanbul İl Özel İdaresi Hizmet ve İl Genel Meclisi Binası ile Çevre Düzenlemesi Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.11. İstanbul İl Özel İdaresi hizmet ve il genel meclisi binası ile çevre düzenlemesi ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye	İstanbul İl Özel İdaresi Hizmet ve İl Genel Meclisi Binası ile Çevre Düzenlemesi Ulusal Mimari Proje Yarışması			
Yer: İstanbul Yıl: 2005 Yarışmayı düzenleyen idare: İstanbul İl Özel İdaresi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Nimet Aydın Gizem Turgut ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Tamer Başbuğ Baran İdil Hasan Özbay	 Cephe		 Cephe	
	▽		▽	
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön	•	•	•	•
Aralık	•	•	•	•
Renk	•	•		•

(DEVAMI ARKADA)

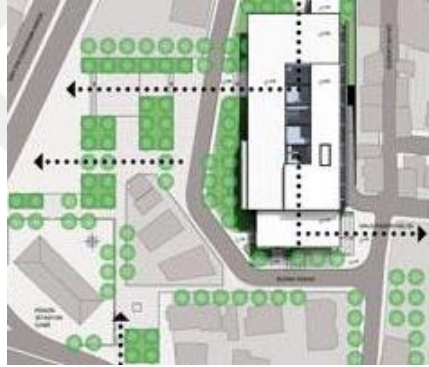
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Uygunluk				
	Biçim	•		•	
	Yön	•			
	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön		•		
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim	•			
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				•
	Yön				
	Aralık				•
	Renk	•		•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	
	Yön	•			•
	Aralık	•	•		•
	Renk	•			

2005 yılında İstanbul'da İstanbul İl Özel İdaresi tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışmasının birincilik ve ikincilik ödülü almış projeleri **Tablo 3.11**'de gösterilmiştir. Nimet Aydın ve Gizem Turgut tarafından yapılan ve birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; tekrar ilkesinin vaziyet planında ve cephede tüm temel tasar öğeleriyle kendini gösterdiği görülmektedir. Vaziyet planında ise farklı kotlarda biten küçük kütleli yapılar ile ana kütle, biçim olarak benzetilmektedir. Özellikle küçük kare formlu kütlelerin bir araya gelmesiyle oluşturdukları yönelme ile ana kütlelerin yönelmesi, yön bakımından uygunluğu da göstermektedir. Zıtlık ilkesi ise cephede bulunan ve en üst kota kadar uzanan üst örtü taşıyıcıları ile yatayda gelişen yapı yüzeyleri arasında gözlemlenmektedir. Vaziyet planına bakıldığında ise, küçük ölçekli kare formlu kütlelerin ara basamaklarla giderek büyüyerek daha büyük bir kütle haline dönüşmesiyle koram ilkesinin varlığı söz konusudur. Böylece eksenel koramın uygulandığı görülmektedir. Tek renk kullanımı ile simetrik bir denge sergileyen tasarımda aynı zamanda biçimlerle ve yönle asimetrik bir denge de sergilenmektedir. Tasarım genelinde

ise planda tüm öğelerle birlik sağlanırken, cephede aralıklar ve biçimlerin kullanımıyla birlik sağlanmıştır. Tamer Başbuğ, Baran İdil ve Hasan Özbay'ın ikincilik ödülü alan projesi incelendiğinde ise, vaziyet planında yapının üst örtüsünde açılan boşluklar ile ritmin sağlandığı, cephede ise taşıyıcı elemanlar ile pencere iskeleti ile ritmin sağlandığı görülmektedir. Tasarımı oluşturan yapının eğik bir dörtgen oluşu, yapı üzerinde bulunan dikdörtgen boşluklar ile benzeştiğinden biçimsel olarak uygunluktan söz edilebilir. Yapının tek renk olması ve cephesinde gözlemlenen öğelerin de monotonluğu, tasarımda simetrik dengenin varlığını göstermektedir. Tasarım genelinde ise birlik ilkesinden, vaziyet planında biçim, cephede ise yön ve aralıklar ile uyumlu olmasından dolayı varlığından söz etmek mümkündür.

3.3.12. İstanbul Pendik Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.12. İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye	İstanbul Pendik Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
Yer: İstanbul Yıl: 2005 Yarışmayı düzenleyen idare: Pendik Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Deniz Dokgöz Ferhat Hacılibeyoğlu Orhan Ersan ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Gökhan Koçyiğit Bilge Bulut Aksaz	 Cephe		 Cephe	
				
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön		•		•
Aralık		•		•
Renk	•	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

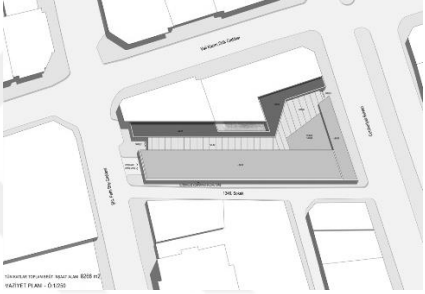
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•		•
	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim			•	
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•		•	
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık				
	Renk	•	•	•	

İstanbul’da düzenlenen bir diğer yarışma ise 2005 yılında Pendik Belediyesi tarafından düzenlenen proje yarışmasıdır. Birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; vaziyet planında görülen yapı kütlelerinin formlarının değişken olarak tekrar ettiği, aynı zamanda tek renk kullanımı ile tam tekrarın da renk ile sağlandığı görülmektedir. Biçimlerin birbiri ile yakınlığı ve uyumu ile uygunluk ilkesi vaziyet planında da kendini göstermektedir. Cepheden algılanan pencereler, yatay hatıllar ve yapı kütlelerinde ritmin görüldüğü, bu formların ve farklı kotlarda bittiği görülen yapıların yöneliminin ise uyumlu olmasıyla uygunluk ilkesinin kullanıldığı görülmektedir. Tasarımda zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerini gösteren öğelere rastlanılmamıştır. Renk bakımından tekdüze olan vaziyet planındaki kütleler, simetrik denge sağlarken biçim olarak ele alındığında ise asimetrik olarak kendini göstermektedir. Cephede de bu durum geçerlidir. Öğelerin birbiri ile olan uyumu göz önüne alındığında, tasarımda birlik ilkesinden söz etmek mümkündür. Yarışmada ikincilik ödülü alan proje incelendiğinde ise; planda farklı kotlardan dolayı L formundaki ili kütle göze çarpmaktadır. Bu nedenle ritim biçimde ve

renkte kendini göstermektedir. Cephede ise saydam yüzeyden gözlemlenen taşıyıcılar ile dışarıda kalan taşıyıcı elemanlar, aynı zamanda yapı çıkmalarının formları tekrar özelliğini göstermektedir. Diğer projede olduğu gibi bu projede de uygunluk ilkesi, vaziyet planında biçimlerin, cephede ise hem biçimlerin hem de yönlerin uyumlu olmasıyla sağlanmıştır. Simetrik denge, vaziyet planında biçimlerin ve renklerin kullanımıyla sağlanmış olup, cephede ise bu öğelerin asimetrik dengeyi sağladığı söylenebilir. Koçyiğit ve Aksaz, tasarımda bulunan “orta boşluk” ile **görsel bütünlük** sağlamayı amaçlamışlardır (Arkitera, 2005c). Bu boşluğu oluşturan kütlelerin birbiri ile uyumları, tasarımda birlik ilkesinin de olduğunu göstermektedir.

3.3.13. İzmir Kalkınma Ajansı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.13. İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye		İzmir Kalkınma Ajansı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: İzmir Yıl: 2013 Yarışmayı düzenleyen idare: İzmir Kalkınma Ajansı		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Hasan Sıtkı Gümüşsoy ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Ömer Selçuk Baz		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

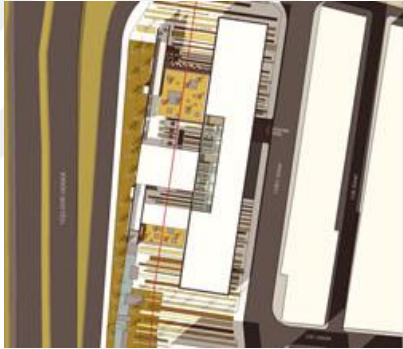
Temel Tasarım İlke/Ögeleri	Aralık				•
	Renk	•	•		
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk			•	•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık				
	Renk	•	•		

2013 yılında İzmir Kalkınma Ajansı tarafından düzenlenen hizmet binası proje yarışmasında, Hasan Sıtkı Gümüşsoy'un tasarımı birinci, Ömer Selçuk Baz'ın tasarımı ise ikinci olarak yarışmayı tamamlamışlardır. Gümüşsoy'un projesi incelendiğinde, vaziyet planı ve cephede tekrar ilkesi, tüm tasar öğeleri ile sağlanmıştır. Özellikle üst örtüdeki aydınlatma için yapılan pencere açıklığı, biçim, aralık ve yön öğeleri ile ritmi sağlarken; tasarımda bulunan iki yapının rengi ise renk ögesi yönünden ritmi sağlamaktadır. Yapı formuna bakıldığında, kare ve dikdörtgen formların bir arada kullanımı ile oluşturulmuş olan bu tasarımda, uyumluluk biçim yönünden sağlanmakta, yönlenme ise kırık bir düzlem şeklinde kendini göstermekte, böylelikle tasarımda yön uyumluluğu da görülmektedir. Kontrast, hiyerarşi ve koram ilkeleri görülmemektedir. Asimetrik bir denge söz konusu olmakla birlikte biçim ve yön öğelerinin kullanımıyla sağlandığı görülmektedir. Tasarımda yapıların biçimi, rengi ve yönlerinin bir uyum içerisinde olması nedeniyle tasarımda birlik ilkesinden söz edilebilir. Baz'ın tasarımı incelendiğinde ise, dar açılı yapı formlarının kullanıldığı görülmektedir. İki yapıyı yukarıdan birleştiren saçak ile ritim, aralık, biçim ve yön öğelerini kullanarak sağlanmaktadır. Cephede görülen yatay silmeler ile düşeyde devam eden iskelet, ritmin cephede de var olmasını sağlamıştır. Kullanılan formların ve araziye göre

konumlandırılarak oluşturulan yönlenmenin, tasarımda uygunluğu söz konusudur. Hiyerarşi ve koraman görülmeyişi bu tasarımda, zıtlık iki yapının renklerinde görülmektedir. Siyah ve beyazın bir arada kullanımıyla kontrast bir etki yaratılmıştır. Diğer tasarımda olduğu gibi biçim ve yön olarak asimetrik denge tasarımda kendini hissettirmektedir. Biçimlerin formu ve yönlenmesi, tasarımda birlik ilkesinin varlığını da göstermektedir. Baz'a göre; oluşturulan bu tasarımda bloklar arasındaki boşluk ile yapılarda bir **yarılma** sağlanırken, bu yarılmanın bir tarafında **sert, kaba ve karanlık**, diğer tarafında ise **ince, şeffaf ve aydınlık** olarak nitelendirilmiş işlevsel yapı bloğu oluşmaktadır (Arkiv, t.y.i). Böylece zıtlık ilkesi tasarımda düşünülmüş ve uygulanmıştır.

3.3.14. İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası ve Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.14. İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi mimari proje yarışması analizi

Künye	İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası ve Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması			
Yer: İzmir Yıl: 2015 Yarışmayı düzenleyen idare: İzmir Konak Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: M. Ziya İmren M. Şefik Yasavul ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Evren Başbuğ Özlem Arvas Can Özcan Deren Uysal	 Cephe		 Cephe	
				
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
	Biçim	•	•	•
	Yön			
	Aralık	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

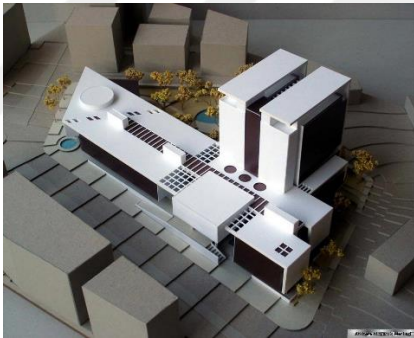
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Renk	•		•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•		
	Aralık				•
	Renk				•
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık			•	•
	Renk	•		•	•

İzmir Konak Belediyesi tarafından 2015 yılında düzenlenen yarışmada birincilik ve ikincilik ödülü alan projeler **Tablo 3.14**'te gösterilmiştir. Tabloya göre; birincilik ödülü kazanan Ziya İmren ve Şefik Yasavul'un tasarımında yapıların renklerinin aynı olması ritmi göstermekte, yapının üst örtüsünde görülen pencere açıklıkları ile biçimsel ve aralıklı olarak da tekrar ilkesi kendini göstermektedir. Cephede görülen taşıyıcı strüktür elemanları ile pencereler, biçim ve aralık tekrarını göstermektedir. Yapı kütlelerinin biçimleri ve arazide konumlanırken yönelmesi ile uygunluk ilkesi de sağlanmış olur. Tasarımda göze çarpan bir egemen ögenin ve karşıt öğelerin bulunmaması sebebiyle egemenlik ve zıtlık ilkesinin görülmediği gözlemlenmiştir. Ayrıca koram ilkesinin de uygulanmadığı söylenebilir. Biçimler ile asimetrik denge sağlanırken, tasarımda birlik ilkesi hem vaziyet planında hem de cephede görülmektedir. Evren Başbuğ, Özlem Arvas, Can Özcan ve Deren Uysal'ın yapmış olduğu proje incelendiğinde ise; çelik kafes strüktür ile oluşturulan iskelet sistemin hem vaziyet

planında hem de cephede temel tasar öğelerini kullanarak ritim ilkesini uyguladığı görülmektedir. Yapı kütleleri ile bu kütlelerin etrafında bulunan iskelet, biçimsel olarak uygunluk göstermekte, cephede ise iskeletin aralıklı yerleşimi ile yapılarda görülen mekânlarının şeffaf, yarı şeffaf ve opak olarak kapatılması ile renk uygunluğu söz konusudur. Tasarımcılara göre yapı, kentsel odak olma amacına **geçirgen** ve **şeffaf** bir şekilde yanıt vermektedir (Arkiv, t.y.j). Bu nedenle giriş kotunda bulunan mekânların daha şeffaf olduğu göze çarpmaktadır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkeleri, tasarımda görülmemektedir. Denge ilkesi bu tasarımda da kendini asimetrik olarak göstermektedir. Özellikle biçim, aralık ve renkler ile vaziyet planında ve cephede sağlanmaktadır. Tasar öğeleri ele alındığında tasarımda, birlik söz konusudur.

3.3.15. Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.15. Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye	Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması			
Yer: Kahramanmaraş Yıl: 2006 Yarışmayı düzenleyen idare: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Özgür Karakaş ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Güven Şener	 Cephe		 Cephe	
	▽		▽	
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön	•	•		•

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık	•			
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön	•	•		•
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•	•	•	

2006 yılında Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3.15**'te yer verilmiştir. Özgür Karakaş'ın birincilik ödülü almış olan projesi incelendiğinde; tüm öğelerin kullanımıyla tekrar ilkesinin oluşturulduğu görülmektedir. Yarı açık mekânların üst örtülerinde, yapı kütlelerinin biçimlerinde ve renklerinde de bu ritim hissedilmektedir. Kullanılan geometrik formların hem vaziyet planında hem de cephede birbiri ile uyumlu olması sonucu uygunluk ilkesinden söz edilebilir. Yatayda ilerleyen düşük kottaki yapıya, dikey olarak yüksek kottaki yapının bağlanması ile hem vaziyet planında hem de cephede karşıt yönlülükten doğan bir zıtlık söz konusudur. Egemenlik ve koramın görülmediği tasarımda, temel tasar öğeleri ile asimetrik bir denge sağlanmıştır. Yapıların formu ile kullanılan geometrik biçimlerin formu ve beyaz renk ile saydam yüzeyler kullanılarak birlik sağlanmıştır. Karakaş tasarımı, yatayda insan

ölçeğine uygun sosyal ve kültürel alanları, büroların olduğu birimi ise yüksek katlı yapıda çözümlendirmeye gittiğini, böylece net bir şekilde **ayrım** yaptığını tasarımın kurgusunda belirtmiştir (Arkitera, 2006a). İkincilik ödülü alan Güven Şener'in projesine bakıldığında; vaziyet planında dörtgen formların ve beyaz renginin tekrar ettiği, cephede ise kullanılan güneş kırıcılar ile biçim, yön, aralık ve rengin tekrarı karşımıza çıkmaktadır. Özellikle avlulu yapının üst örtüsünde görülen L geometrisine sahip formlar, tekrar ilkesinin bir başka örneği olmaktadır. Kullanılan formların birbiri ile uyumu söz konusudur, bu nedenle uygunluk ilkesinin olduğu görülmektedir. Yapı, cephede düşey olarak yükselirken, yapı cephesinde görülen güneş kırıcıları yatay şeritler ve dikey şeritler olmak üzere gelişmektedir, bu bağlamda iki farklı yönelim söz konusudur. Bu nedenle kontrast bir etki yaratıldığı söylenebilir. Egemenlik ve koraman gözlemlenmediği bu tasarımda da denge, biçimsel olarak asimetrik şekilde sağlanmıştır. Vaziyet planında görülen yapıların renginin aynı olması ile biçimlerin de dörtgen olması birlik ilkesini yansıtırken, cephede bu ilkeyi daha çok kullanılan biçimlerin sağladığı görülmektedir.

3.3.16. Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.16. Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye		Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Manisa Yıl: 2011 Yarışmayı düzenleyen idare: Manisa Belediyesi					
		Vaziyet Planı		Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: N. Kerem Piker M. Can Anbarlılar ➤ 2.lik ödülü sahipleri: S. Cinasal Avcı Ramazan Avcı					
		Cephe		Cephe	
		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

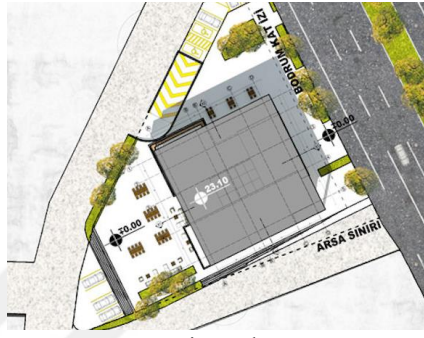
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Yön	•	•		•
	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•		•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön	•		•	
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim		•		•
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim	•			
	Yön	•	•		•
	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•	•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•		
	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•	•	•

Manisa Belediyesi tarafından 2011 yılında düzenlenen ulusal mimari yarışmada Kerem Piker ve Can Anbarlılar'ın tasarımı birinci, Cinasal Avcı ve Ramazan Avcı'nın tasarımı ise ikinci olarak yarışmayı tamamlamıştır. Piker ve Anbarlılar'ın tasarımına baktığımızda, uzun bir dikdörtgen form ve bu yapıyı saran aralıklı bir kabuk tasarımı görülmektedir. Kullanılan renklerin, biçimlerin, aralıkların ve yönlerin aynı olması tam tekrarı göstermektedir. Buna ek olarak da cephede bu kabuğun devam ettiği, güney cephesinde güneş kırıcı olarak yapıyı sardığı görülmektedir. Bu nedenle cephede de bir tam tekrar söz konusudur. Oluşturulan kabuğun kimi yerde genişleyip daralmasıyla, arada oluşan dörtgen boşlukların birbiri ile uyumu söz konusudur. Diğer öğelerin ise aynı olduğu görülmektedir. Bu nedenle biçimsel uygunluk tasarımı kendini hissettirmektedir. Yapı bütününde ince, uzun ve doğu batı aksında ilerleyen bir şekilde

olup, bu yapıyı saran kabuk ise kuzey-güney yönündeki elemanlardan oluşmaktadır. Bu nedenle zıtlık, yön bakımından sağlanmış olur. Göze çarpan bir eleman olmadığından egemenlikten söz etmek mümkün değildir. Tasarımın cephesine baktığımızda, düşük kotta biten bölümü merkez kabul edersek, kenarlara doğru yüksek kotta gidildiğinden dolayı merkezsel koram ilkesi vardır denilebilir. Biçimlerin, aralıkların, yönün ve rengin tamamen aynı olması sebebiyle ise simetrik bir denge vaziyet planında kendini gösterirken cephede, yapıda tavan kotu farklılığından biçimsel olarak asimetrik denge vardır. Tasarım tekdüze ilerleyen ve sıradanlaşan haliyle, tüm ögeler bakımından uyum gösterdiği için birlik ilkesi söz konusudur. Cinasal Avcı ve Ramazan Avcı'nın tasarımında ise; tek bir kütle üzerinde oluşturulan dörtgen biçimler ile tekrar elde edilmiş, cephede ise taşıyıcı strüktür ritmik etkiyi arttırarak diğer ögelerde de kendini göstermiştir. Yapının formu ile üzerinde oluşturulan dörtgen boşlukların formları biçimsel uygunluğu göstermektedir. Aynı şekilde cephede de bu boşlukların varlığı, yapının yamuk dörtgen formu ile uyumlu olması sebebiyle burada da kendini hissettirmektedir. Vaziyet planına bakıldığında yapı üzerindeki boşlukların yönlenmesi farklı yönlerde olduğundan, kontrast bir etki bırakmaktadır. Tasarımda hiyerarşi kurulabilecek bir öge bulunmadığından, bu ilkenin varlığı da söz konusu değildir. Diğer tasarımda olduğu gibi bu tasarımda da cephede genişleyen yüzey merkez kabul edildiğinde, kenarlara doğru bu sefer daralan yüzeylerin olması merkezsel koram olduğunu göstermektedir. Daha çok asimetrik dengenin görüldüğü bu tasarımda vaziyet planında renk ile simetrik denge, cephede ise yön, aralık ve rengin simetrik olduğu söylenebilir. Saydam yüzeylerin kullanımı ile ve seçilen formların belirli sınırlar içerisinde kalmasıyla uyumluluk sağlanarak birlik ilkesinin tasarıma uygulandığı görülmektedir.

3.3.17. Mersin Sağlık Platformu (MESAP) Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.17. Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye		Mersin Sağlık Platformu (MESAP) Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
Yer: Mersin Yıl: 2012 Yarışmayı düzenleyen idare: TMMOB Mimarlar Odası Mersin Şubesi		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lık ödülü sahipleri: Benan Dönmez Okan Karakaş ➤ 2.lık ödülü sahipleri: M. Rauf Akkaya Tayfun Yüksek		 Cephe		 Cephe	
					
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Tekrar				
	Biçim	•	•		•
	Yön		•		
	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•		•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•		•
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				

(DEVAMI ARKADA)

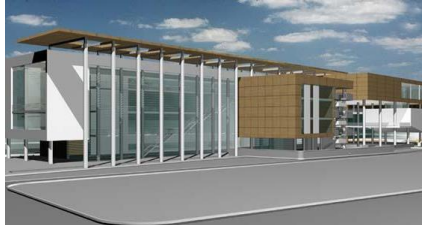
Temel Tasarım İlke Ögeleri	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön			•	
	Aralık			•	
	Renk			•	
	Birlik				
	Biçim	•	•		•
	Yön				
	Aralık		•		
	Renk		•		

Mersin’de 2012 yılında TMMOB Mimarlar Odası Mersin Şubesi tarafından düzenlenen proje yarışmasında birincilik ve ikincilik ödülü almış olan projeler, temel tasarım ilkeleri özelinde yukarıdaki tabloda incelenmiştir. Tabloya göre Benan Dönmez ve Okan Karakaş’ın yapmış olduğu tasarımda; üçgen bir form algısı yaratılarak bu form tasarım genelinde ve yeşil çatı örtüsüne sahip birimde kendini tekrar etmektedir. Ayrıca yarı açık üst örtüde, bu tekrar aralık ve renk olarak da kendini göstermektedir. Cephede ise tüm tasarım öğeleriyle tekrar ilkesi sağlanmaktadır. Biçim olarak yapı, L formu ve üçgen formun bütün olarak algılanmasında önemli bir etki yaratarak tüm tasarımı üçgen bir algıyla sunmaktadır. Bu nedenle biçimsel uygunluk görülmektedir. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerini gösteren tasarım öğeleri görülmemektedir. Vaziyet planında algılanan üçgen formu, kuzeybatı-güneydoğu ekseninde kesen bir düzlem etrafında biçimlerle sağlanan bir denge söz konusudur. Cephede ise biçime ek olarak, renk ve aralıklar ile bu denge sağlanmaktadır. Tasarımcılar; “elitist tavra karşı koyup **özgürleştirici bütünleştirici** bir mekân” olarak tasarımlarını açıklamaktadırlar (Atasoy, 2012a). Bu bağlamda birlik ilkesinden söz etmek mümkündür. Biçim yönünden vaziyet planında, biçim, aralık ve renk yönünde ise cephede bu ilke gözlemlenmektedir. Rauf Akkaya ve Tayfun Yüksek’in tasarlamış olduğu projede ise; vaziyet planında tek bir yapı görülmesi ile bu yapının monoton ve tekdüzeliği ile tekrar ilkesi görülmemektedir. Ancak cephede ise dörtgen biçimlerin sürekli kullanılması ile güneş kırıcı paneller, tekrar ilkesini göstermektedir. Aynı zamanda masif bir kütle olarak algılanan bu yapı, uygunluk ilkesini gösterebilecek bir öge bulunmamasından vaziyet planında bu ilkeyi de göstermemektedir. Cephede ise biçimlerle uygunluk sağlanmıştır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerine de rastlanılmayan bu tasarımda, vaziyet planında tam bir simetrik denge mevcutken, yapıda yapılan çıkmlar ile biçimsel olarak asimetrik denge sağlanmış, cephede ise tamamen asimetrik bir denge mevcuttur. Uygunluk ilkesinde olduğu gibi vaziyet planında, herhangi bir birliktelik kurabileceği tasarım olmadığından yapı tekil olarak ele alınmış, bu nedenle

birlik ilkesini gösterememektedir. Cephede ise biçimlerin dörtgen oluşu ve farklı boyutlarla kullanımı, biçimsel bir birliğin varlığını göstermektedir.

3.3.18. Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Bölgesel Mimari Yarışma Projesi

Tablo 3.18. Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari yarışma projesi analizi

Künye		Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Bölgesel Mimari Yarışma Projesi			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Antalya Yıl: 2006 Yarışmayı düzenleyen idare: Serik Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Alper Öden Ali Özer ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Selda Ergin Deniz Dokgöz Ferhat Hacılibeyoğlu Orhan Ersan		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
	Tekrar				
	Biçim	•	•		•
	Yön	•	•		•
	Aralık	•	•		•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•			•

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk			•	•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•		•
	Aralık				
	Renk	•		•	

Antalya’da 2006 yılında Serik Belediyesi tarafından düzenlenen mimari yarışmasına baktığımızda; Alper Öden ve Ali Özer birincilik, Selda Ergin, Deniz Dokgöz, Ferhat Hacılibeyoğlu ve Orhan Ersan’ın ekibi ikincilik ödülü alarak yarışmayı tamamlamışlardır. Birincilik ödülü alan tasarıma bakıldığında; yapıların formları, üst örtüde kullanılan yarı açık saçak gibi elemanların tekrar ilkesini gösterdiği görülmektedir. Aynı zamanda cephede, saçığa kadar uzanan taşıyıcı strüktür elemanları da bu tekrar ilkesini yansıtmaktadır. Biçimlerin formlarında ve tasarımın yönlenmesinde, uyumluluk söz konusudur. Bu bağlamda vaziyet planında uygunluk ilkesini biçim ve yön sağlarken, cephede ise biçimlerin sağladığı görülmektedir. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerini gösteren bir tasar öğesi gözlemlenmemektedir. Asimetrik denge, vaziyette renk ve biçimle sağlanırken cephede daha çok aralık ve biçimle sağlanmaktadır. Birlik ilkesi, yapı biçimlerinin ve saçığın biçimi ile, yapı renkleri ve yönlenmenin lineerlik üzerinde kırılmasıyla sağlanmaktadır. Cephede ise birlik, dörtgen formlar ve düşeyde yükselen taşıyıcılar ile sağlanmıştır. Tasarımcılar raporlarında tasarımı, yapı ile açık alan bütünlüğünü sağlayan parçalı bir yapı olarak ele almışlar, oluşturulan boşlukları da tıpkı bina kütleleri gibi ele alarak erişilebilir bir hacim olarak değerlendiriyorlar (Arkitera, 2006d). İkincilik ödülü almış proje incelendiğinde; kare ve dikdörtgen olarak kot farkı

bulunan ve iç içe geçirilmiş iki yapı algılanmaktadır. Tasarımcılara göre iki farklı yapının, **aynı dili** yansıması gerekliydi (Arkiv, t.y.m). Biçimsel olarak benzer olan bu iki yapıda da aynı renk uygulanmasıyla tam tekrar renk ögesiyle elde edilmektedir. Cephede ise biçimlerin tekrarının yanı sıra yatayda kullanılan ve aralıklı olarak yapılan katlar, tekrarı göstermektedir. Kare ve dikdörtgen formlu yapıda benzerlikler bulunması uygunluk ilkesini tasarımda göstermektedir. Cepheye baktığımızda yapının beyaz renkte, camların ise siyah renkte olması kontrast bir izlenim bırakmaktadır. Egemenlik ve koram ilkesinin görülmediği bu tasarımda da denge, biçim olarak asimetrik, renk olarak simetrik bir şekilde kendini hem vaziyet planında hem de cephede göstermektedir. Kullanılan biçimler ile hem vaziyet planında hem de cephede birlik gözlemlenirken, renk sadece vaziyette, yön ise cephede birlik oluşmasını sağlamıştır.

3.3.19. Süleymanpaşa Belediye Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.19. Süleymanpaşa belediye hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye	Süleymanpaşa Belediye Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması			
Yer: Tekirdağ Yıl: 2017 Yarışmayı düzenleyen idare: Süleymanpaşa Belediyesi	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Yasemin Güler Fırat Doğan B. Kırca Doğan Volkan Yaltraklı ➤ 2.lik ödülü sahipleri: İbrahim Eyüp Olcay Ovalı Eyüp H. Deniz Ödemir Hakan Çatalkaya	 Cephe		 Cephe	
	▽		▽	
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön		•		•

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık		•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•		•
	Aralık			•	
	Renk	•	•		
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				•
	Aralık			•	
	Renk	•	•		•

2017 yılında Süleymanpaşa Belediyesi tarafından Tekirdağ'da gerçekleştirilen ulusal mimari proje yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3.19**'da yer verilmiştir. Buna göre birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; yeşil çatılı yapı tasarımı ve formlar ile hem renk hem de biçim olarak tekrar sağlanmıştır. Cephede ise, kullanılan güneş kırıcılar ile bu etki yön ve aralık öğelerinin de kullanılmasıyla daha da artmaktadır. Ahşap saçaklar ve yeşil üst örtü birlikteliği, renk uyumunu gösterirken, kullanılan formların benzerliği de bu durumu yansıttığından vaziyet planında uygunluk söz konusudur. Cephede de görülen dikdörtgen yapı cepheleri ile oluşturulan güneş kırıcılar, biçim, yön ve renk uygunluğunu da sağlamaktadır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerinin görülmediği bu tasarımda, denge biçim ve renk öğeleriyle asimetrik bir şekilde hem cephede hem de vaziyette kendini göstermektedir. Tasarımda kullanılan renkler ve biçimlerin uyumlu olması nedeniyle, tasarımda birlik söz

konusudur. Tasarımcıların tasarım kararlarına baktığımızda da yakın çevresiyle **bütünleşik** ve yer aldığı bağlam ile **uyumlu** olması istenmiştir (Arkiv, t.y.n). Bu nedenle tasarımda görülen uygunluk ve birlik ilkeleri de tasarımcıların istekleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. İkincilik ödülü alan proje incelendiğinde ise; diğer projede olduğu gibi renk ve formların kullanımı ile vaziyette tekrar ilkesi göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, ışıklık olarak yapılan üst örtüdeki pencereler, kütlelerin arasındaki boşluklar gibi etmenler ile aralık ögesinin de ritmi sağladığı görülmektedir. Cephede de bu öğelerin yanı sıra yön ve aralıklar ile güneş kırıcılar ve cepheden algılanan formlar, ritmi arttırmaktadır. Vaziyet planında gözlemlenen yapı yaklaşımları, kullanılan aralıkların birbirine yakın olması sebebiyle uyumlu olup, kütle formlarının da benzerlikleri dikkat çekmektedir. Bu nedenle uygunluk ilkesinin varlığı da söz konusudur. Cephede ise formların benzerliklerinin yanı sıra tasarımda uygulanan yönlenmenin de uyumlu olduğu görülmektedir. Bu nedenle cephede de uygunluk ilkesi uygulanmaktadır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkeleri olmamakla beraber denge, biçim, renk, aralık öğeleriyle vaziyet planında; biçim, yön, renk ve aralık öğeleriyle cephede kendini asimetrik denge olarak göstermektedir. Birlik ilkesi de yapı formlarından ve her yapı arasında bırakılan boşluklardan dolayı mevcuttur. Tasarım ekibi projede, parçalı bir sistem oluşturarak kentin yapısı ile **bütünleşen** bir tasarım yoluna girerek (Karakoç, 2017), kent ile uyum ve birlik sağlamıştır.

3.3.20. T.C. Hatay İl Genel Meclisi - İl Özel İdare Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.20. T.C. Hatay il genel meclisi - il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye		T.C. Hatay İl Genel Meclisi - İl Özel İdare Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Hatay Yıl: 2011 Yarışmayı düzenleyen idare: Hatay İl Özel İdaresi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Esin Kömez Cihan Kayaçetin Berna Kayaçetin Canay Batırbek		 Cephe		 Cephe	
➤ 2.lik ödülü sahipleri: Mehmet Soylu Mete Öz Övünç Tarakçıoğlu		 Vaziyet Planı		 Cephe	
Temel Tasarım İlke/Özellikleri	Tekrar				
	Bıçım	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Bıçım	•	•	•	•
	Yön		•		
	Aralık	•	•		
	Renk	•	•		
	Zıtlık				
	Bıçım				
	Yön				
	Aralık				

(DEVAMI ARKADA)

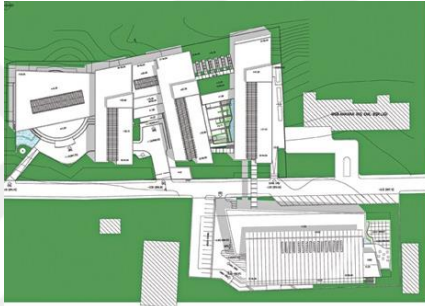
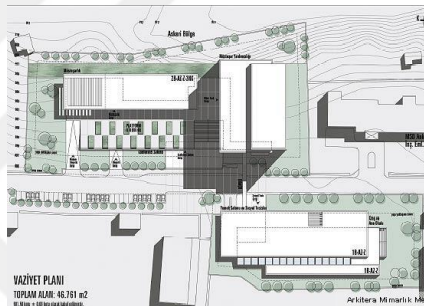
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön		•		
	Aralık				
	Renk		•		•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•		
	Aralık	•	•		
	Renk	•	•	•	•

Hatay'da 2011 yılında Hatay İl Özel İdaresi tarafından düzenlenen mimari yarışmasına baktığımızda; Esin Kömez, Cihan Kayaçetin, Berna Kayaçetin ve Canay Batırbek birincilik, Mehmet Soylu, Mete Öz ve Övünç Tarakçıoğlu ise ikincilik ödülü olarak yarışmayı tamamlamışlardır. Birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; vaziyet planında oluşturulan boşluklar ile biçim, yarı açık mekânların üst örtüsünde ise yön ve aralık, yapı kütlelerinde ise renk tekrarları karşımıza çıkmaktadır. Cephede de tüm öğeler ile tekrar ilkesinin kullanımı görülmektedir. Yapı formları birbirine benzer nitelikte olup, kütlede oluşturulan boşluklar ile aralık uyumu sağlanmıştır, dolayısıyla uygunluk ilkesi vaziyet planında görülmektedir. Cephede de çıkmalar ve geriye çekmeler ile biçimsel uygunluk gözlemlenirken, oluşan boşluklar ile aralık ve kullanılan renkler ile yönlerin de uyumluluğu söz konusu olduğundan uygunluk ilkesi cephede de gözlemlenmektedir. Zıtlık, egemenlik ve koramın görülmediği tasarımda, vaziyet planında denge ilkesi biçim, aralık ve renk öğeleri bakımından asimetrik denge özelliği göstermektedir. Cephede de biçim ve aralık asimetrik denge sağlarken, sürekli yatayda gelişen yönleniş ve renklerin krem ve ahşap rengi kullanımı simetriklik göstermektedir. Tasarımcılara göre; genel meclis ve hizmet binası olarak ikiye ayrılan yapılar, birbiri ile **bütünlük** sağlayan ancak iki ayrı yapı olarak ele alınmıştır (Yazman, 2011a). Tasarım genelinde kullanılan formlar, yapı yönlenmesi, aralıklar ve renk uyumu söz konusudur. Buna göre vaziyet planında ve cephede tüm tasar öğeleri ile birlik ilkesi sağlanmaktadır. İkincilik ödülü alan projeye baktığımızda ise; ana kütleyle bitişik olarak farklı kotlarda biten dörtgen formlar ile tekrar sağlanmış, üst örtüde de açılan pencere boşlukları ile aralık ve yön tekrarı elde edilmiştir. Cephede de tüm temel tasar öğeleri ile tekrarın sağladığı görülmektedir. Kullanılan biçimlerin birbirine benzer olması nedeniyle biçimsel uygunluk hem vaziyette hem de cephede görülmektedir. Diğer projede olduğu gibi zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerini

gösteren öğelere rastlanılmamıştır. Biçim ve aralık öğeleri ile tasarımın vaziyet planında, asimetrik denge görülürken, cephede beyaz renginin hâkim olması ile simetrik denge, biçimlerin kullanımı ile de asimetrik denge gözlemlenmektedir. Kullanılan formlar ve renk ile, birlik ilkesi sağlanmıştır.

3.3.21. T.C. MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.21. T.C. MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı hizmet binası mimari proje yarışması analizi

Künye	T.C. MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması			
Yer: Ankara Yıl: 2006 Yarışmayı düzenleyen idare: T.C. Milli Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı	Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
	 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Mete Öz Mehmet Soylu ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Hasan Özbay Tamer Başbuğ Baran İdil Aslı Özbay	 Cephe		 Cephe	
				
	Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar				
Biçim	•	•	•	•
Yön	•	•	•	•
Aralık	•	•	•	•
Renk	•	•	•	•
Uygunluk				
Biçim	•	•	•	•
Yön	•			

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön	•	•	•	•
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•	•		•
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•		
	Aralık				
	Renk	•	•	•	•

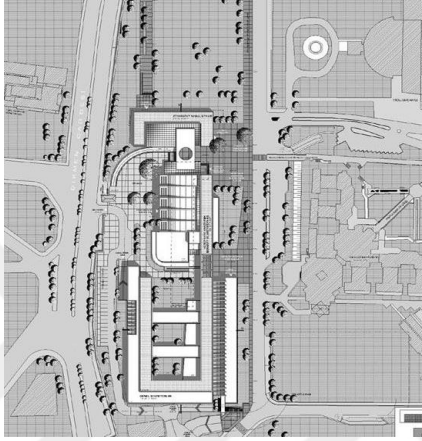
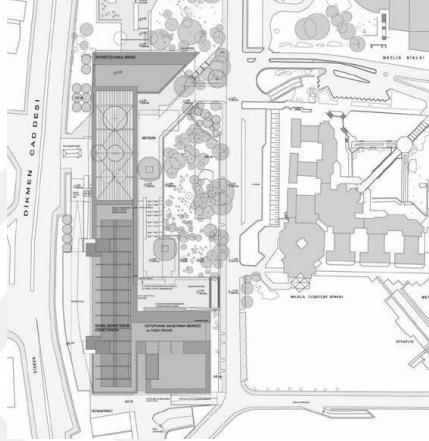
İncelenen bir diğer yarışma da Ankara’da Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayii Müsteşarlığı tarafından 2006 yılında düzenlenen mimari proje yarışmasıdır. Yarışmada birincilik ödülü alan Mete Öz ve Mehmet Soylu’nun projesi incelendiğinde; tekrar ilkesinin biçim, yön, aralık ve renk öğeleri ile hem vaziyet planında hem de cephede sağlandığı görülmektedir. Biçimlerin formu ve oluşturulan açılı yönlenişin uyumu, vaziyet planında uygunluk ilkesini gösterirken, cephede biçimlerin uyumuyla görülen bir uygunluk ilkesi mevcuttur. Aynı zamanda kuzey-güney doğrultusu boyunca uzanan dikdörtgen yapılar ile, doğu-batı aksında gelişen yapı kütleleri farklı yön duyguları hissettirdiğinden, vaziyet planında kontrast bir etki görülmektedir. Cepheye bakıldığında, yön bakımından yatay ve dikey olarak yapı kütleleri kendini hissettirmektedir. Buna bağlı olarak da cephede pilotilerin üzerindeki dairesel mekânın yatayda ilerleme hissi vermesi ile düşeyde yükselen uzun yapıların birleşimi kontrast bir etki yaratmıştır. Tasarımda egemenlik ve koram ilkeleri gözlemlenmemektedir. Tasarımda biçimlerin oluşturduğu bir asimetric denge söz konusudur. Tek renk kullanımı ile simetrik bir denge de sağlanmıştır. Biçimlerin, yönün ve rengin oluşturduğu birlik söz konusudur. Hasan Özbay, Tamer Başbuğ, Baran İdil ve Aslı Özbay’ın ikincilik ödülü almış olan projesi incelendiğinde ise; oluşturulan yapı kütlelerinde biçimlerin tekrarı ile renk tekrarı görülmekte, üst örtüde ise

yön ve aralıklarla oluşmuş bir tekrar kendini göstermektedir. Cephede de dışarıdan algılanabilir olan strüktürel elemanlar, tam tekrar ilkesini tüm yansıtmaktadır. Kütle formları ile oluşmuş bir uygunluk söz konusudur. Vaziyet planında görülen farklı yönelişler gösteren yapı kütleleri arasında kontrast bir ilişki gözlemlenmekte, cephede ise yatayda ve düşeyde oluşturulan yapı tasarımları, yön bakımından kontrast bir etki bırakmaktadır. Koram ve egemenlik ilkelerinin gözlemlenmediği bu tasarımda, biçimsel olarak asimetrik denge vaziyet planında sağlanırken, cephede biçimlerin boyut farklılığından doğan bir dengesizlik mevcut olmasına rağmen saydam yüzeylerle oluşturulmuş bir simetrik denge de mevcuttur. Tasarım genelinde ise hem vaziyet planında hem de cephede renk ve biçimler ile birlik ilkesinin sağlandığı görülmektedir.

3.3.22. TBMM Kütüphane-Araştırma Merkezi Arşiv Binası ve Genel Sekreterlik Hizmet Binası Yapı Kompleksi ile Ziyaretçi Kabul Binası Yarışması

Tablo 3.22. TBMM kütüphane-araştırma merkezi arşiv binası ve genel sekreterlik hizmet binası yapı kompleksi ile ziyaretçi kabul binası yarışması analizi

Künye		TBMM Kütüphane-Araştırma Merkezi Arşiv Binası ve Genel Sekreterlik Hizmet Binası Yapı Kompleksi ile Ziyaretçi Kabul Binası yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Ankara Yıl: 2006 Yarışmayı düzenleyen idare: TBMM Genel Sekreterliği Teknik Daire Başkanlığı		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
		 Cephe		 Cephe	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Cem Açıklol Kaan Özer ➤ 2.lik ödülü sahipleri: G. Rıfat Koçyiğit Bilge Bulut Aksaz		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Örnekleri	Tekrar				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•		
	Aralık				
	Renk				

(DEVAMI ARKADA)

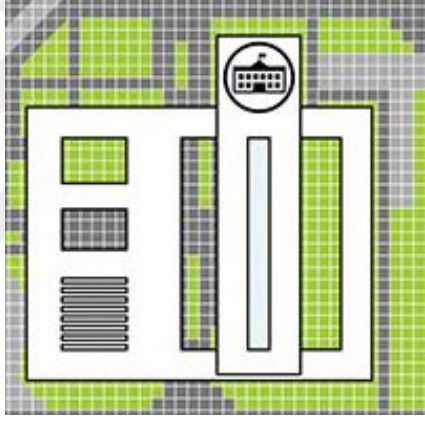
Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön		•		•
	Aralık				
	Renk				

2006 yılında yine Ankara’da gerçekleştirilen bir diğer yarışma, TBMM Genel Sekreterliği Teknik Daire Başkanlığı tarafından düzenlenmiştir. Tabloya göre Cem Açikkol ve Kaan Özer’in birincilik ödülü almış olan projesi; tekrar ilkesi biçimler, yön, aralık ve renkler ile hem vaziyet planında hem de cephede kendini göstermektedir. Dikdörtgen biçiminin farklı boyutlarda kullanımı ile tasarımda uygunluk ilkesi sağlanmış, cephede ise yapıya paralel olarak yatay düzlemde ilerleyen pencereler ile uyum göstermeye devam ederek uygunluk ilkesini göstermiştir. Kontrastın yanı sıra egemenlik ve koram oluşturabilecek bir tasar öğesi bulunmayan tasarımda, denge biçimsel olarak asimetrik şekilde vaziyet planında sağlanırken, cephede ise hem biçim ile hem de aralık ile sağlanmıştır. Tasarım genelinde ise kullanılan geometrik biçimler ile vaziyet planında birlik gözlemlenirken, biçimin yanı sıra cephedeki tekdüze yön algısı ile birlik sağlanmaktadır. Rıfat Koçyiğit ve Bilge Bulut Aksaz’ın ikincilik ödülü almış olan projesi incelendiğinde ise; diğer projede olduğu gibi ritmin hem tüm tasar öğeleriyle sağlandığı görülmektedir. Özellikle yarı açık mekânı örten üst örtüde açılan boşluklar, tam tekrarı yansıtmaktadır. Vaziyet planında görülen dik yamuk, kare ve dikdörtgen formları ile biçimsel bir uygunluk söz konusudur. Aynı zamanda da dikdörtgen formu ile oluşan yapılar ile biçimler, cephede kendini göstererek uyum sağlanmaktadır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerine bu örnekte de rastlanılmamaktadır. Denge ise asimetrik olarak biçim ile sağlanıp hem cephede hem de vaziyet planında kendini göstermektedir. Kullanılan biçimler birbiri ile ilişkili olduğundan, birlik ilkesi görülmektedir. Yatayda ilerleyen bir

tasarım anlayışı cephede kendini vurgulamış, insan ölçeğinde ilerleyerek kot farkına rağmen devam etmiştir. Bu nedenle cephede de yön birliği mevcuttur. Jüri raporuna göre bu tasarımda hizmet binası ile kütüphane, cephede aynı bina olarak **bütün** şekilde algılanırken, içeride birbirlerinden ayrılmıştır (Mimarlık, 2007). Bu nedenle bütünlük cephede kendini göstererek, tasarımın önemli bir etmeni haline gelmiştir.

3.3.23. Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Meydan ve Çevresinin Düzenlenmesi Mimari ve Kentsel Tasarım Projesi Yarışması

Tablo 3.23. Tekirdağ büyükşehir belediye hizmet binası, meydan ve çevresinin düzenlenmesi mimari ve kentsel tasarım projesi yarışması analizi

Künye		Tekirdağ Büyükşehir Belediye Hizmet Binası, Meydan ve Çevresinin Düzenlenmesi Mimari ve Kentsel Tasarım Projesi Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: Tekirdağ Yıl: 2015 Yarışmayı düzenleyen idare: Tekirdağ BB. Başkanlığı İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı					
		Vaziyet Planı		Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Sinan Tuncer Oğuzhan Aydın Semih Yeşilmen v.d. ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Ömer Selçuk Baz B. Akcan Ünal E. Tuğçe Sarıhan v.d.					
		Cephe		Cephe	
					
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Tekrar					
Biçim		•	•	•	•
Yön		•	•		•

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Öğeleri	Aralık	•	•		
	Renk	•	•	•	•
	Uygunluk				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön			•	
	Aralık				
	Renk				
	Zıtlık				
	Biçim				
	Yön		•		
	Aralık				
	Renk		•	•	•
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				•
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim				•
	Yön				
	Aralık				
	Renk	•			
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık	•	•		
	Renk	•	•		

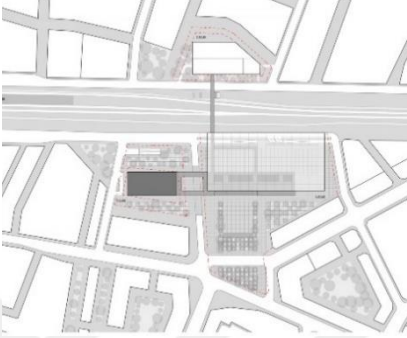
2015 yılında Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı tarafından Tekirdağ'da gerçekleştirilen mimari ve kentsel tasarım projesi yarışması sonucu, yarışmada birinci ve ikinci ödülü alan projelere **Tablo 3.23**'te yer verilmiştir. Buna göre birincilik ödülü alan proje incelendiğinde; tasarımda oluşturulan avlu boşlukları ile yapı kütlelerinin biçim tekrarı görülmektedir. Avlularda görülen yön ve aralık tekrarının yanı sıra iki kütlelerin rengi de tam tekrarı yansıtmaktadır. Cepheye ise kullanılan güneş kırıcılar, tüm öğelerle tekrarın oluşmasını sağlamaktadır. Biçimlerin uyumluluğu ile oluşan bir uygunluktan bahsetmek mümkündür. Cepheye baktığımızda, yatayda gelişen koyu ton tercih edilmiş yapı ile düşeyde gelişen ve daha açık ton renk kullanımı tercih edilmiş yapılar hem renk hem de yön bakımından kontrast bir etki yaratmaktadır. Bu renk bakımından farklılık ile hiyerarşi kurmak zorlaştırılmış, bu nedenle hiyerarşi ilkesinden bahsetmek mümkün değildir. Buna ek olarak koram ilkesine

de rastlanılmamaktadır. Vaziyet planında, renklerin aynı olması nedeniyle bir simetrik renk dengesi kurulabilirken, biçimsel olarak asimetrik denge görülmektedir. Cephede ise asimetrik denge biçimler ve renk ile oluşurken simetrik dengeye rastlanılmamaktadır. Tasarımda birlik, biçim, aralık ve renk ile sağlanmaktadır. Cephede görülen zıt renkler, uzaklık algısı ile dengeli bir şekilde kullanıldığı için birlik ilkesinin zıtlıktan oluştuğu söylenebilir. İkincilik ödülü alan proje incelendiğinde ise; tekrarın dörtgen biçimlerle ve renk ile sağlandığı görülmektedir. Cephede algılanan şeffaf yüzeyler ile yön tekrarının da kullanıldığı gözlemlenmektedir. Biçimlerin birbirine benzer nitelikte olması ile tasarımın arazide yönlendirilmesi, uygunluk ilkesini göstermektedir. Kullanılan biçimler cephede de uygunluk ilkesini yansıtırken, açık ve şeffaf olan yüzeylerle bir arada kullanılan koyu ve opak yüzey, renk bakımından kontrast bir etki yaratmıştır. Cephede algılanan renk farklılığı ile tasarımda giriş vurgulanmış, girişi ön plana çıkaran yapı, renk farklılığı ile egemenlik kurmuştur. Tasarım bütününde asimetrik bir denge söz konusu olmakla birlikte cephede ise biçimsel olarak simetrik bir denge görülmektedir. Birlik ilkesini ise kullanılan formlar sağlamaktadır.

3.3.24. Torbalı Belediyesi Belediye Hizmet Binası, Pazaryeri ve Otopark ile Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması

Tablo 3.24. Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası, pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması analizi

Künye		Torbalı Belediyesi Belediye Hizmet Binası, Pazaryeri ve Otopark ile Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması			
		Birincilik Ödülü Alan Proje		İkincilik Ödülü Alan Proje	
Yer: İzmir Yıl: 2019 Yarışmayı düzenleyen idare: İzmir Torbalı Belediyesi		 Vaziyet Planı		 Vaziyet Planı	
➤ 1.lik ödülü sahipleri: Caner Bilgin H. Bulut Cebeci İdil Erkol Bingöl ➤ 2.lik ödülü sahipleri: Süddık Güvendi Cihan Sevinçlik Barış Ekmekçi v.d.		 Cephe		 Cephe	
		▽		▽	
		Vaziyet Planı	Cephe	Vaziyet Planı	Cephe
Temel Tasarım İlke/Örnekleri	Tekrar				
	Bıçım	•	•	•	•
	Yön	•	•	•	•
	Aralık	•	•	•	•
	Renk		•	•	•
	Uygunluk				
	Bıçım	•	•	•	•
	Yön				
	Aralık				
	Renk		•		•
	Zıtlık				
	Bıçım				
	Yön		•		

(DEVAMI ARKADA)

Temel Tasarım İlke/Ögeleri	Aralık				
	Renk				
	Egemenlik				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Koram				
	Biçim				
	Yön				
	Aralık				
	Renk				
	Denge				
	Biçim		•		
	Yön				
	Aralık				
	Renk		•		
	Birlik				
	Biçim	•	•	•	•
	Yön	•		•	•
	Aralık	•			
	Renk		•		•

İzmir’de 2019 yılında Torbalı Belediyesi tarafından düzenlenen ulusal mimari proje yarışmasında ise birincilik ödülü almış olan projeye baktığımızda; tekrar ilkesinin vaziyet planında biçim, yön ve aralıkla sağlandığı, cephede ise bunlara ek olarak renk ögesinin de kullanılarak sağlandığı görülmektedir. Uygunluk ilkesi ise kendini biçimlerle ifade etmiştir. Cephede ise uygunluk ilkesi biçim ve renk ile sağlanmış, aynı zamanda düşeyde yükselen yapı ve yatayda ilerleyen üst örtü ile bir kontrast etki de yaratılmıştır. Egemenlik ve koram ilkelerinin görülmediği bu projede, vaziyet planında asimetrik denge biçimlerle sağlanırken, yapının cephesinde ise biçim ve renk ögeleri ile simetrik denge sağlanmıştır. Tasarımda, dörtgen biçimlerin kullanımı ile biçim, yapıları bağlayan üst örtü ile birleşik yapı gibi gözüken ancak birbirinden bağımsız olan yapılar ile de aralık ilkesinin birliği görülmektedir. Aynı zamanda tasarımda yönlenme, tek doğrultulu olup kendi içerisinde bir birlik oluşturmaktadır. Cephede de birlik ilkesi, biçimin yanı sıra renklerle sağlanmıştır. Saydam ve yarı saydam cephe ile, yatayda uzanan ahşap malzemeli döşeme ve üst örtü ile de opak malzemeler ile tasarımda kullanılan renkler belirleyici rol oynamaktadır. İkincilik ödülü alan proje incelendiğinde ise; ritim ilkesi hem vaziyet planında hem de cephede, tüm temel tasar öğeleriyle görülmektedir. Özellikle de vaziyet planında görülen kent saçağı, tekrar ilkesini tam tekrar olarak karşımıza çıkarmaktadır. Tasarımda uygunluk ilkesi ise, kent saçağının dikdörtgen formu, restoranın kare formu ve belediye binasının eksiltmeli dörtgen formuyla sağlanmıştır. Binanın cephesinde ise, biçimlerin yanı sıra kullanılan renkte de uygunluk görülmektedir. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkeleri ise bu projede görülmemektedir. Vaziyet planında denge, asimetrik bir şekilde aralık ve biçimlerle sağlanmış, cephede ise biçim ve aralık ile sağlanmıştır. Birlik ilkesi ise daha çok uygulanan formlar ve yönle sağlanmaktadır.

Zemin katta tam bir saydırlık görölmekteyken, üst katlarda kullanılan güneş kırıcılar ile bu saydırlık hissi azaltılmış, işleve göre de cephede algılanan opak yüzeyi oluşturan renkler ile birlik hissi görölmektedir.

3. 4. İncelenen Projelerin Analizi ve Karşılaştırılması

Çalışma kapsamına giren yirmi dört yarışma projesinin birincilik ve ikincilik ödülü almış olan projeleri, temel tasarım ilke ve öğeleri olarak hem vaziyet planında hem de cephede incelenmiş, karşılaştırmalı olarak tablolarda gösterilmek üzere bölüm 3.3'te yer verilmiştir. Bu bölümde ise; yarışmaların tümünün birincileri ve ikincileri temel tasarım ilkeleri özelinde karşılaştırılacaktır. Böylece yarışma özelinde veya yarışmaların tümünde uygulanıp uygulanmayan ilkeler gözlemlenebilecektir.

3.4.1. Birincilik Derecesi Alan Örnekler

2000 yılı ve sonrasında, büyükşehir belediyelerinde gerçekleştirilen hizmet binası proje yarışmalarında birincilik ödülü alan projelerin ortak ve farklılık gösteren temel tasar ilkelerine **Tablo 3.25**'te yer verilmiştir. Yapılan bu yarışmalar, bölüm 3.3. **Çalışmada Ele Alınan Örneklerin Analizi** başlığı altında yer alan proje sıralaması ile aynı şekilde tabloya yerleştirilmiştir. Yapılan analizde, incelenen bu yirmi dört proje yarışmasında birincilik ödülü alan projelerde hangi temel tasar ilkelerine yer verildiği daha anlaşılır bir biçimde ifade edilmektedir.

Tablo 3.25. Birincilik ödülü alan projelerin temel tasar ilkeleri bazında karşılaştırılması (VP: Vaziyet planı, C: Cephe)

		Temel Tasarım İlkeleri													
		Tekrar		Uygunluk		Zıtlık		Egemenlik		Koram		Denge		Birlik	
		VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C
Yarışmalar	1. Yarışma	•	•	•	•	•		•				•	•	•	•
	2. Yarışma	•	•	•	•		•			•		•	•	•	•
	3. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	4. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	5. Yarışma	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•
	6. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	7. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	8. Yarışma	•	•	•	•	•						•	•	•	•
	9. Yarışma	•	•	•		•		•				•	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

10.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
11.	Yarışma	•	•	•			•			•		•	•	•	•
12.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
13.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
14.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
15.	Yarışma	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•
16.	Yarışma	•	•	•	•	•					•	•	•	•	•
17.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
18.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
19.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
20.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
21.	Yarışma	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•
22.	Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
23.	Yarışma	•	•	•	•		•					•	•	•	•
24.	Yarışma	•	•	•	•		•					•	•	•	•

İncelenen yirmi dört projede, farklı veya aynı temel tasar öğeleri ile sağlansa da hem vaziyet planında hem de cephede tekrar ilkesi görülmektedir. Bu bağlamda tekrar, tasarımda sıklıkla kullanılan bir tasar ilkesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Vaziyet planında yapı kütlelerinin formları, renkleri, gibi özelliklerin yanı sıra yön ve aralık gibi öğelerle de tekrar sağlanmaktadır. Cephede ise tekrar, en çok gözlemlenen taşıyıcı strüktür elemanlarında görülmektedir. Projelerde gözlemlenen tekrar, tam tekrar, değişken tekrar gibi farklı türlerde olabilmektedir. Uygunluk ilkesi ise; vaziyet planı özelinde tüm projelerde görülürken, cephede ise iki projede görülmemektedir. Güngör'e göre (1983) uygunluk ilkesi, tekrar ile zıtlık ilkelerinin arasında olmalıdır. Bu nedenle incelenen iki projenin cephesinde, öğeler ile tam tekrar kurulması nedeniyle bu ilkeye rastlanılmamaktadır. Zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerinin ise projelerde daha az kullanıldığı gözlemlenmiştir. Zıtlık ilkesinin oluşumunda, en çok yön ögesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, Güngör'ün (1983) bahsetmiş olduğu doksan derecelik açılar ile oluşturulan yönelme farklılığı, tasarımlarda zıtlık oluşmasında etkilidir. Yirmi dört projenin hem vaziyet planlarına hem de cephelerine bakıldığında; yalnızca on bir projede zıtlık ilkesinin kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu projelerde, her vaziyet planında zıtlık görülen projenin cephesinde görülmeyebileceği anlaşılmaktadır. Bazı projelerde sadece cephede, bazılarında sadece vaziyet planında veya hem vaziyet planında hem de cephede zıtlık görülen projeler mevcuttur. Egemenlik ise, iki projenin vaziyet planlarında gözlemlenmiştir. Egemenlik ilkesinin olduğu bu iki yarışmada, aynı zamanda zıtlık ilkesi de görülmektedir. Bu bağlamda her egemenlikte bir zıtlık olmaktadır (Güngör, 1983). Ancak her zıtlıkta bir egemenlik söz konusu değildir. Koram ilkesi ise, çok fazla rastlanılmayan diğer bir ilke olarak karşımıza çıkmaktadır. İki

projenin vaziyet planında ve bir projenin cephesinde gözlemlenen koram, eksenel ve merkezsel olarak gözlemlenmektedir. Koramın oluşmasında, en büyük etken olan iki karşıt ucun birbirine ara basamaklarla bağlanması, bu projelerde kendini göstermiştir. İncelenen tüm projelerde ise denge ve birlik ilkelerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Özellikle denge ilkesinin hem asimetrik olarak hem de simetrik olarak karşımıza çıkmasıyla birlikte projelerde, düzensizliğin görülmemesi ile denge kendini göstermiştir. Birbiri ile uyum içerisinde olan öğeler ile, birlik ilkesi sağlanmıştır. Özellikle tekrar ve uygunluk ilkesinin kullanılması ise, uygunluk yoluyla birliği sağlamaktadır.

3.4.2. İkincilik Derecesi Alan Örnekler

İncelenen proje yarışmalarında, ikincilik derecesi ile kazanmış olan projelerin karşılaştırmasını gösteren **Tablo 3.26**'ya bakıldığında, birincilik ödülü alan projeler ile ortak ilkelerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, tasarımın derece almasında önemli rol oynayan ilkeler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3.26. İkincilik ödülü alan projelerin temel tasar ilkeleri bazında karşılaştırılması (VP: Vaziyet planı, C: Cephe)

		Temel Tasarım İlkeleri													
		Tekrar		Uygunluk		Zıtlık		Egemenlik		Koram		Denge		Birlik	
		VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C	VP	C
Yarışmalar	1. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	2. Yarışma	•	•	•	•		•		•			•	•	•	•
	3. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	4. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	5. Yarışma	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•
	6. Yarışma	•	•	•	•						•	•	•	•	•
	7. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	8. Yarışma	•	•	•	•		•					•	•	•	•
	9. Yarışma	•	•	•		•						•	•	•	•
	10. Yarışma	•	•	•	•		•					•	•	•	•
	11. Yarışma	•	•	•								•	•	•	•
	12. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	13. Yarışma	•	•	•	•	•	•					•	•	•	•
	14. Yarışma	•	•	•	•							•	•	•	•
	15. Yarışma	•	•	•	•		•					•	•	•	•

(DEVAMI ARKADA)

16. Yarışma	•	•	•	•	•						•	•	•	•	•
17. Yarışma		•		•								•	•		•
18. Yarışma	•	•	•	•		•						•	•	•	•
19. Yarışma	•	•	•	•								•	•	•	•
20. Yarışma	•	•	•	•								•	•	•	•
21. Yarışma	•	•	•	•	•	•						•	•	•	•
22. Yarışma	•	•	•	•								•	•	•	•
23. Yarışma	•	•	•	•	•	•		•				•	•	•	•
24. Yarışma	•	•	•	•								•	•	•	•

Tabloya baktığımızda; ikincilik ödülü alan projelerin neredeyse hepsinde tekrar ilkesinin uygulandığı görülmektedir. Tekrar ilkesinin oluşmasında birden çok ögenin bulunması gerekmesi nedeniyle, bir projenin vaziyet planında, tek bir kare biçimli kütle kullanılması sebebiyle tekrar ilkesi gözlemlenmemektedir. Ele alınan bu projelerde ise yine tekrar ilkesi kendini, tam tekrar, değişken tekrar ve tekrar olarak cephede ve vaziyet planında karşımıza çıkmaktadır. Uygunluk ilkesini sağlamada önemli bir etmen olan benzer özellik barındıran ögelerin kullanılması ile sağlanan biçim, yön, aralık ve renk uygunluklarından teki veya birkaçı, yirmi üç projenin vaziyet planında kendini göstermiştir. Cephede ise yirmi iki projede görülen uygunluk ilkesi, genel olarak projelerin çoğunda kullanılmıştır. Zıtlık ilkesinin de hem vaziyet planında hem de cephede kullanımı bazı projelerde mevcuttur. Zıtlık ilkesinin kullanıldığı projelere bakıldığında, her birinde egemenlik ilkesinin kullanılmadığı, ancak her egemenlik ilkesinin görüldüğü projelerde ise zıtlık ilkesinin de görüldüğü gözlemlenmektedir. Bu nedenle egemenlik, zıtlıkla sağlanmaktadır. On bir projenin bazılarında vaziyette, bazılarında cephede ve bazılarında her ikisinde de görülen zıtlık, biçim, yön, renk veya aralıkla sağlanabilmektedir. Koramın ise iki projenin cephesinde merkezsiz veya eksenel olarak kullanıldığı görülmektedir. Denge ilkesi ise tüm projelerde varlığı söz konusudur. Simetrik ve asimetrik olarak iki şekilde görülen denge hem vaziyet planı bazında hem de cephe bazında bu projelerde de görülmektedir. Tasarımlarda gözlemlenen denge, asimetrik veya simetrik olması fark etmeksizin farklı ögelerle sağlandığı gözlemlenmektedir. Birlik ilkesi ise, incelenen tüm projelerin cephelerinde gözlemlenirken, bir projenin vaziyet planında görülmemektedir. Bu projenin vaziyet planında görülen ilkelere bakıldığında ise tekrar ve uygunluk ilkesinin de görülmediğine tablodan ulaşılmaktadır. Güngör'ün (1983) birliğe giden üç yolundan uygunluk yolu, zıtlık yolu veya egemenlik ve değişkenlik yolu bu tasarımda gözlemlenmediğinden, birlikten söz etmek mümkün değildir. Bu bağlamda yirmi üç projenin vaziyet planında birlik, uygunluk yolu ile sağlanmaktayken bu projede ise birlik bulunmamaktadır.

3.4.3. Bölüm Sonuçları

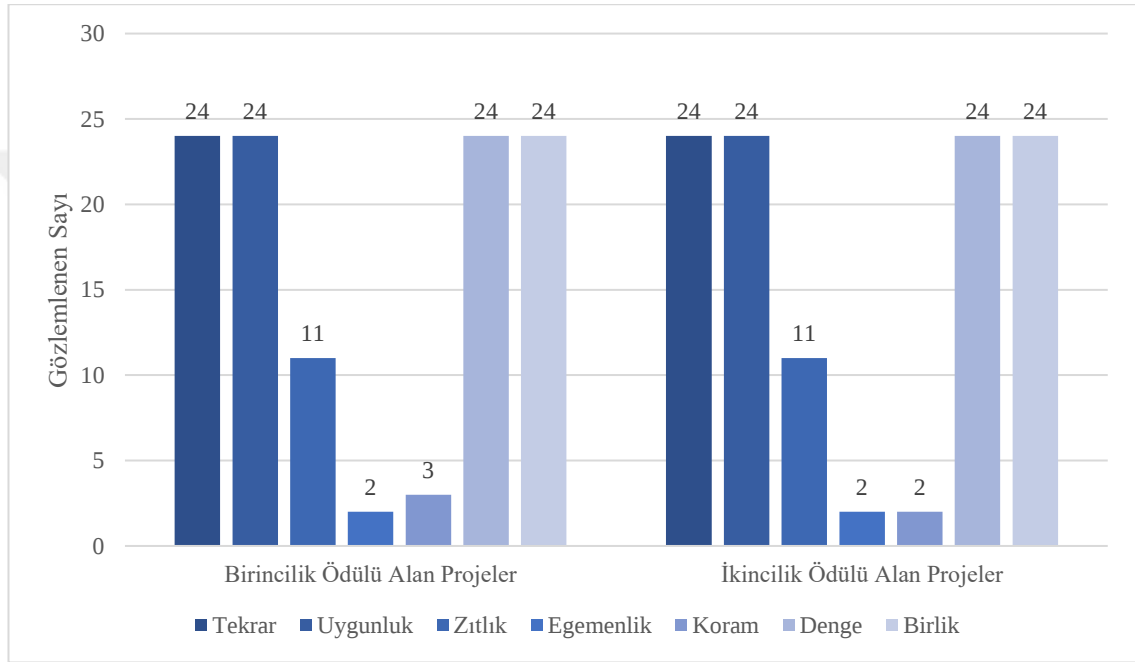
2000 yılı ve sonrasında, büyükşehir belediyelerinde gerçekleştirilen hizmet binası proje yarışmaları tespit edilmiş, bu yarışmalardan yirmi dört tanesi ele alınarak incelenmiş ve proje bazında kendi içinde birincilik ve ikincilik ödülü alan projeler olarak karşılaştırma yapılmıştır. Görsel analiz yapılarak incelenen bu projelerde gözlemlenen temel tasar ilkeleri ve bu ilkelerin oluşmasında rol oynayan tasar öğeleri tablolarda gösterilmiştir. Her bir yarışma kendi içerisinde benzerlik göstermekte, bu nedenle de uygulanan ilkeler olarak benzerlikler bulunmaktadır. Ancak bazı projelerde ise, birincilik ve ikincilik ödülü alan projelerde uygulanan farklı ilkelere de rastlanılmaktadır. Tasarımcıların yapmış olduğu bu projelerde farklılıklar bulunabilmektedir. Özellikle kullanılan ilkelerin oluşmasında etkili olan öğelerin, birbirleri ile farklılıkları olduğu göze çarpmaktadır. Kimi projelerde tekrar ilkesi biçimlerle sağlanırken, kimi projelerde ise tekrar, renk ve aralıklar ile sağlanabilmektedir. Örneğin Çankaya Belediyesi Başkanlık Hizmet Binası, Sanat Merkezi ve Ulvi Cemal Erkin Konser Salonu Ulusal Mimari Proje Yarışması'nın ödül alan projelerine baktığımızda, birincilik ödülü alan projenin vaziyet planında tekrar ilkesi biçim ve renk ile sağlanırken, ikincilik ödülü alan projenin vaziyet planında ise bu öğelere ek olarak yön ve aralıkların da kullanıldığı görülmektedir.

Yarışmalarda, tekrar ilkesinin yanı sıra birincilik ve ikincilik ödülü alan projelerde görülen ortak ilkelere biri de uygunluk ilkesidir. Bu bağlamda uygunluk ile, birlik ilkesinin de uygunluk yolu ile sağlanmasıyla, birlik ilkesinin de kazanan projelerde yer aldığı gözlemlenmektedir. İki yarışmanın birincilik derecesi alan projesi ile ikincilik derecesi alan projesinde, cephe bazında uygunluk ilkesinin görülememesi ise, yarışmada derece almaya hak kazanan projelerde mevcut olan ilkeler dışında mevcut olmayan ilkelerin de benzer özellikler gösterdiği söylenebilir. Zıtlık, egemenlik ve koram gibi pek rastlanılmayan ilkeler ise bazı yarışmaların birincilerinde görülürken bazı yarışmalarda ise ikincilerde, kimi yarışmalarda ise her iki ödül alan projede görülmektedir.

Çalışmada incelenen yirmi dört proje, kendi içerisinde birincilik ve ikincilik ödülü alan projeler olmak üzere incelenmenin yanı sıra tüm birincilik ödülü alan projeler ve tüm ikincilik ödülü alan projeler olmak üzere karşılaştırılmıştır. Görsel analizler sonucu karşılaştırma yapıldığında, birincilik ve ikincilik ödülü alan projelerde ortak olarak tekrarın ve dengenin sürekli olarak kullanıldığı görülmektedir. Denge ilkesi, derece alan bu projelerde asimetrik ve simetrik olarak kullanılmış, böylece ortak olarak gözlemlenen bir diğer ilkedir. Zıtlık ilkesinin ise, egemenlik ve koram ilkelerinden daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Yapılan analizler sonucunda, egemenlik ilkesinin kullanıldığı tüm projelerde zıtlık ilkesi görülmekte, ancak zıtlık ilkesinin kullanıldığı tüm projelerde egemenlik ilkesi görülmemektedir. Bu bağlamda zıtlık, hiyerarşi sağlamadan da kullanılabilir. Yarışmada derece alan projelerde, egemenlik ve koram ilkelerine pek fazla rastlanılmamış ancak birlik ilkesi ise neredeyse tüm projelerde görülmektedir.

4. BULGULAR

Çalışmada, büyükşehir niteliğindeki şehirlerde 2000 yılından sonra gerçekleştirilen hizmet binası proje yarışmalarında birincilik ve ikincilik ödülü almış olan projeler, vaziyet planı ve giriş cephesi özelinde temel tasar ilke ve öğeleri bağlamında analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucu; tekrar ilkesinin, gerçekleştirilen yirmi dört yarışmada hem birincilik hem de ikincilik almış olmasına bakılmaksızın, tüm projelerin genelinde kullanıldığı görülmektedir (Şekil 4.1). Bunun yanı sıra uygunluk, denge ve birlik ilkeleri de tüm projelerde kullanılmıştır.

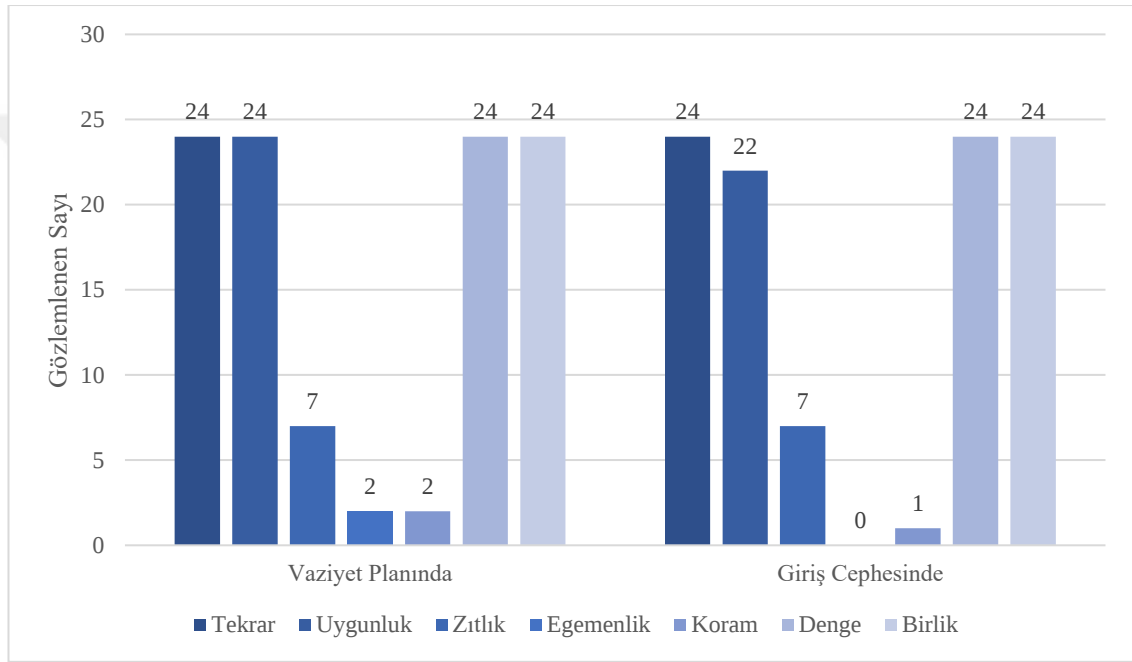
Şekil 4.1. İlkelerin, tüm yarışma projelerindeki kullanım sayıları

Şekil 4.1’de görülen ilkelerin kullanım sayılarına göre, tasarımlarda en az kullanılan ilkeler ise egemenlik ve koram ilkeleridir. Zıtlık ilkesi ise, toplam 48 proje içerisinde sadece 22’sinde görülmektedir. Dört projede egemenlik, beş projede ise koram ilkesi tespit edilmiştir.

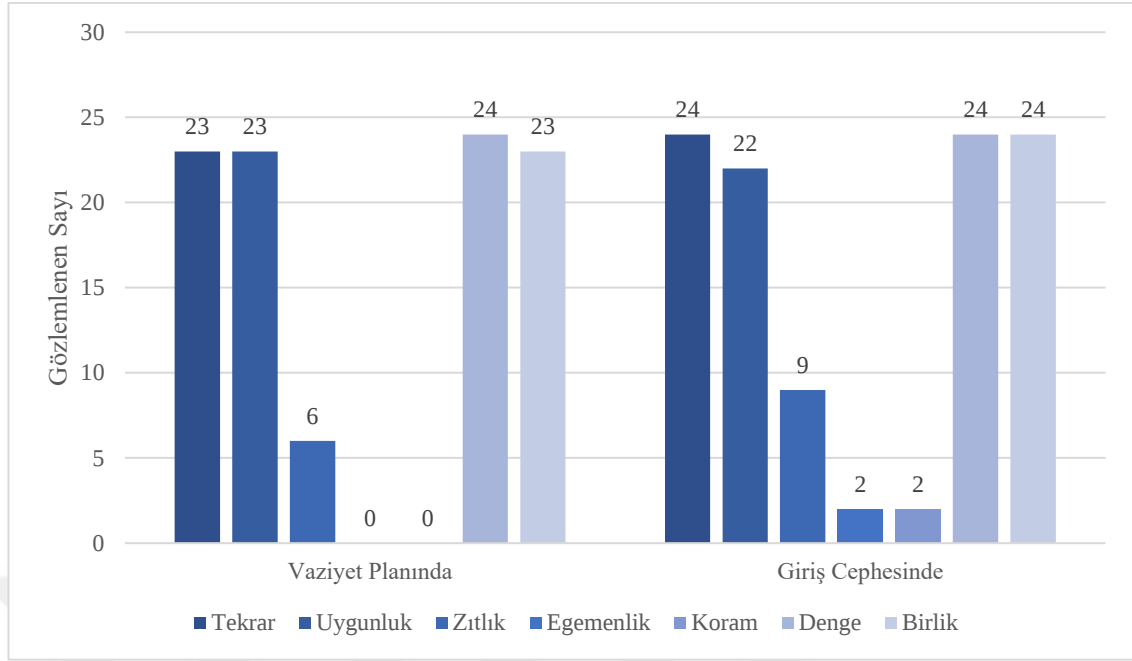
Birincilik ödülü alan projelerin vaziyet planında ve cephelerinde gözlemlenen ilkelere bakıldığında ise; tekrar, denge ve birlik ilkelerinin tüm projelerde kullanıldığı görülmektedir. Uygunluk ilkesinin ise, yirmi dört projenin vaziyet planlarında görüldüğü, ancak cephelerde ise yirmi ikisinde görüldüğü tespit edilmiştir. Cepheden algılanmayan egemenlik ilkesi ise, sadece iki projenin vaziyet planında görülmektedir (Şekil 4.2). Yarışmalarda ikincilik ödülü almış olan projeler incelendiğinde ise; vaziyet planında tekrar ilkesi olmayan bir projeye rastlanılmaktadır (Şekil 4.3). Denge ilkesi hem vaziyet planında hem de cephede tüm projelerde gözlemlenirken, birlik ilkesi ise vaziyet planında yirmi üç projede gözlemlenmiştir. Bu projenin çalışmanın 2. bölümünde incelenen

“Mersin Sağlık Platformu (MESAP) Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması” olduğu bilinmektedir. Buna göre; projenin vaziyet planı tasarımında tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik ve koram ilkelerinin görülmemesi nedeniyle, birlik ilkesi de sağlanamamıştır.

Şekil 4.2 ve Şekil 4.3 incelendiğinde; birincilik ve ikincilik derecesi alan projelerde hem vaziyet planı hem de cephe özelinde en sık karşılaşılan ilkeler tekrar, uygunluk, denge ve birlik ilkeleri olmaktadır. Şekillere göre; tekrar ilkesi ile birlik ilkesi arasında bir bağıntı bulunmaktadır. Yirmi dört yarışmada toplamda kırk sekiz proje incelendiğinde, denge ilkesi, simetrik veya asimetrik bir şekilde tüm projelerin hem vaziyet planında hem de cephesinde görülmektedir.

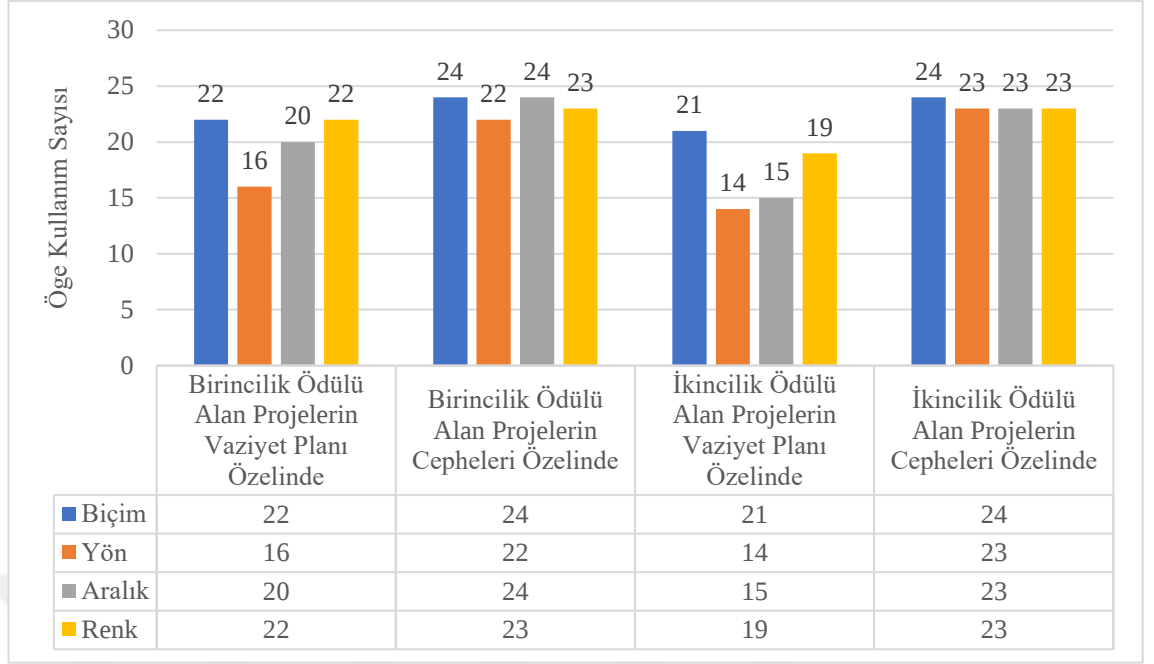

Şekil 4.2. Birincilik derecesi alan projelerde, vaziyet planı ve cephe özelinde gözlemlenen ilke sayıları

Şekil 4.3. İkincilik derecesi alan projelerde, vaziyet planı ve cephe özelinde gözlemlenen ilke sayıları

Çalışmanın varsayımlarından biri olan tekrar ilkesinin derece almış tüm projelerin cephelerinde kullanılması sebebiyle, bu ilkenin oluşumunda etmen olan tasar öğeleri incelenmiştir. Yarışmalarda derece alan tüm projelerde gözlemlenen tekrar ilkesi, temel tasar öğelerinden biçim, yön, aralık veya renk ile sağlanmıştır. Bu öğeler tek tek kullanılabileceği gibi, bir arada da kullanılmıştır. Tekrar ilkesinin oluşmasında ise; vaziyet planı bazında en az yön etkili olmuştur (Şekil 4.4). Kırk sekiz projenin tamamının cephesinde ise, tekrar ilkesini oluşturmada biçimler kullanılmıştır. Cephede bu sırayı aralık, renk ve son olarak yön takip etmektedir. Vaziyet planında ise tekrarın oluşmasında kullanılan öğelerin sırası biçim, renk, aralık ve yön şeklindedir. Bu bağlamda biçim, tekrar ilkesinin oluşmasında en çok karşılaşılan öğe iken, yön en az kullanılan bir öğe olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 4.4. Tekrar ilkesinin görülmesinde etkili olan tasar öğeleri

Çalışmada incelenen yarışma projelerinde uygulanan temel tasar öğe ve ilkelerinin birincilik veya ikincilik derecesine etkisine, beşinci bölüm olan **Tartışma** bölümünde yer verilmiştir.

5. TARTIŞMA

Temel tasar ilke ve öğeleri, okuyucular üzerinde etkiler bıraktığı görülen ve estetik algıda önemli rol oynayan bir etmen olmaktadır. Çalışmada, dizimsel boyut (sentaktik) olan temel tasar ilke ve öğelerinin mimari proje yarışmalarında gözlemlenmesi ele alınarak, görsel analiz yapılmış ve karşılaştırmalı olarak projeler üzerinde incelenmiştir. Yapılan analizler sonucu, temel tasar ilkelerinden tasarımlarda en sık karşılaşılan ve pek rastlanılmayan ilkeler saptanarak, bunlara dördüncü bölümde yer verilmiştir.

Bu bölümde, analizler ve bulgular sonucunda çalışmada elde edilen veriler, bu alanda etkin kaynaklara dayandırılarak tartışma bölümü oluşturulmuştur. Böylelikle ortak sonuca ulaşıp ulaşılmadığı görülebilmektedir.

İncelenen tüm projelerde hem vaziyet planında hem de cephede birlik ilkesinin uygulandığı görülmektedir. Hulusi Güngör'e göre (1983), birlik ilkesinin denge ile sağlanabilmektedir. Yapılan çalışmada incelenen kırk sekiz projede de denge ile birlik ilkelerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu durumda birliğin sağlanabilmesi için dengeli bir tasarımın olması gerektiği söylenebilir. Böylece Güngör'ün bu görüşü, bu çalışma ile doğrulandığı görülmektedir. Bu durumun gerçekleşmesinde ise hem simetrik hem de asimetrik denge rol oynamaktadır. İncelenen yarışma projelerinde, bu iki tür dengeye de rastlanılmıştır. Bu bağlamda tasarımların bütün olarak algılanmasında, yani birliğin sağlanmasında, asimetrik veya simetrik olması fark etmeksizin dengeli bir tasarım yapılması şarttır. Dengenin sağlanmasında ise tasar öğelerinden biçim, yön, aralık ve renkler, kompozisyonlarda kullanılarak sağlanmıştır.

Akkurt'un yapmış olduğu çalışmada (2019), mimaride dizimsel boyutun (sentaktik boyut) Gestalt Kuramları özelinde, yapı cephelerindeki tasarımlar ile cephede bulunan her bir değişkenin, algılayıcı üzerinde bir etkisi olduğunu göstermiştir. Mimarlıkta dizimsel boyutun diğer bir konusu olan Temel Tasar'da da bu durum oldukça benzerdir. Uygulanan temel tasar ilkeleri ile okuyucu üzerinde farklı etkilerin oluşturulduğu bilinmektedir. Örneğin zıtlık ilkesi aşırıya kaçmadığı sürece dinamizmi yansıtmakta, algılayıcıyı harekete geçiren bir etki bırakmaktadır. Bu etki aynı zamanda keskin çizgiler ve dar açılar kullanılarak temel tasar öğeleri ile de sağlanabilmektedir. Buna karşın eğrisel çizgiler ve nötr biçimler ile durağanlık ve sadelik sağlanmış olur. Aynı şekilde tekrar ilkesinin, değişken tekrar olarak kullanılması monotonluğu azaltırken, tam tekrarın ise monoton ve durağanlığı sağladığı görülmektedir. Bu da okuyucuya sıkılma hissi vermektedir. Bu durumda her mimari projede algılayıcılara, öge diziliminin yanı sıra tasarımda görülen temel tasar ilkeleri, belirli bir etki bırakmaktadır. Yarışma projelerinde derece yapmış olan projeler, uygulanan tasarımlar üzerinden bir değerlendirmeye gidilerek hem fonksiyonel hem de tasarımsal olarak bir jüri heyeti tarafından incelenerek derece almışlardır. Bu bağlamda uygulanan temel tasar ilkelerinin, jüri üyelerinin üzerinde etkisi olduğu düşünülmelidir. Özellikle proje tasarımlarında uyumluluk olması; uygunluk, birlik ve denge ilkelerinin oluşumunda etki göstermiş, bu durumda da okuyuculara tasarımın bütün hâlinde bir arada olduğunu göstermiştir. Böylelikle hem çevre hem de tasarım öğeleri arasında bir bağlamdan kopma söz konusu olmadığından, birlik ilkesi okuyucuların algıladığı ilk ilkelerden birisi hâline gelmiştir. Bu nedenle birlik ilkesinin, temel tasar ilkelerinden estetik algının seçiciliği konusunda önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir.

Mimari proje yarışmalarında, işlevsel çözüm, arazi kullanımı ve malzeme seçiminin yanı sıra estetik değere de sahip olması gerekmektedir. Araz Ustaömeroğlu (1998), estetik başarının, mimari bir üründe birlik, denge ve bütünlük göstermesine etki eden ölçü, renk, proporsiyon gibi öğelerle ulaşılabileceğini belirtmiştir. Bu nedenle tasarımda bulunan öğeler, kendi içinde uyumlu ve bütün olarak bulunduğu takdirde estetik başarının sağlanabileceği düşünülmektedir. Böylece, estetik kaygı, minimum düzeye indirilmiş olacaktır. Bu bağlamda temel tasar ilkelerinin kullanımı, estetik algıda kendini göstermektedir. Özellikle mimari proje yarışmalarında tasarımların seçilmesinde önemli bir etmen olan bu algının oluşumu, temel tasar ilkeleri ile doğrudan bağlantılıdır.

Yarışma projelerinde bir diğer görülen özellik de cephede görünen şeffaflıktır. Özellikle saydam ve yarı saydam cepheler ile oluşturulan tasarımlarda, fonksiyona dayalı bir şekilde mekân oluşumu görülmektedir. Bu bağlamda kamunun, idarede daha aktif rol oynamasında ve “güven” unsurunun oluşmasında, bu şeffaflık önemli bir rol oynamaktadır. Hizmet binası olarak halka hizmet etme amacıyla tasarlanan yapılar, halkı kucaklayan, onlara davetkâr bir yaklaşımla yaklaşan bir etki vermelidir. Özellikle yarı açık mekânlara sıklıkla karşılaşılan bu projelerde, halkı bünyesine almaya çalıştığı söylenebilir. Bu bağlamda çalışma, Öcal’ın (2021) bahsetmiş olduğu hizmet binalarında şeffaflık ve davetkârlık sağlayan yaklaşımların doğruluğunu gösterir bir niteliktedir. Özellikle görülen parçalı kütle yapısına, incelenen bu projelerde de sıklıkla karşılaşılmıştır.

Temel tasar ilkelerine baktığımızda, en az egemenlik ve koram ilkelerinin kullanıldığı görülmektedir. Zıtlık ilkesi ise, incelenen projelerin neredeyse yarısında bulunmaktadır. Güngör (1983), egemenlik ve zıtlık ilkesinin birbiri ile bağlantılı olduğunu, her egemenliğin, zıtlık ile sağlandığını söylemiştir. İncelenen projelerde de gözlemlenen egemenlik ilkesi, zıtlık ilkesinin bulunduğu projelerde görülmüştür. Ancak zıtlık bulunan her projede ise egemenlik görülmemektedir. Bu bağlamda, egemenliğin görüldüğü her projede kontrast bir algı oluşurken; zıtlık, egemenlik oluşmasında yeterli bir etkiye sahip olmamaktadır.

Çalışmada gözlemlenen bir diğer bulgu da yarışmalarda derece alan projelerin sıralamalarının, zıtlık, koram veya egemenlik gibi ilkelerle belirlenemeyeceğidir. Örneğin; birinci yarışmanın birincilik ödülü alan projesine bakıldığında zıtlık ve egemenlik ilkelerinin kullanıldığı ancak ikincilik ödülü alan projede ise bu ilkelerin kullanılmadığı görülmektedir. Buna karşın 13. yarışmada ise bu durumun tam tersi olduğu görülmektedir. Bu nedenle farklı yarışmalarda, farklı ilkeler kullanımı projenin derecesini belirlemede etki eden bir etmen olarak görülmemelidir. Derecelendirmede, projelerin değerlendirme kriterleri üzerinde çok büyük bir etkisinin olduğu da unutulmamalıdır. Tasarımın uygunluk, denge ve birlik ifade etmesi, yarışmayı kazanabilmesi için yeterlidir denilemez. Bunun için her yarışma kendi içerisinde incelenmeli, ihtiyaç programı ve yarışma şartnamelerine göre değerlendirilip, jüri üyelerinin nasıl bir değerlendirme süreci ele aldığı bilinmelidir. Bu çalışma ile derece alan projelerin, hangi temel tasar ilkelerini vaziyet planında ve cephede gösterdiği, bu tasar ilkelerinin oluşmasında ise hangi tasar öğelerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Tekrar ilkesi, kendini monotonluk, sıradanlık veya tekdüzeliğe götürebilirken, farklı tekrar şekillerinin kullanılması (değişken tekrar, tekrar gibi) ile hareketlilik, dinamizm de sağlanabilmektedir. Tam tekrarda tüm öğeler aynı iken, değişken tekrarda

ögelerin değişik olarak yer alması (aralık, yön, ölçü gibi farklılıklar) tasarımda izleyiciyi sıkınamakta, böylece estetik algıda olumlu bir etki bırakmaktadır. Analizler sonucunda da tekrar ilkesinin sağlanması en çok biçimler etkiliyken, en az ise yönün etkisi görölmektedir. Yön tekrarı, aynı yönü gösteren tasarım elemanlarının, monotonluk sağlayacakları için pek fazla tercih edilmediği varsayılabılır. Proje tasarımlarında oluşturulan parçalı kütleler ve üst örtü elemanlarının formları, biçimlerin sıklıkla kullanılmasını sağlayarak, tasarımlarda tekrarın en çok biçimlerle sağlanmasında önemli bir etkiye sahiptir. Cephede de gözlemlenen biçimler, yine tekrarın oluşmasında en yüksek etkiye sahip etmen olarak görölmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Walter Gropius'un kurucusu olduğu Bauhaus adlı okul ile tasarım alanında yeni fikirler ortaya çıkmış, sanat dallarında uygulanan eğitim, tüm dünyaya yayılmıştır. Özellikle tasarım üzerine çalışmalar yapan sanat dalları (mimarlık, resim, heykeltıraşlık gibi), ortaya çıkan temel tasarım anlayışını uygulamışlar, bunun önemi verilen eğitimlerde de kendini göstermiştir. Eğitim süreci boyunca öğrenilen bu ilkeler doğrultusunda tasarımcılar, bu ilkelere tasarımlarında sıklıkla yer vermiştir. Özellikle mimarlık alanındaki çalışmalarda görülen bu ilkelerin mimari proje yarışmalarında uygulanmasıyla, mimarlar bu konunun önemini görmüşlerdir. Çalışmada, Türkiye'de neredeyse 90 yıldır görülen ve günümüzde de sayısı artarak devam eden mimari proje yarışmaları, farklı konular özelinde ayrılmaktadır. Eğitim, kamu, sağlık gibi farklı işlevdeki yapılar arasında gerçekleşen bu yarışmalarda, en sık karşılaşılan yarışma hizmet binalarıdır. Bu nedenle incelenmesi için geniş bir örnek havuzu bulunan bu yarışma türü, temel tasar ilke ve öğeleri özelinde incelenmiştir. Derece alan projelerde, özellikle tasarımın vurgulayıcı noktası olarak görülen giriş cephesi ve aynı zamanda tasarım kararlarını en iyi yansıtan vaziyet planı özelinde temel tasar ilkeleri, görsel analiz yöntemiyle incelenerek analiz edilmiştir. Tasar öğelerinden biçim, yön, aralık ve renk; ilkelere ise tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik, koram, denge ve birlik üzerinden ele alınmıştır. Böylece mimari projelerde uygulanan tasar ilkeleri, yarışmalarda gözlemlenerek değerlendirilmiştir. İncelenen projeler doğrultusunda çalışmada varılan sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

Görsel analizler sonucunda, incelenen kırk sekiz yarışma projesinde de tekrar, uygunluk, denge ve birlik ilkelerine rastlanılmıştır. Kompozisyonu oluşturan öğeler, tasarımların vaziyet planlarında veya giriş cephelerinde bu ilkeleri gösterecek şekilde kullanılıp, tasarımın oluşmasında etki göstermiştir. Zıtlık ilkesi ise tasarımların dinamik ve durağanlıktan uzak kalmasında etkili bir yöntem olsa da incelenen yarışma projelerinin neredeyse yarısında kullanılırken egemenlik ve koram ilkeleri ise çok az kullanılan diğer temel tasar ilkeleri olarak saptanmıştır. Bu bağlamda, hizmet binalarında egemenlik ve koram, çok tercih edilmeyen tasar ilkeleri olarak görülmektedir.

Yarışmalarda birincilik ve ikincilik derecesi almış olan projelerde, dereceyi belirlemede kullanılabilecek bir ilke bulunmamaktadır. Örneğin; bir yarışmada birincilik ödülü alan projede tekrar, uygunluk, denge ve birlik ilkelerine ek olarak zıtlık ve egemenlik ilkeleri kullanılmış, ikincilik ödülü alan projede ise bu zıtlık ve egemenlik ilkesi görülmemektedir. Bu durumda zıtlık ve egemenlik ilkesinin birincilik derecesi almasında etkin bir rol oynadığı düşünülebilir. Ancak başka bir yarışmanın derece alan projeleri incelendiğinde; birincilik ödülü alan projede zıtlık ve egemenlik ilkesi görülmemesine rağmen, ikincilik derecesi alan projede bu ilkeler bulunmaktadır. Bu doğrultuda, farklı ilkelerin tasarım kompozisyonunda kullanılması, yarışmalarda derecenin belirlenmesinde yetersiz kalmaktadır.

Tasar öğelerinin kullanımıyla projelerde, tekrar ilkesi kendini, yapı kütlelerinde hem üst örtü hem de cephede göstermektedir. İncelenen tüm projelerde tekrar ilkesi, öğelerin birini veya birkaçını kullanarak gerçekleştirmiştir. Kırk sekiz yarışma projesinin tamamının cephesinde ritim ilkesine rastlanılmıştır. Özellikle biçimler, ritmin

oluşmasında en çok görülen öge olarak gözlemlenmiştir. Cephe tasarımında kullanılan güneş kırıcılar, şeffaf yüzeylerden algılanan taşıyıcı strüktür veya yaya ulaşımını aksatmamak için yapılan pilotiler, düzenli bir şekilde ritmi göstermektedir. Bu nedenle çalışmanın varsayımlarından biri olan cephede görülen ritim, çalışma verilerine dayanarak doğrulanmış olmaktadır.

Tekrar ilkesinin kullanımı, kompozisyonda mevcut olan diğer ilkeler ile doğrudan ilişkilendirilebilir. İlkelerin bağıntısına baktığımızda, uygunluk ve tekrar ilkesinin aynı anda görülmediği bir vaziyet planı tasarımında, birlik ilkesi de görülmemektedir. Bu bağlamda, tasarımda bütünlüğün sağlanabilmesi için kompozisyonda tekrar, uygunluk ilkesiyle bir arada kullanılmalıdır.

Tasarımlarda birliğin sağlanabilmesinde, çevre bağlamı ve tasarım içi bütünlük söz konusudur. İncelenen projelerin tasarım kararlarında, bütünlüğün sağlanabilmesi için çevre verilerinin dikkate alındığı saptanmıştır. Bu nedenle tasarımın bulunduğu çevre, tasarımı etkileyen önemli bir faktördür. Bağlamdan koparılmadan uygulanan bu tasarımlarda, birlik ilkesi mevcuttur. Biçim ve ölçü olarak dikkate alınan tasarım formları oluşturulurken, aynı zamanda çevre yapılarla hem renk hem de aralık olarak uyumlu bir tasarım oluşturulmasının hedeflendiği tespit edilmiştir. Özellikle parçalı formlarda yapılan tasarımlar, işlevlerin yanı sıra çevresine de uygun şekilde tasarlanmış, bu yapı kütleleri arasında bir uyumluluk söz konusu olmuştur. Estetik algıda önemli bir etkiye sahip olması nedeniyle birlik, projelerde denge ilkesiyle birlikte kullanılmıştır. İncelenen tüm projelerde, simetrik veya asimetrik şekilde sağlanan dengenin, tasarımların algılayıcı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışma ile, mimarlık eğitiminin başlangıcından itibaren öğrendiğimiz temel tasar ilkelerinin yarışma projelerine etkisi, hizmet binaları üzerinden incelenmiştir. Ancak unutulmamalıdır ki çevremizde bulunan her bir yapı, algılayıcı üzerinde bir etki bırakmaktadır, buna da estetiksel algı sebep olmaktadır. Mimarların anlatmak istediklerini, karşısındakine kullandıkları öğeler ile temel tasar ilkelerini oluşturarak, bir etki ile algılayıcıya aktarırlar. Bu nedenle karşılaşılan tüm yapılar, her zaman algılayıcı olan bir durumdadır. Bu durumda tasarımcılar, tasarımlarını yaparken estetik algı oluşturabilecek bir kompozisyon kurmalıdır. Yarışmalarda da buna benzer bir konu olan estetik beğeni, tasarımlarda kendini gösteren ilkeler bazında ortaya çıkmaktadır. Derece alan projeler incelendiğinde tekrar, birlik, uygunluk ve denge ilkelerinin estetik algıda etkisi, sadece hizmet binalarında değil, tüm tasarımlarda estetik algı oluşturmak için kullanılabilecek ilkelerdendir.

Son söz olarak, çalışmada varsayımlar olarak ele alınan her iki varsayım da yapılan analizler sonucu doğrulanmıştır. İleride yapılabilecek çalışmalar doğrultusunda ise, bu çalışma kapsamında yeni çalışmalara öneriler verilmektedir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Mimarlık eğitiminde, ilk sınıfta gösterilen Temel Tasarım dersinin çıktıları, ders kapsamı dışında pek fazla bilinçli olarak kullanılmamaktadır. Ancak mimarlık eğitimi süreci boyunca, yarışma projelerinde olduğu gibi öğrenciler tasarımlarını, kendilerine verilen programa göre oluşturmaktadır. Tasarım stüdyo derslerinde, oluşturulan tasarımlar bir jüri tarafından değerlendirmeye gidilerek değerlendirilmektedir. Bu nedenle mimari yarışma projeleri ile eğitimde görülen tasarım stüdyo dersleri, birçok yönden birbirine benzemektedir. Bu nedenle bu çalışma, sadece mimarlara yönelik değil, mimarlık öğrencileri için de son derece önem taşımaktadır. Uygunluk, denge ve birlik ilkeleri, estetik algıda önemli rol oynadığından, mimarların dikkate alması gereken bir konu olarak görülmelidir.

6.2.2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu çalışmanın devamında, yapılabilecek yeni çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

- Çalışmada ele alınan konu, dizimsel boyutun temel tasarım kapsamındadır. Dizimsel boyutun bir diğer kapsamı olan Gestalt Kuramları'nın, yarışma projeleri üzerinde bir değerlendirmesi de yapılabilir.
- İncelenen mimari yarışma türü, hizmet binası özelindedir. Farklı türde (eğitim, sağlık, idari yapı, kültür yapısı vb.) yapılan yarışmalar hem temel tasar hem de Gestalt Kuramları özelinde incelenebilir. Temel tasarım ilkelerinin incelendiği başka bir yarışma türü ile, hizmet binasını kapsayan bu çalışma arasında benzerlikler olup olmadığı görülebilecektir. Böylelikle temel tasarım ilkelerinin tasarımlardaki etkisi biraz daha anlaşılmış olacaktır.
- Çalışmada, araştırmaya sınırlılık getirme nedeniyle yalnızca büyükşehirlerde gerçekleştirilen yarışmalar ele alınmıştır. Diğer şehirlerde gerçekleştirilen hizmet binası proje yarışmalarının derece alan örnekleri de incelendiğinde, kullanılan temel tasar ilkeleri netlik kazanmış olacaktır.
- Ele alınan projeler, birinci ve ikinci derece alan projeler olarak sınırlandırılmıştır. Ancak yarışmalarda görülen mansiyon derecesi, çalışma kapsamına dahil edilmemiştir. Yapılacak bir çalışmada, derece alan ve mansiyon ödülü alan projeler analiz edildiği takdirde, gözlemlenen ilkelerde farklılıkların görülebileceği düşünülmektedir. Böylelikle araştırma kapsamı, daha da genişleyecek ve genel bir yargı oluşmasını sağlayabilecektir.
- Proje yarışmaları ile mimarlık eğitiminde gerçekleştirilen tasarım derslerinde benzerlikler bulunmaktadır. Bu doğrultuda, öğrencilerin ders kapsamında yapmış oldukları projelerde uyguladıkları temel tasarım ilkeleri üzerine yapılacak bir çalışma ile; temel tasarım ilkelerinin değerlendiriciler (jüri üyeleri) üzerinde aynı estetiksel algının sağladığı avantajların tespiti araştırılabilir. Örneğin en yüksek not alan öğrenci projesi ile düşük not alan bir öğrenci projesi üzerinden, hangi temel tasarım ilkelerinin kullanıldığı tespit edilerek, oluşturulan derecelendirmedeki etkisi incelenebilir.

- Tekrar, uygunluk, zıtlık, egemenlik ve diğer ilkeler, yalnızca mimarlık üzerinde değil, diğer sanat dalları üzerinden de incelenebilir. Özellikle resim dalında tasar öğelerinin kullanımıyla oluşturulan bir eserde, bu ilkelere sıklıkla rastlanmaktadır. Bu yöntem, resim dalındaki yarışmalarda da uygulanarak, derece alan eserlerde incelenmek üzere bir araştırma konusu olabilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Ching, F. D. K. (1979). *Mimarlık, Biçim, Mekân ve Düzen* (7. Baskı). Yem Yayınları.
- Çınar, K. ve Çınar, M. S. (2020). *Temel Tasarım* (2. Baskı). KTO Karatay Üniversitesi Yayınları.
- Ertok Atmaca, A. (2014). *Temel Tasarım* (1. Baskı). Nobel.
- Güngör, İ. H. (1983). *Temel Tasar (Basic Design)* (2. Baskı). AFA Matbaacılık.
- Seylan, A. (2019). *Temel Tasarım* (2. Baskı). Yem Yayınları.

Tezler

- Akkurt, E. (2019). *Kullanıcının yapı cephelerindeki görsel algısında Gestalt Kuramı'nın etkileri: Diyarbakır'da 3 farklı bulvar değerlendirmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Araz Ustaömeroğlu, A. (1998). *Mimari analiz için temel tasarım öge ve ilkelerinin kullanımı ile oluşturulan estetik ağırlıklı bir yöntem araştırması* [Doktora Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Çolak, A. (2004). *Duvarlar: anlamsal (semantik) ve dizimsel (sentaktik) bir analiz* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Demircioğlu, N. (2016). *Tasarım ilkelerinden tekrar olgusunun araştırılması ve seramik duvar panolarında uygulanması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Doğan, N. (2020). *Renkli kentler (Norveç): temel tasarım ilkeleri doğrultusunda karabük özelinde bir deneme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karabük Üniversitesi.
- Ghorab, P. (2015). *Kent mobilyalarının temel tasarım ilkelerine göre değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Gök, E. (2019). *Güncel konut cephe tasarım anlayışının temel tasarım ilkeleri doğrultusunda fenerbahçe faruk ayanoğlu caddesi örneğinde incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Öcal, B. (2021). *Türkiye'deki belediye hizmet binalarının kamu yapısı olarak temsiliyetinin yarışma projeleri üzerinden tartışılması: Cumhuriyet dönemi ve 2000 yılı sonrası* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gebze Teknik Üniversitesi.
- Perçin, A. (2018). *Yarışma ile elde edilen belediye hizmet binaları: kullanıcı ile iletişim ve kamu imajı* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Susmuş, Y. (1999). *Kentsel mekanda estetik değerler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Ural, S. E. (1995). *Mimarlıkta renk: Yapay ortamların renklendirilmesinde renk dinamikler* [Yayımlanmamış Doktora Tezi] Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Makaleler

- Atalayer, F. (2004). Çağdaş Temel Sanat (Tasarım) Eğitimi ve Postmodernite-Geleneksellik. *Anadolu Üniversitesi Anadolu Sanat Dergisi*, 15, 76-94.
- Aygün, M. (2004). Tarihsel Dönemeçte Proje Yarışmaları. *Mimarlık Dergisi*, (320), 28.
- Birlik, S. (2012). Basic Design and Architectural Project: a Case Study on the University of Karabük. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 258-265.
- Erim, G. (2011). Temel tasarımda proje çalışmaları ile 'hareket ve yön. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (1), 55-69.
- Ledewitz, S. (1985). Models of design in studio teaching. *Journal of architectural education*, 38(2), 2-8.
- Sayar, Y. (2004). Türkiye’de mimari proje yarışmaları 1930-2000: Bir değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, (320), 18-23.

İnternet Kaynakları

- Arkitera (2005a). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=463> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2005b). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=329> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2005c). İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp34-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=267> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2005d). İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp34-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=268> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006a). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaras-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=845> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006b). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaras-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=842> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

- Arkitera (2006c). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaras-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=846> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006d). Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp95-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=717> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006e). Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp95-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=716> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006f). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp120-tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=926> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006g). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp120-tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=924> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006h). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=860> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2006i). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=826> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2007a). Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp176-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1368> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2007b). Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp176-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1370> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2007c). Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp176-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1371> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2008a). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp248-danistay-baskanligi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1912> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

- Arkitera (2008b). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp248-danistay-baskanligi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1913> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2009). Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp323-denizli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=2307> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2010a). Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp488-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=3159> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkitera (2010b). Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp488-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=3160> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.a). 1. ödül, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/1/5237> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.b). 2. ödül, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi-1/5238> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.c). 1. ödül, Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi/1/828> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.d). 1. ödül, Diyarbakır Yenişehir Belediyesi hizmet binası yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-diyarbakir-yenisehir-hizmet-binasi-yarismasi/11886> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.e). 2. ödül, Diyarbakır Yenişehir Belediyesi hizmet binası yarışması. <https://arkiv.com.tr/proje/2-odul-diyarbakir-yenisehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/11887?lang=en> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.f). 1. ödül, Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi/1034> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.g). 1. ödül, İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/3857> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

- Arkiv (t.y.h). 1. ödöl, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/2720> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.i). 2. ödöl, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binasi-yarismasi/2687> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.j). 2. ödöl, Konak Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-konak-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/4801> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.k). 1. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/154> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.l). 2. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/156> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.m). 2. ödöl, Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari yarışma projesi. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-yarisma-projesi/3856> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.n). 1. ödöl (DODOFİS - Yasemin Güler Mimarlık), Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-dodofis---yagu--suleymanpasa-belediye-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/8152> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.o). 2. ödöl, Hatay il genel meclisi - il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-hatay-il-genel-meclisi---il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/464> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Arkiv (t.y.p). 2. ödöl, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-torballi-belediyesi-belediye-hizmet-binasi-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/11875> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Atasoy, Z. B. (2012a, 10 Aralık). 1. ödöl, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Atasoy, Z. B. (2012b, 27 Aralık). 2. ödöl, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

- Bayhan, B. (2016a, 2 Haziran). 2. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Bayhan, B. (2016b, 6 Ekim). 1. ödül, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Görkay, G. (t.y.). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası. Mimarizm. <https://www.mimarizm.com/galeri/tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-446> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Gürsel, D. (2015, 27 Nisan). 2. ödül, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kalkan, M. (2016, 3 Kasım). 2. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Karakoç, N. (2016a, 7 Ekim). 2. ödül, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Karakoç, N. (2016b, 7 Kasım). 1. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Karakoç, N. (2017, 26 Eylül). 2. ödül, Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-suleymanpasa-belediye-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Karakoç, N. (2020, 30 Haziran). 1. ödül, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-torbal-belediyesi-belediye-hizmet-binasi-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Merdin, E. (2012, 5 Nisan). “Danıştay Başkanlığı Hizmet Binası” Tamamlandı. Arkitera. <https://www.arkitera.com/haber/danistay-baskanligi-hizmet-binasi-tamamlandi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mimarizm (2015, 11 Ağustos). İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi mimari proje yarışması sonuçlandı. https://www.mimarizm.com/yarismalar/yarisma-sonuclari/izmir-konak-belediyesi-hizmet-binasi-ve-yakin-cevresinin-duzenlenmesi-mimari-proje-yarismasi-sonuclandi_122938 adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

- Mimarlık (2007). TBMM kütüphane-araştırma merkezi arşiv binası ve genel sekreterlik hizmet binası yapı kompleksi ile ziyaretçi kabul binası. *Mimarlık Dergisi*, (333). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=51&RecID=1260> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mimarlık (2008a). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. *Mimarlık Dergisi*, (343). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=354&RecID=1967> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mimarlık (2008b). Eskişehir Ticaret Odası proje yarışması. *Mimarlık Dergisi*, (339). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=289&RecID=1682> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mimarlık (2015). İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi. *Mimarlık Dergisi*, (386). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=400&RecID=3795> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Sinan, T. (2015, 20 Nisan). 1. ödül, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Taşpatlatan, M. (2009, 25 Mart). 1. ödül, Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-denizli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yarışmo (t.y.). Hizmet binası mimari yarışmaları. <https://www.yarismo.org/tip-ara.php?tip=Hizmet%20Binas%C4%B1> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yazman, D. (2011a, 4 Ekim). 1. ödül, Hatay il genel meclisi – il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-hatay-il-genel-meclisi-il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yazman, D. (2011b, 1 Aralık). 2. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yazman, D. (2013, 15 Kasım). 1. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Yılmaz, E. (2016, 2 Haziran). 1. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 1. ADANA ÇUKUROVA İLÇE BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE KÜLTÜR MERKEZİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

Kaynak: Yazman, D. (2013, 15 Kasım). 1. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binası-ve-kültür-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarışması/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 1. (devamı)

Kaynak: Yazman, D. (2013, 15 Kasım). 1. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 1. (devamı)

Kaynak: Yazman, D. (2011b, 1 Aralık). 2. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 1. (devamı)

Kaynak: Yazman, D. (2011b, 1 Aralık). 2. ödül, Adana Çukurova İlçe Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 2. BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

Kaynak: Bayhan, B. (2016b, 6 Ekim). 1. ödül, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 2. (devamı)

Kaynak: Bayhan, B. (2016b, 6 Ekim). 1. ödül, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

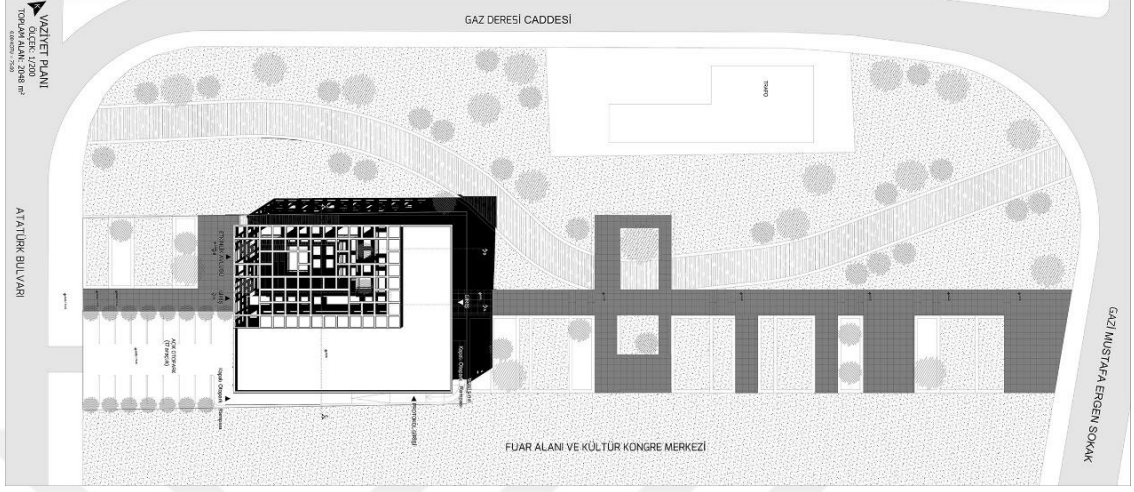
Kaynak: Karakoç, N. (2016a, 7 Ekim). 2. ödül, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 2. (devamı)

Kaynak: Karakoç, N. (2016a, 7 Ekim). 2. ödöl, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 3. BODRUM TİCARET ODASI YENİ HİZMET BİNASI BÖLGESEL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

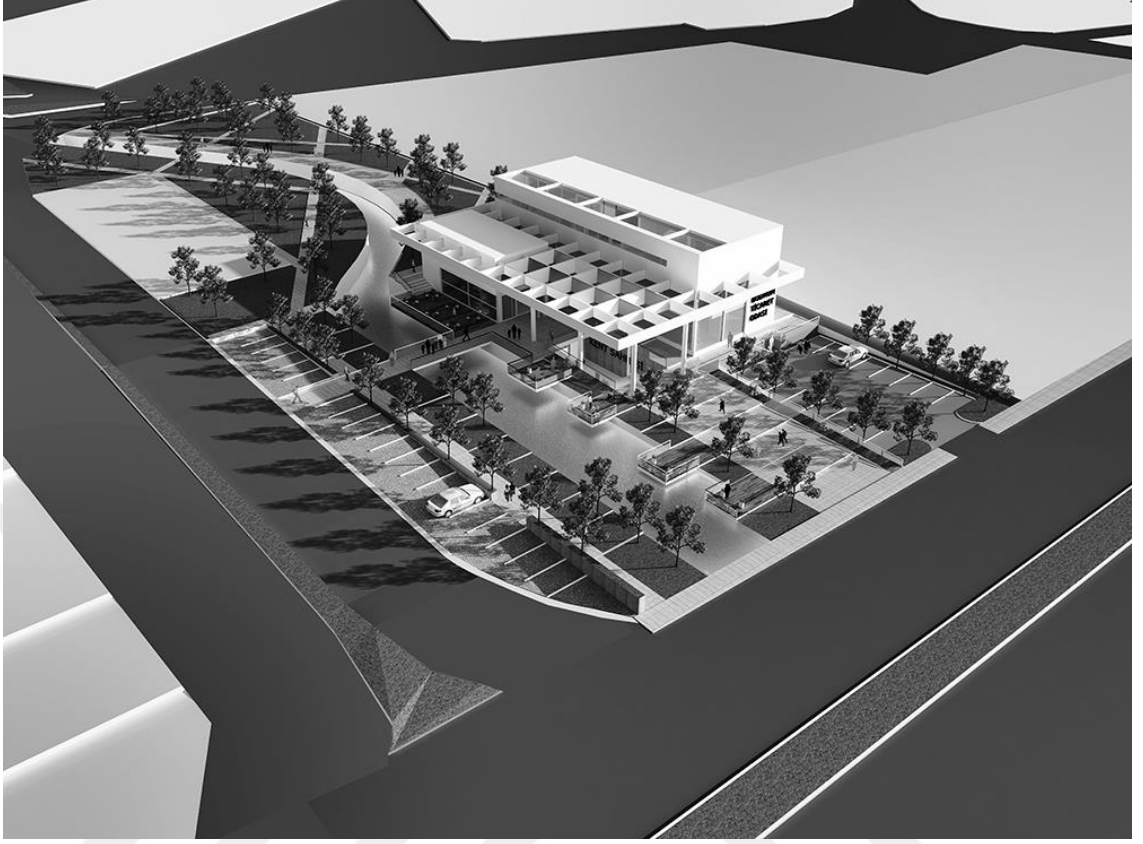

Kaynak: Arkiv (t.y.a). 1. ödül, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binası-mimari-proje-yarisması1/5237> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkiv (t.y.a). 1. ödül, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binası-mimari-proje-yarisması1/5237> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 3. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.b). 2. ödöl, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi-1/5238> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkiv (t.y.b). 2. ödöl, Bodrum Ticaret Odası hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-bodrum-ticaret-odasi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi-1/5238> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

[illegible]

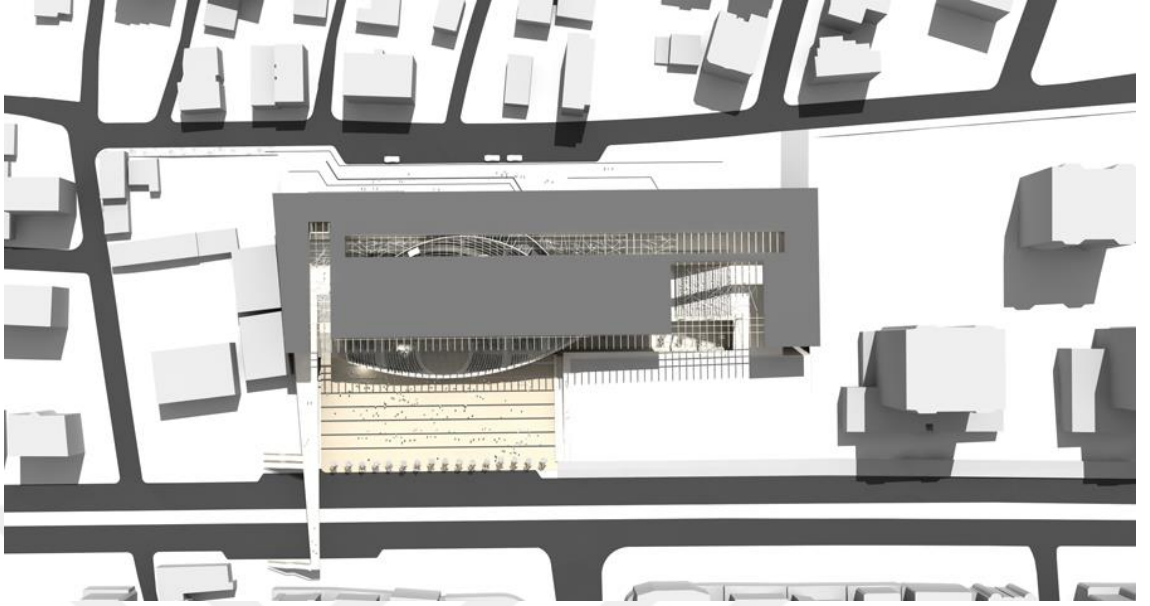
102

EK 4. (devamı)

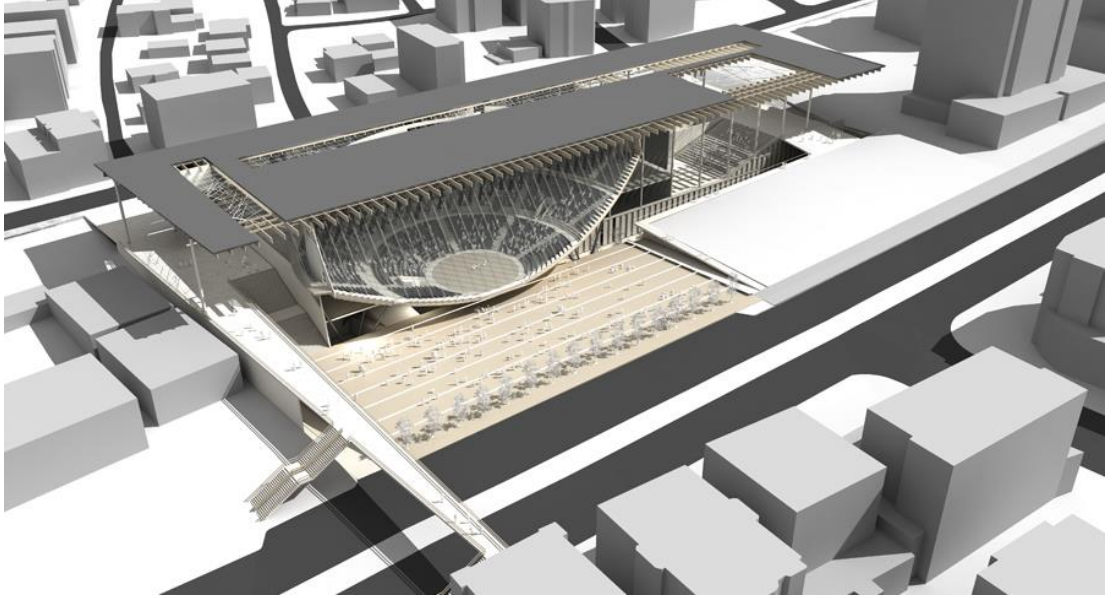

Kaynak: Arkiv (t.y.c). 1. ödül, Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi1/828> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 4. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2010b). Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp488-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=3160> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkitera (2010b). Çankaya Belediyesi başkanlık hizmet binası, sanat merkezi ve Ulvi Cemal Erkin konser salonu ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp488-cankaya-belediyesi-baskanlik-hizmet-binasi-sanat-merkezi-ve-ulvi-cemal-erkin-konser-salonu-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=3160> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 5. DANIŞTAY BAŞKANLIĞI HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE
YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE
GÖRSELLERİ**

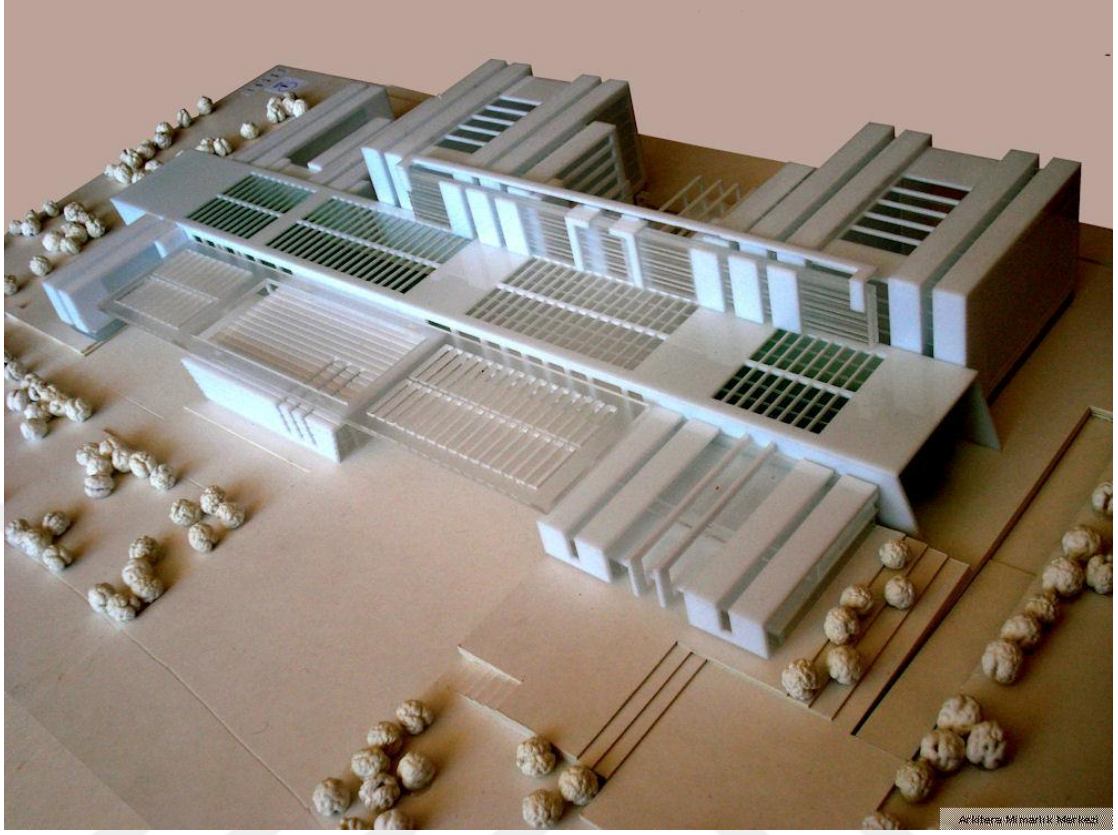

Kaynak: Mimarlık (2008a). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. *Mimarlık Dergisi*, (343).
<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=354&RecID=1967> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Mimarlık (2008a). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. *Mimarlık Dergisi*, (343).
<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=354&RecID=1967> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 5. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2008b). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp248-danistay-baskanligi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1913> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkitera (2008a). Danıştay Başkanlığı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp248-danistay-baskanligi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1912> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 6. (devamı)

Kaynak: Taşpatlatan, M. (2009, 25 Mart). 1. ödül, Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-denizli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 6. (devamı)

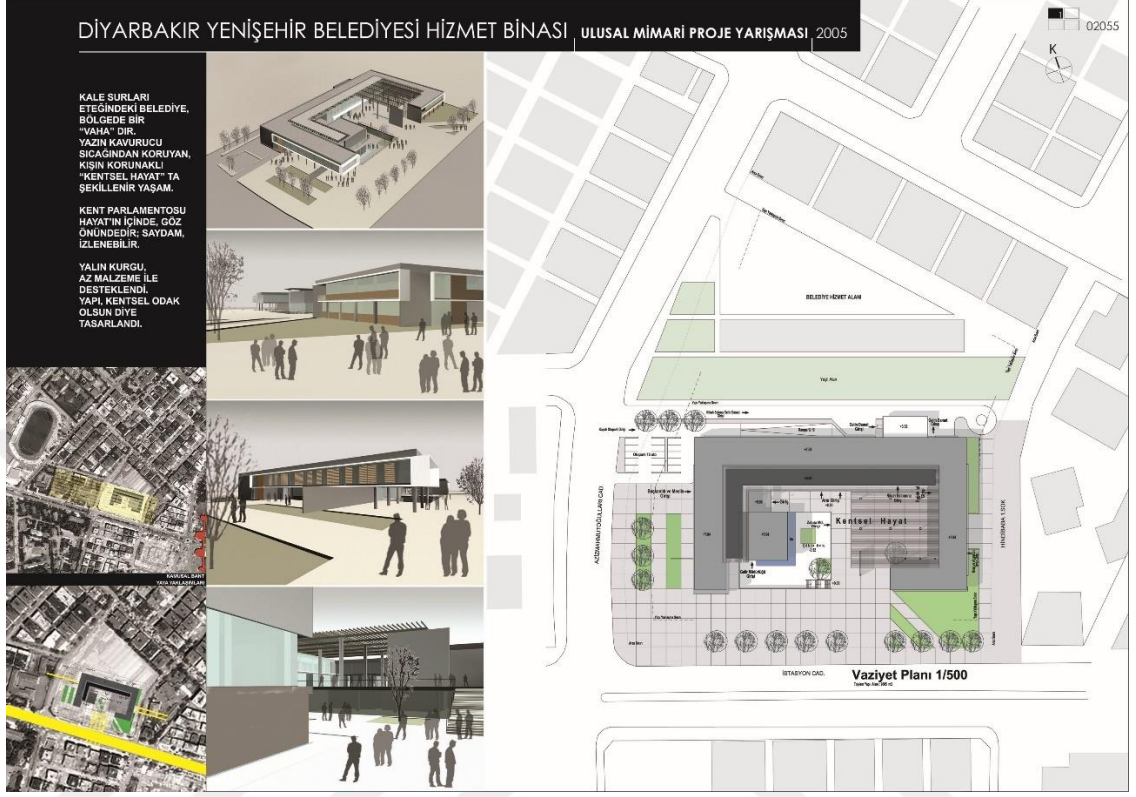
Kaynak: Arkitera (2009). Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp323-denizli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=2307> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 6. (devamı)

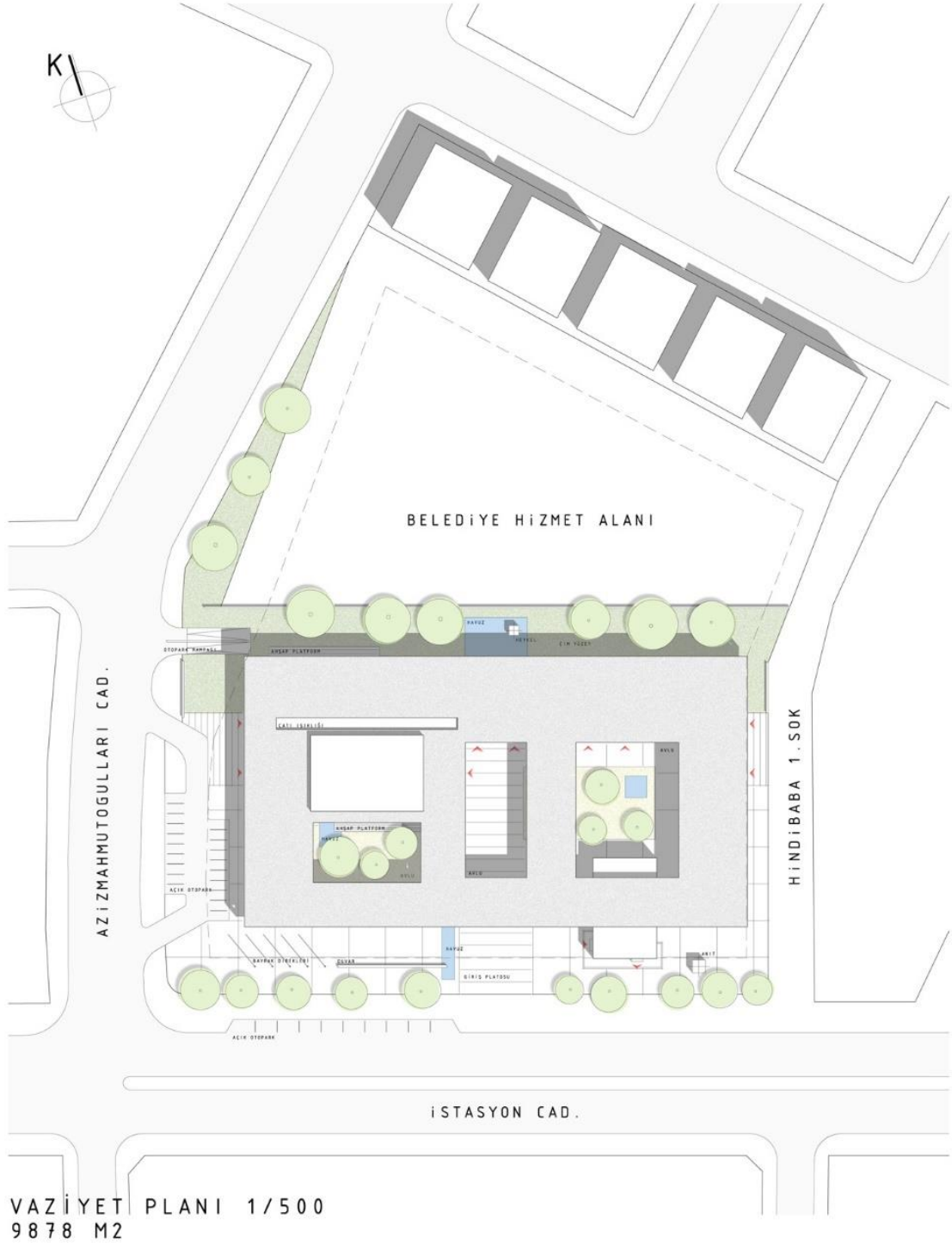
Kaynak: Arkitera (2009). Denizli Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp323-denizli-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=2307> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 7. DİYARBAKIR YENİŞEHİR BELEDİYESİ HİZMET BİNASI YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

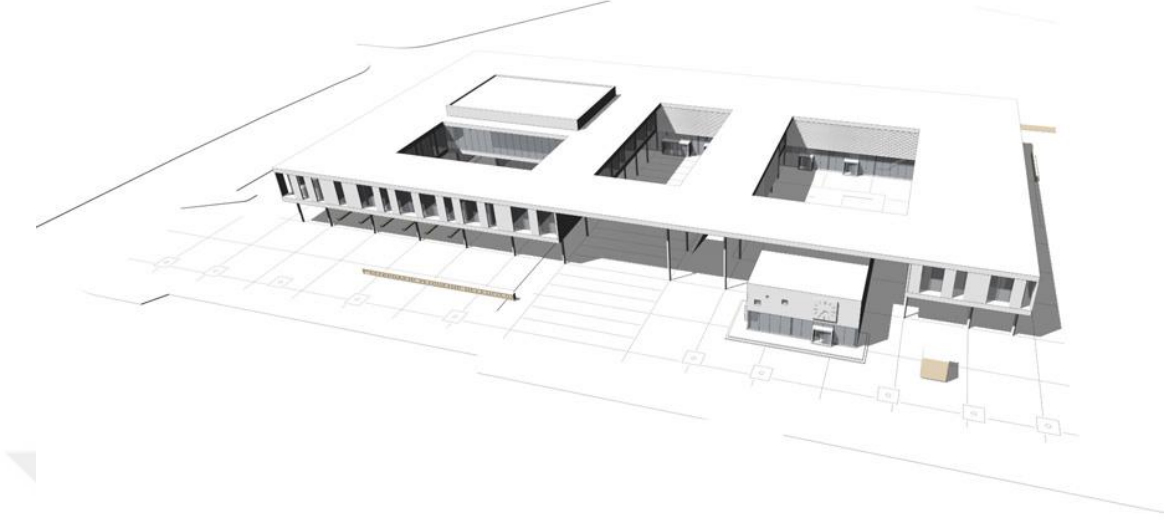
Kaynak: Arkiv (t.y.d). 1. ödül, Diyarbakir Yenisehir Belediyesi hizmet binası yarışması.
<https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-diyarbakir-yenisehir-hizmet-binasi-yarismasi/11886> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 7. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.e). 2. ödül, Diyarbakir Yenisehir Belediyesi hizmet binası yarışması.
<https://arkiv.com.tr/proje/2-odul-diyarbakir-yenisehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/11887?lang=en> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 7. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.e). 2. ödöl, Diyarbakır Yenişehir Belediyesi hizmet binası yarışması.
<https://arkiv.com.tr/proje/2-odul-diyarbakir-yenisehir-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/11887?lang=en> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 8. EFELER BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

Kaynak: Karakoç, N. (2016b, 7 Kasım). 1. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarışması/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Karakoç, N. (2016b, 7 Kasım). 1. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarışması/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 8. (devamı)

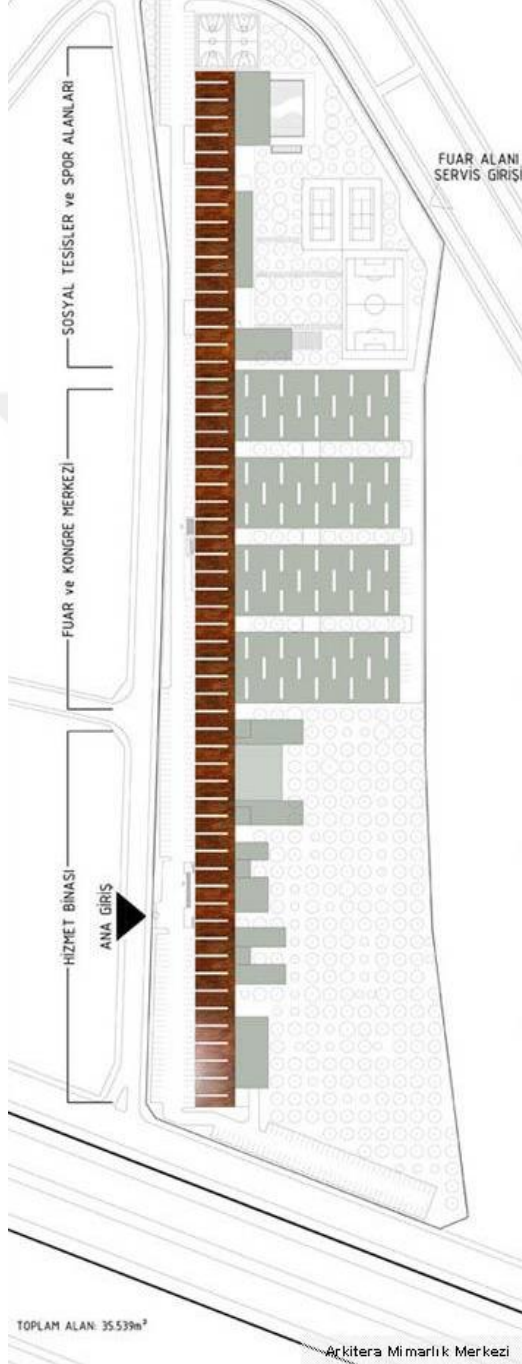
Kaynak: Kalkan, M. (2016, 3 Kasım). 2. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 8. (devamı)

Kaynak: Kalkan, M. (2016, 3 Kasım). 2. ödül, Efeler Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 9. ESKİŞEHİR TİCARET ODASI HİZMET BİNASI, FUAR - SERGİ VE KONGRE MERKEZİ, SOSYAL TESİSLERİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

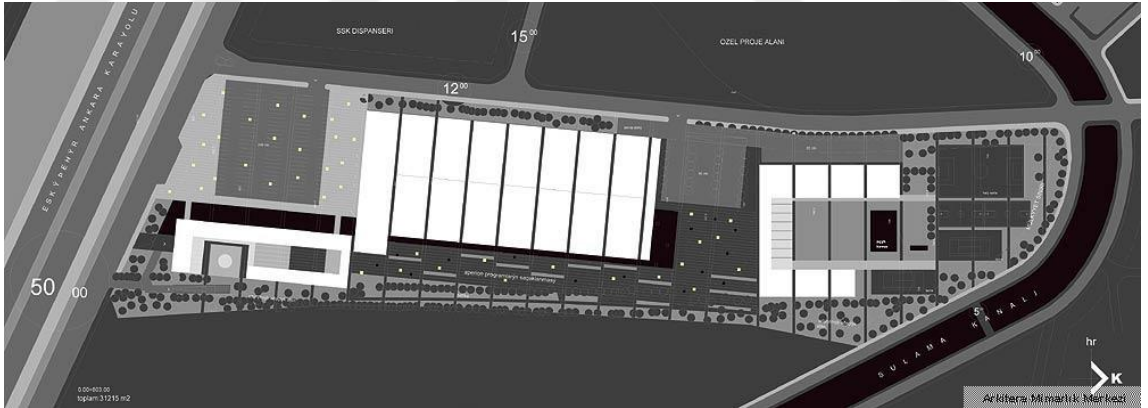

Kaynak: Arkiv (t.y.f). 1. ödül, Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi/1034> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 9. (devamı)

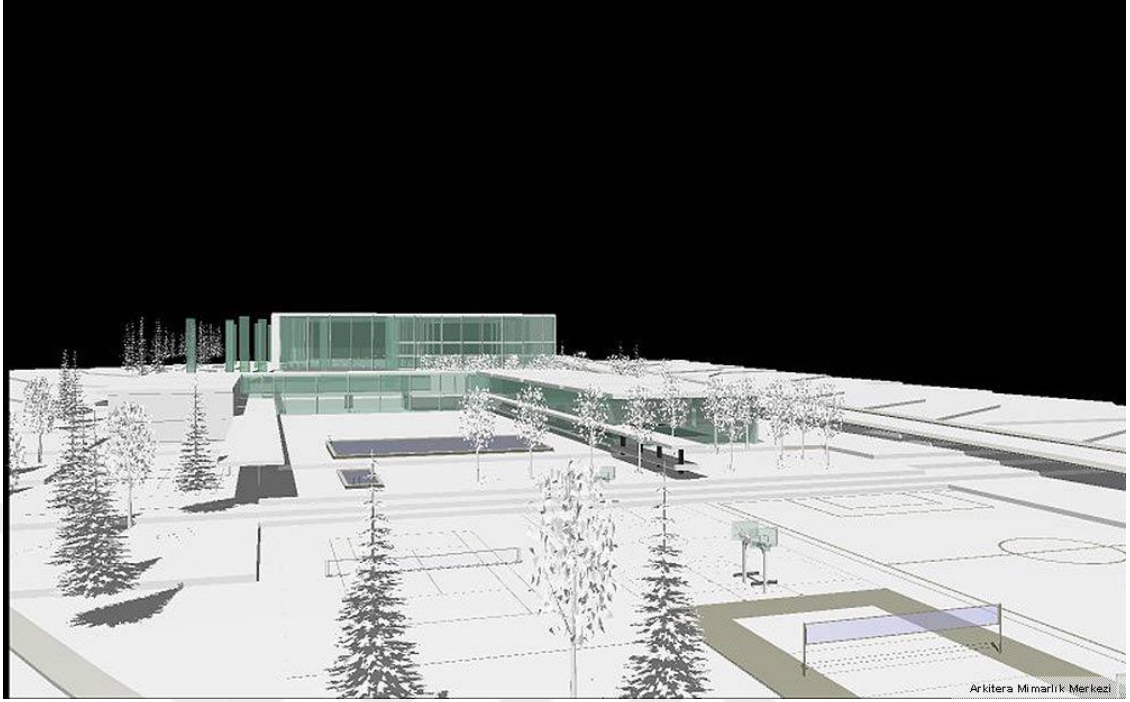

Kaynak: Arkiv (t.y.f). 1. ödül, Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi/1034> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkitera (2007c). Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp176-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1371> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 9. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2007c). Eskişehir Ticaret Odası hizmet binası, fuar - sergi ve kongre merkezi, sosyal tesisleri ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp176-eskisehir-ticaret-odasi-hizmet-binasi-fuar---sergi-ve-kongre-merkezi-sosyal-tesisleri-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=1371> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 10. İNEGÖL BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

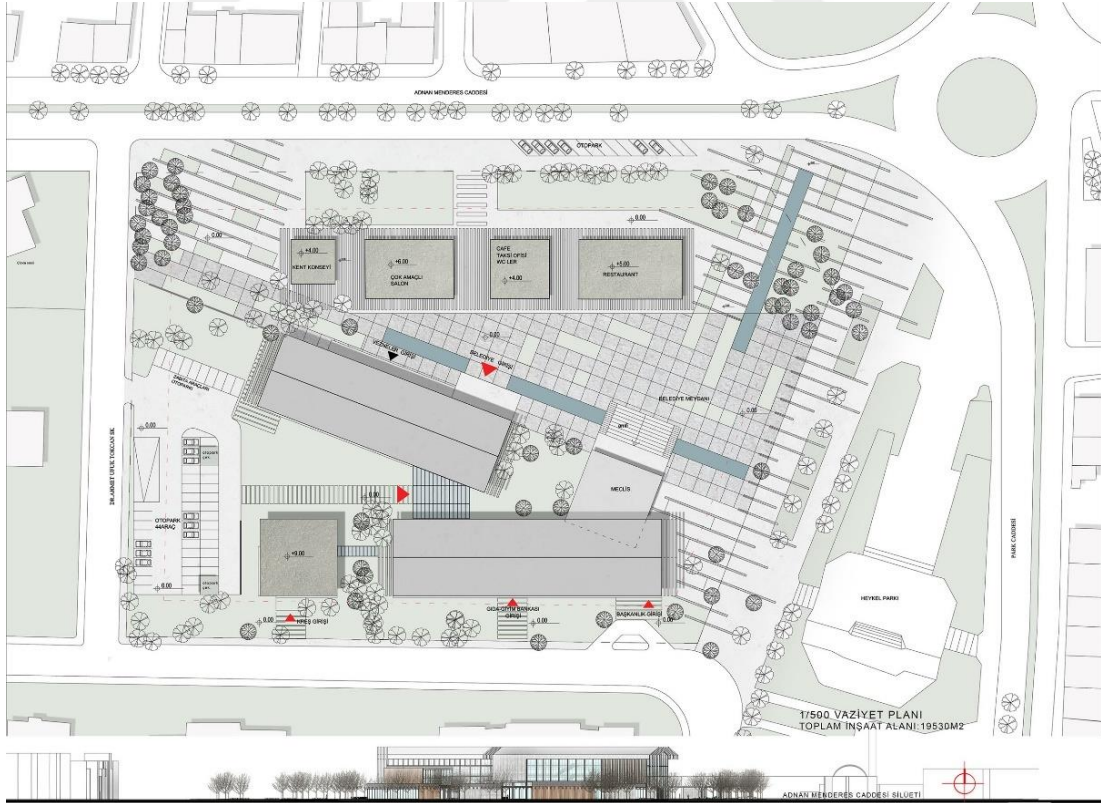

Kaynak: Yılmaz, E. (2016, 2 Haziran). 1. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binası-yarisması/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 10. (devamı)

Kaynak: Yılmaz, E. (2016, 2 Haziran). 1. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

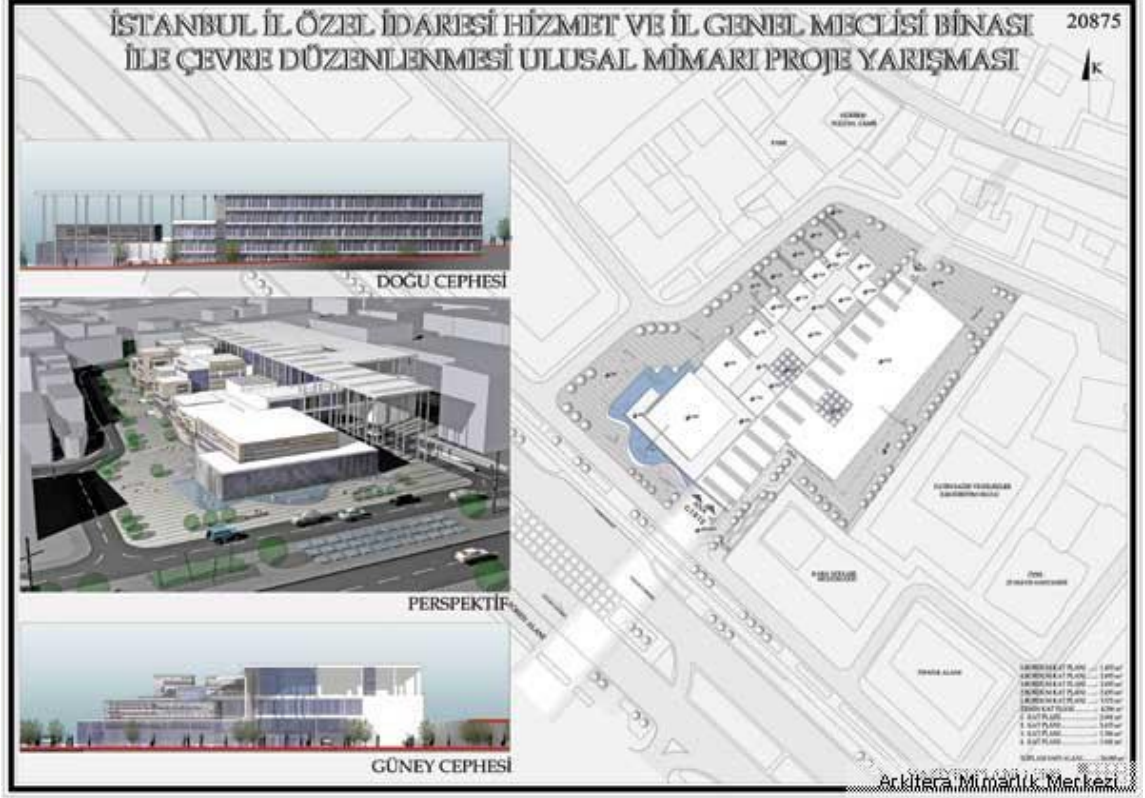
Kaynak: Bayhan, B. (2016a, 2 Haziran). 2. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 10. (devamı)

Kaynak: Bayhan, B. (2016a, 2 Haziran). 2. ödül, İnegöl Belediyesi hizmet binası yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-inegol-belediyesi-hizmet-binasi-yarismasi/> adresinden 12 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 11. İSTANBUL İL ÖZEL İDARESİ HİZMET VE İL GENEL MECLİSİ BİNASI İLE ÇEVRE DÜZENLEMESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

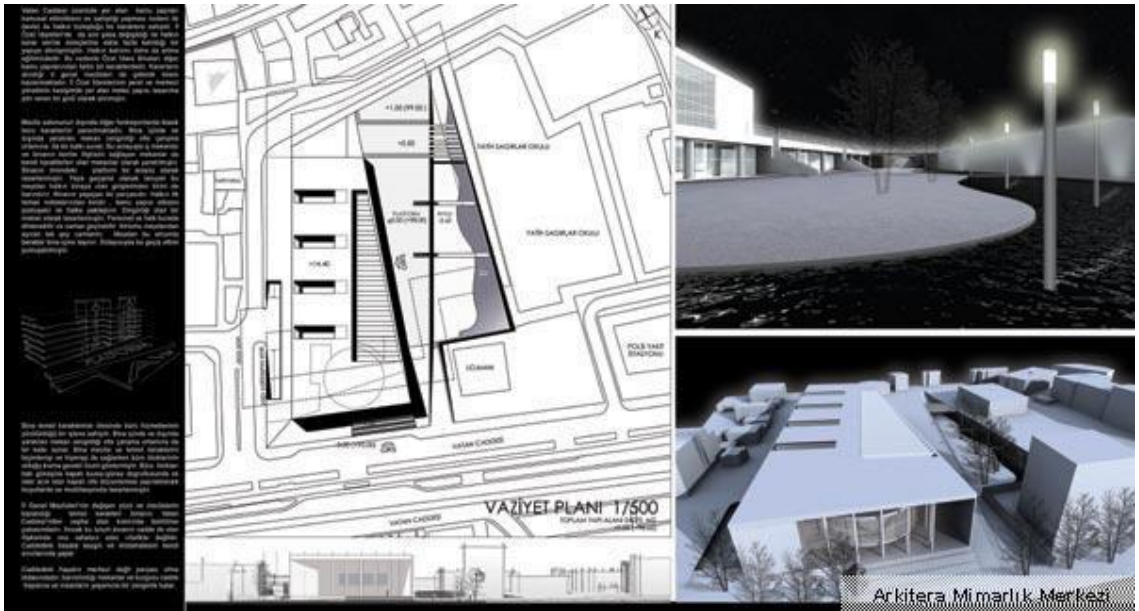

Kaynak: Arkitera (2005a). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=463> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 11. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2005a). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=463> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

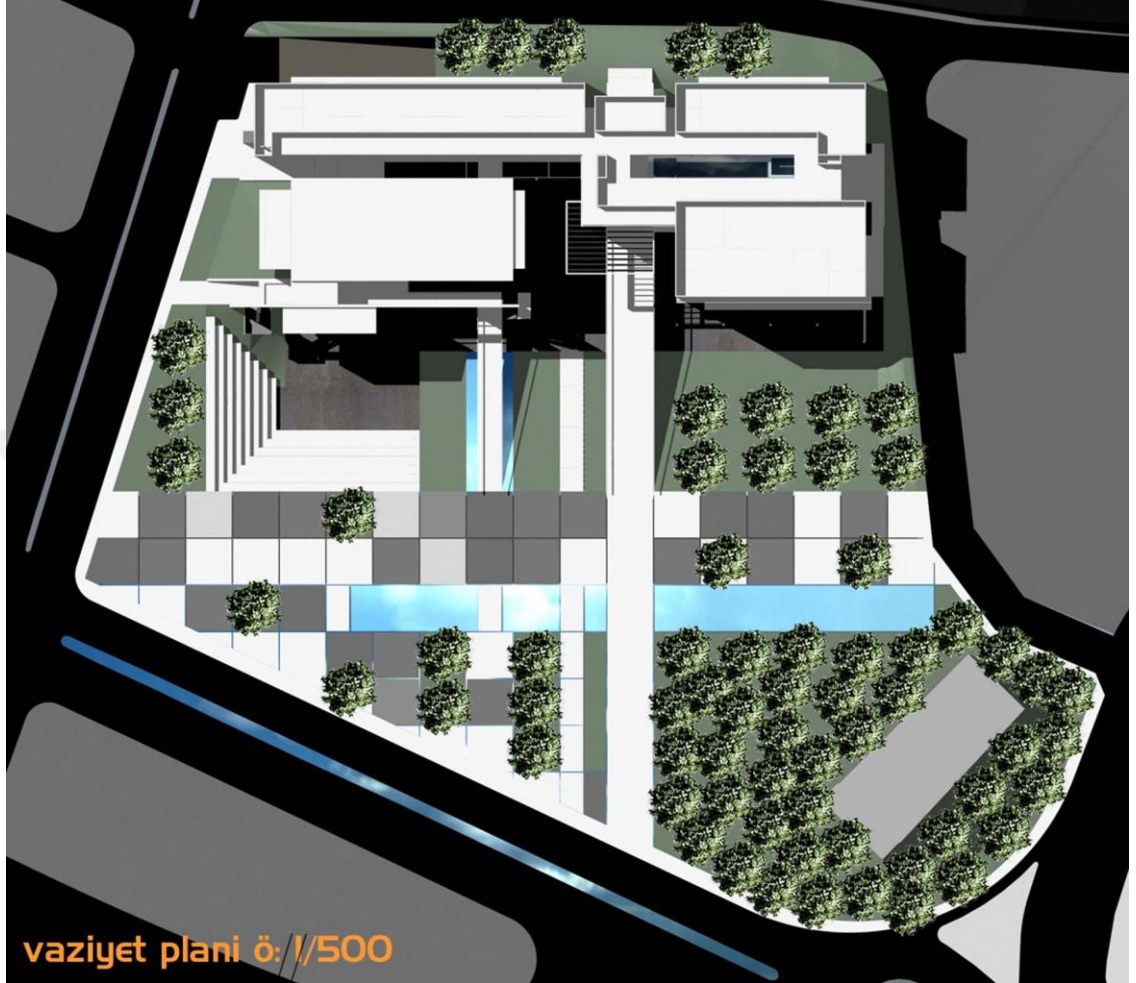
Kaynak: Arkitera (2005b). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=329> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 11. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2005b). İstanbul il genel meclis ve il özel idaresi hizmet binası ulusal mimarlık yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp46-istanbul-il-genel-meclis-ve-il-ozel-idaresi-hizmet-binasi-ulusal-mimarlik-yarismasi.html?year=&aID=329> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 12. İSTANBUL PENDİK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE
YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE
GÖRSELLERİ**

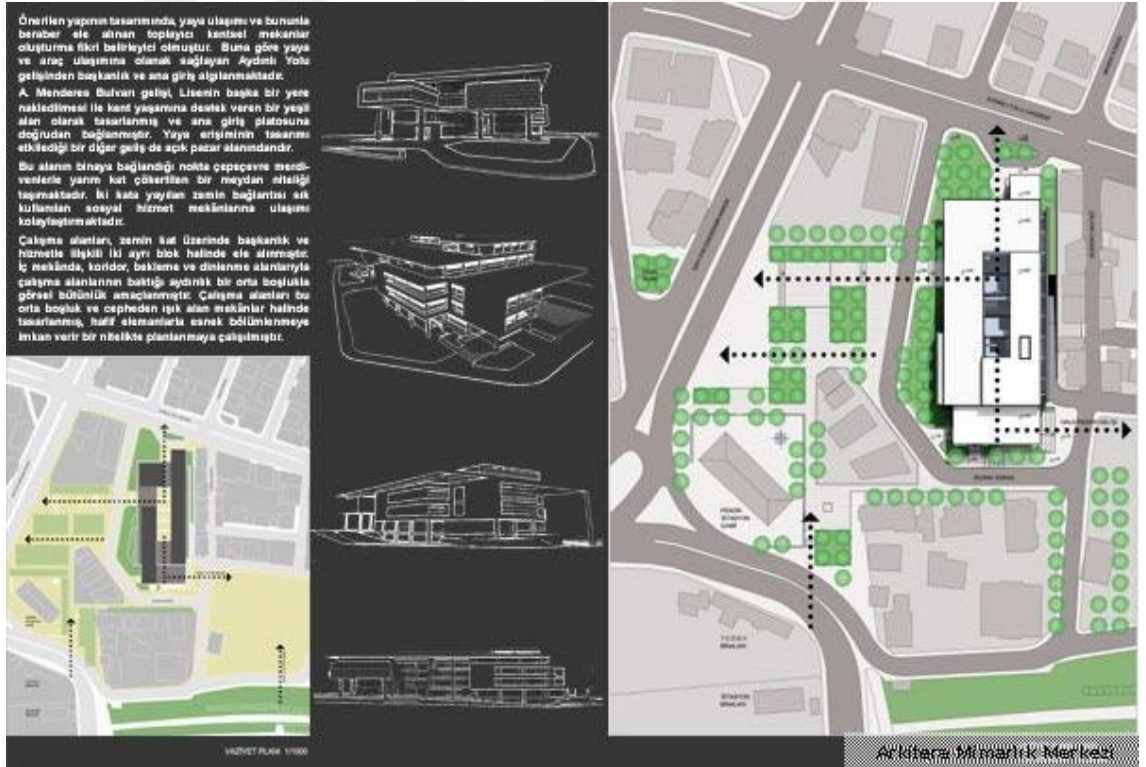

Kaynak: Arkiv (t.y.g). 1. ödöl, İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/3857> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 12. (devamı)

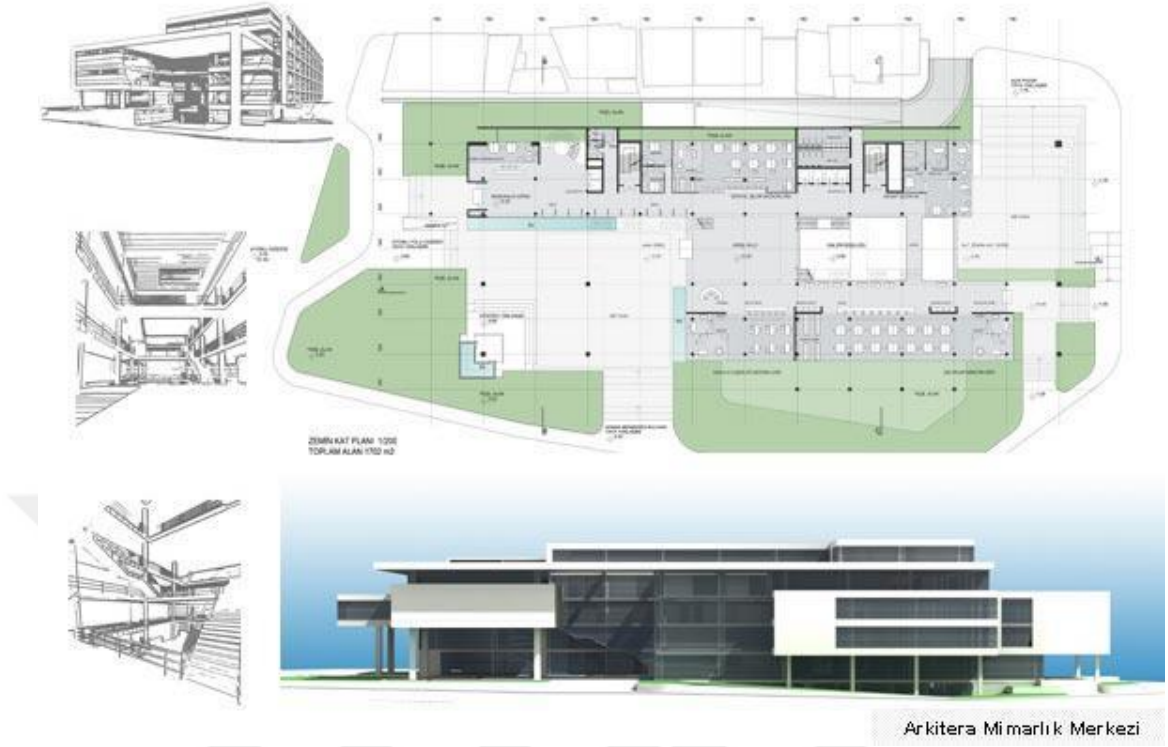

Kaynak: Arkiv (t.y.g). 1. ödül, İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/3857> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkitera (2005d). İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp34-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=268> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 12. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2005d). İstanbul Pendik Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp34-istanbul-pendik-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=268> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 13. İZMİR KALKINMA AJANSI HİZMET BİNASI MİMARİ PROJE
YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE
GÖRSELLERİ**

Kaynak: Arkiv (t.y.h). 1. ödöl, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi/2720> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 13. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.h). 1. ödöl, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/2720> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 13. (devamı)

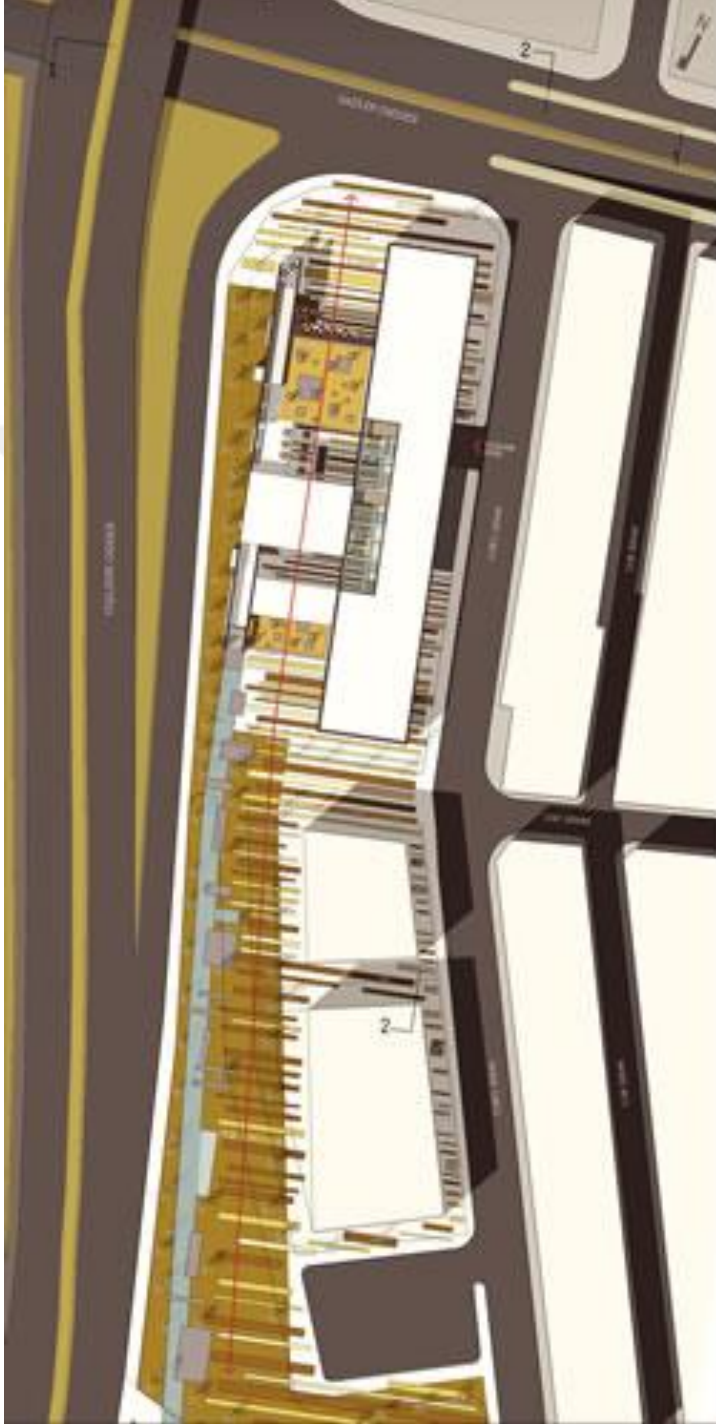
Kaynak: Arkiv (t.y.i). 2. ödül, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binası-yarisması/2687> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 13. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.i). 2. ödöl, İzmir Kalkınma Ajansı hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-izmir-kalkinma-ajansi-hizmet-binasi-yarismasi/2687> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 14. İZMİR KONAK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE YAKIN
ÇEVRESİNİN DÜZENLENMESİ MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK
VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ**

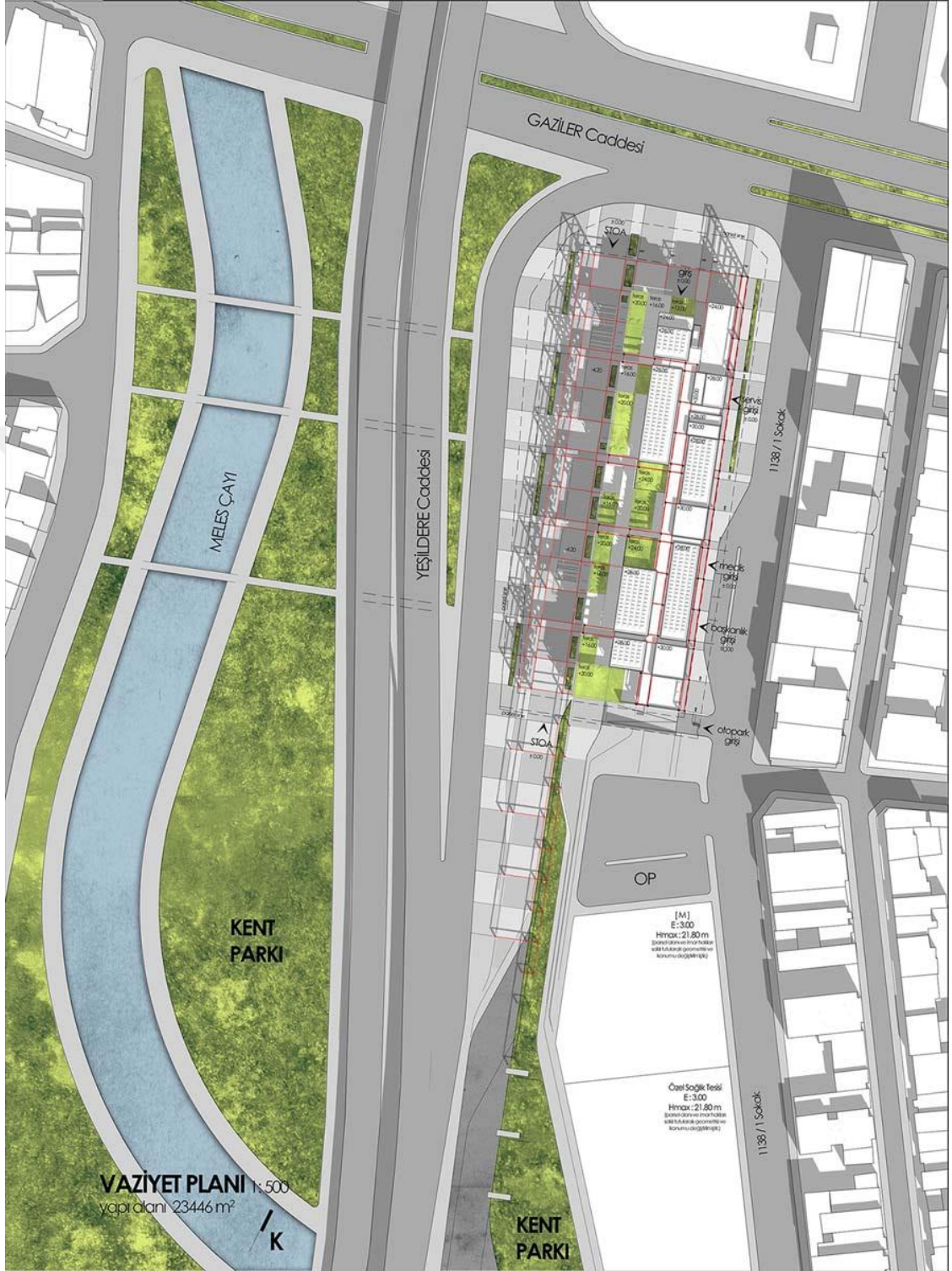
Kaynak: Mimarlık (2015). İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi. *Mimarlık Dergisi*, (386).
<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=400&RecID=3795> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 14. (devamı)

Kaynak: Mimarizm (2015, 11 Ağustos). İzmir Konak Belediyesi hizmet binası ve yakın çevresinin düzenlenmesi mimari proje yarışması sonuçlandı. https://www.mimarizm.com/yarismalar/yarisma-sonuclari/izmir-konak-belediyesi-hizmet-binasi-ve-yakin-cevresinin-duzenlenmesi-mimari-proje-yarismasi-sonuclandi_122938 adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 14. (devamı)

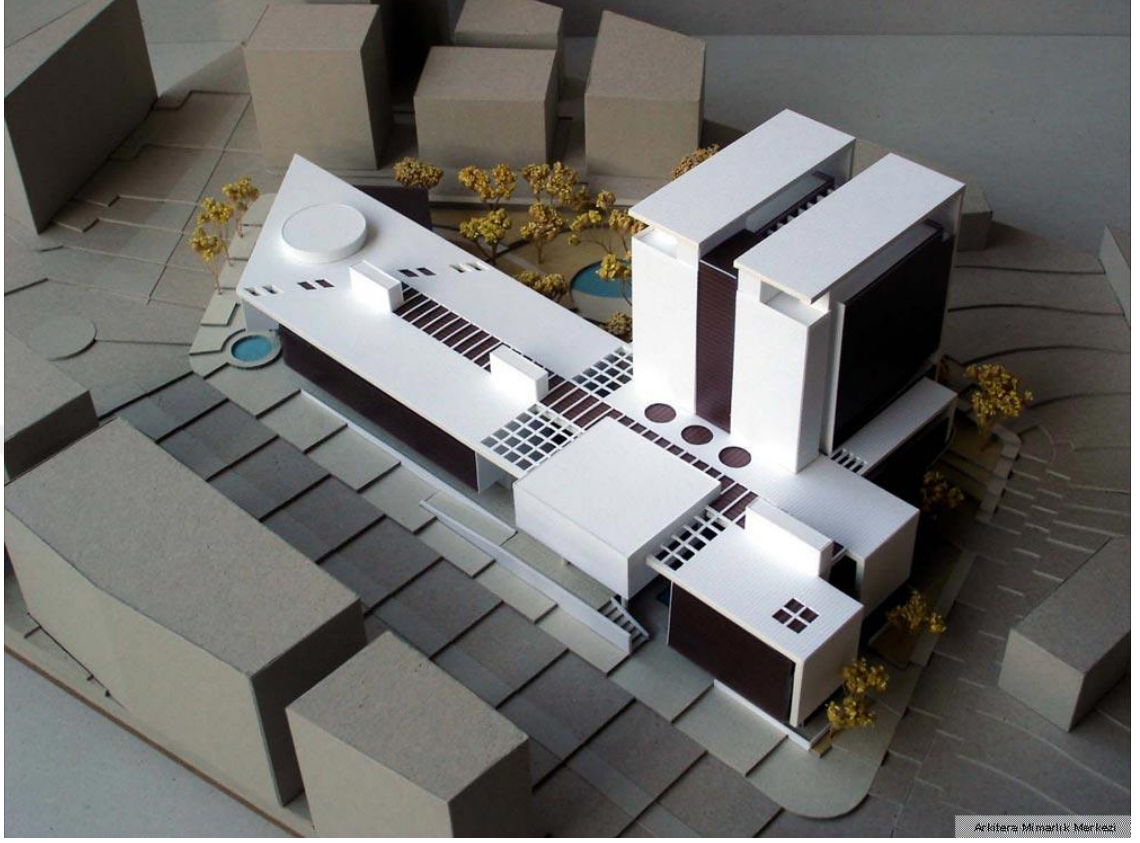
Kaynak: Arkiv (t.y.j). 2. ödül, Konak Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması.
<https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-konak-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi/4801> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 14. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.j). 2. ödül, Konak Belediyesi hizmet binası mimari proje yarışması.
<https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-konak-belediyesi-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/4801> adresinden 26 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 15. KAHRAMANMARAŞ BELEDİYE BAŞKANLIĞI HİZMET BİNASI
ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ
ALAN PROJE GÖRSELLERİ**

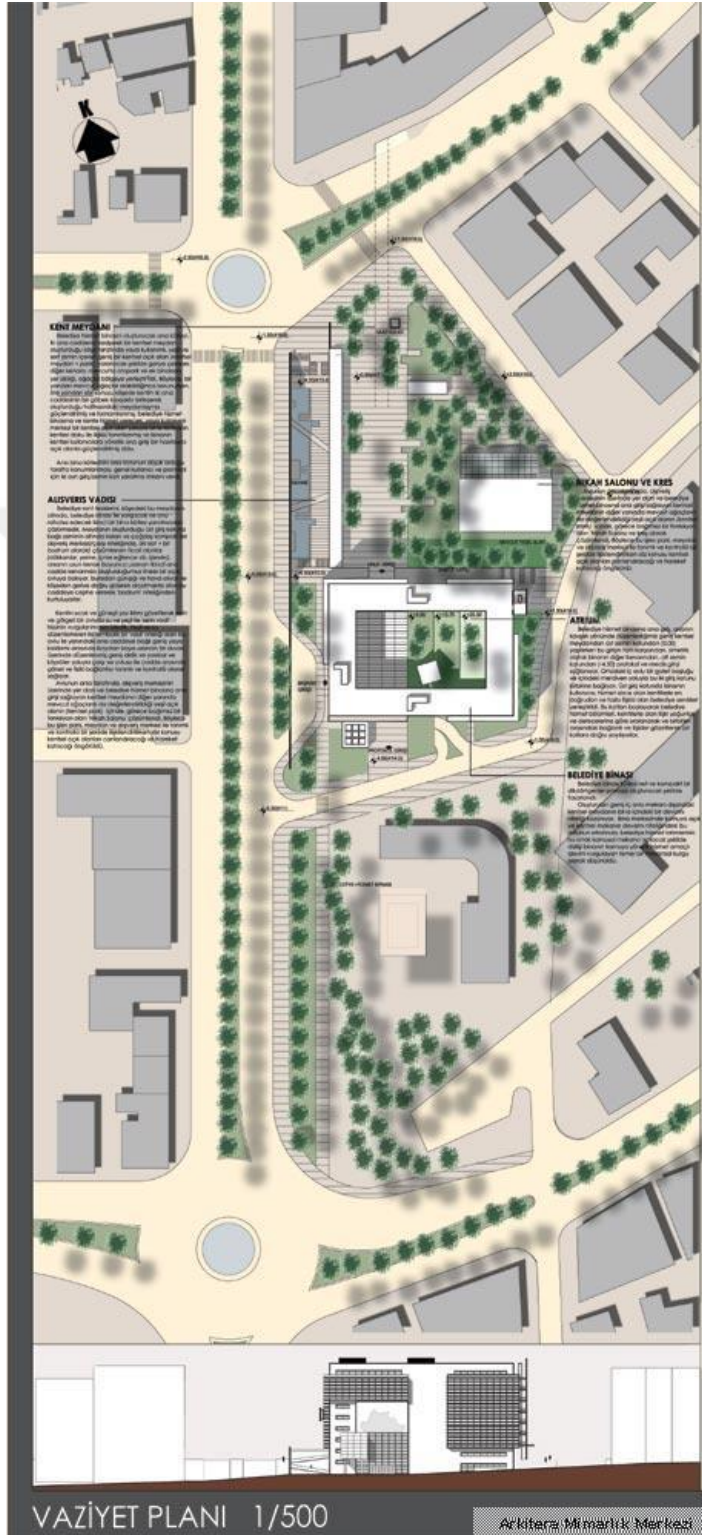
Kaynak: Arkitera (2006b). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaraş-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=842> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 15. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2006b). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaraş-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=842> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 15. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2006c). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaraş-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=846> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 15. (devamı)

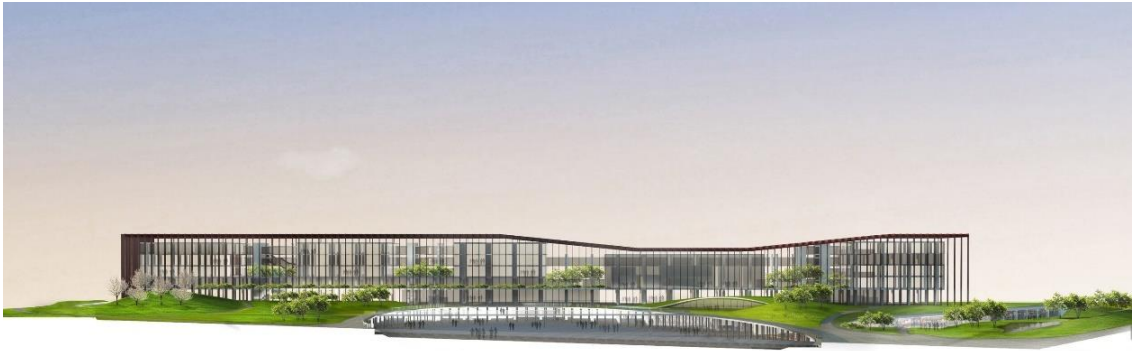

Kaynak: Arkitera (2006c). Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp113-kahramanmaras-belediye-baskanligi-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=846> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 16. MANİSA BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE ÇEVRESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

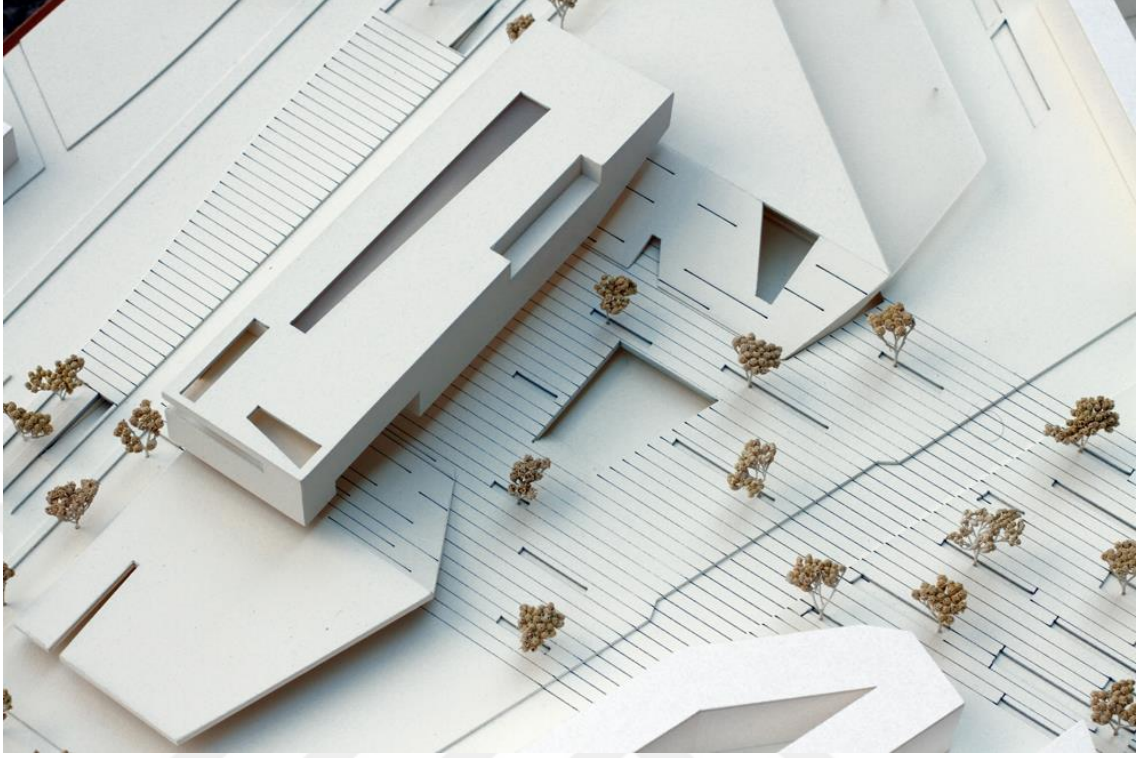

Kaynak: Arkiv (t.y.k). 1. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/154> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkiv (t.y.k). 1. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/154> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 16. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.l). 2. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/156> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkiv (t.y.l). 2. ödöl, Manisa Belediyesi hizmet binası ve çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/156> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 17. MERSİN SAĞLIK PLATFORMU (MESAP) HİZMET BİNASI MİMARİ
PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE
GÖRSELLERİ**

Kaynak: Atasoy, Z. B. (2012, 10 Aralık). 1. ödöl, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binası-mimari-proje-yarisması/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

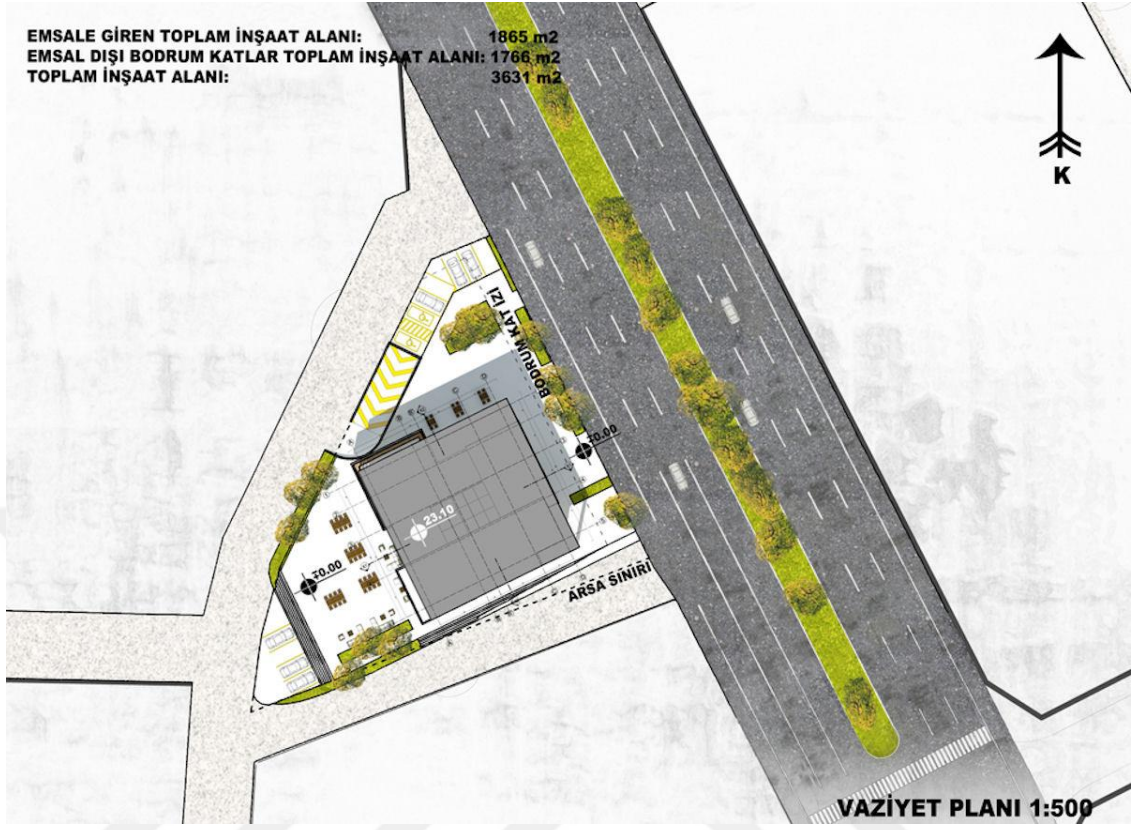
EK 17. (devamı)

Kaynak: Atasoy, Z. B. (2012a, 10 Aralık). 1. ödöl, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

,

EK 17. (devamı)

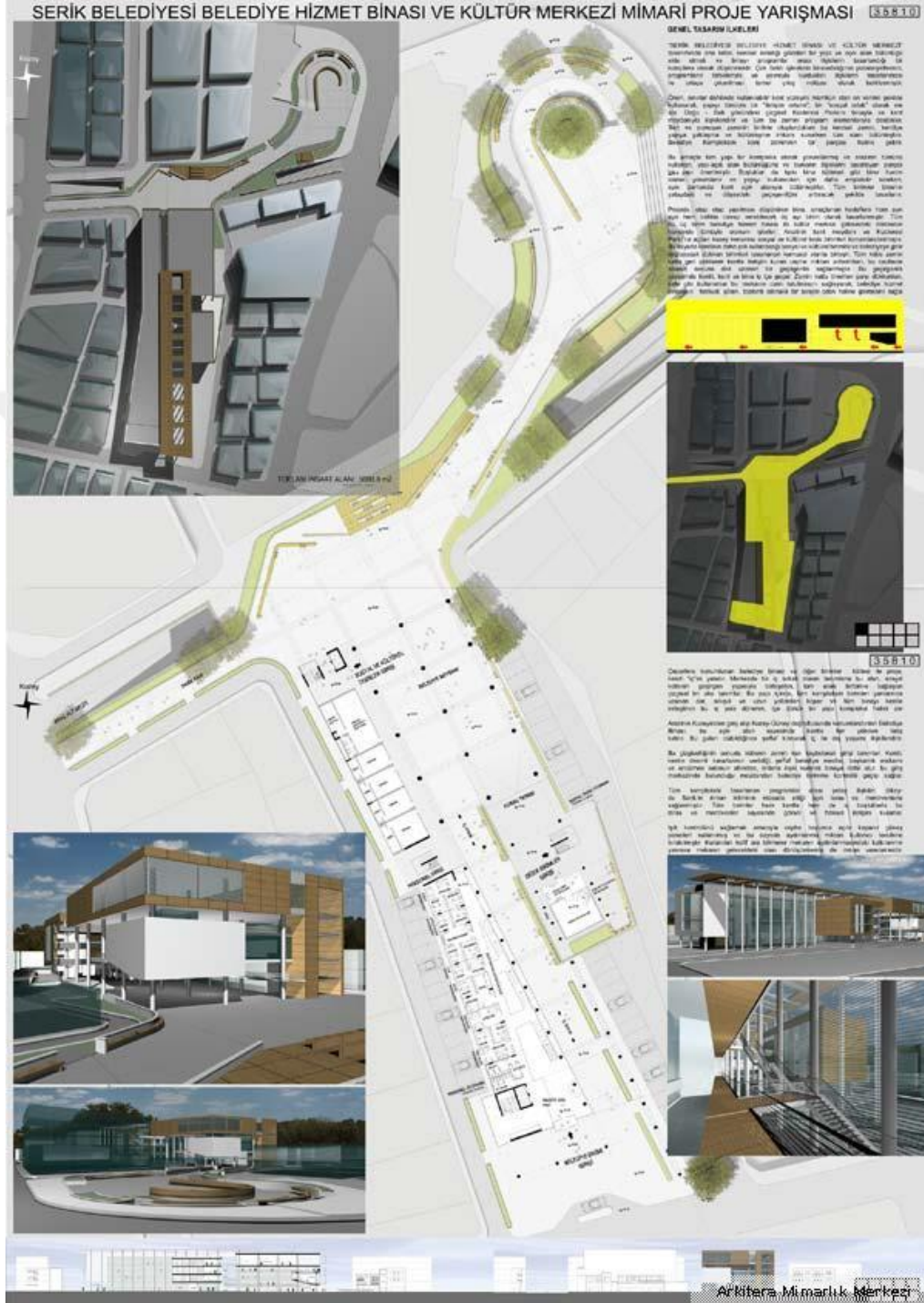
Kaynak: Atasoy, Z. B. (2012b, 27 Aralık). 2. ödül, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 17. (devamı)

Kaynak: Atasoy, Z. B. (2012b, 27 Aralık). 2. ödül, Mersin Sağlık Platformu (MESAP) hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-mersin-saglik-platformu-mesap-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 18. SERİK BELEDİYESİ HİZMET BİNASI VE KÜLTÜR MERKEZİ BÖLGESEL MİMARİ YARIŞMA PROJESİ BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ

Kaynak: Arkitera (2006e). Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp95-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=716> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 18. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2006e). Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp95-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=716> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 18. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.m). 2. ödül, Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari yarışma projesi. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-yarisma-projesi/3856> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 18. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.m). 2. ödöl, Serik Belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi bölgesel mimari yarışma projesi. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-serik-belediyesi-hizmet-binasi-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-yarisma-projesi/3856> adresinden 11 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 19. SÜLEYMANPAŞA BELEDİYE HİZMET BİNASI ULUSAL MİMARİ
PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE
GÖRSELLERİ**

Kaynak: Arkiv (t.y.n). 1. ödül (DODOFİS - Yasemin Güler Mimarlık), Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-dodofis---yagu--suleymanpasa-belediye-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/8152> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 19. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.n). 1. ödül (DODOFİS - Yasemin Güler Mimarlık), Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/1-odul-dodofis---yagu--suleymanpasa-belediye-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi/8152> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 19. (devamı)

Kaynak: Karakoç, N. (2017, 26 Eylül). 2. ödül, Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-suleymanpasa-belediye-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 19. (devamı)

Kaynak: Karakoç, N. (2017, 26 Eylül). 2. ödül, Süleymanpaşa Belediye hizmet binası mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-suleymanpasa-belediye-hizmet-binasi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 20. T.C. HATAY İL GENEL MECLİSİ - İL ÖZEL İDARE HİZMET BİNASI
ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ
ALAN PROJE GÖRSELLERİ**

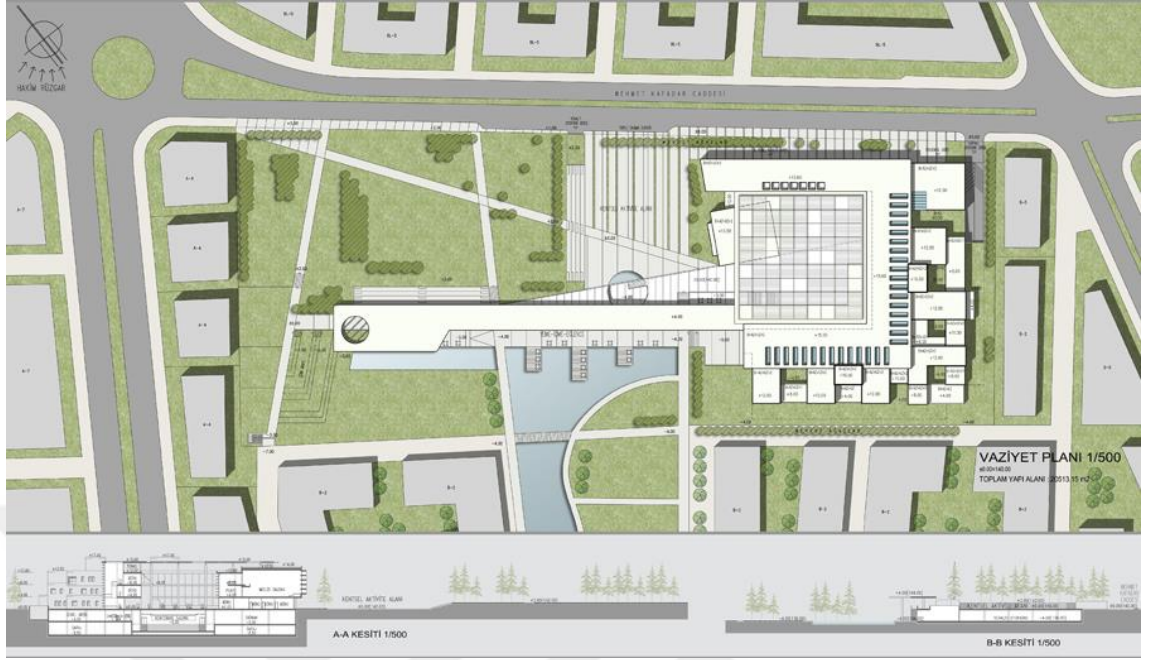

Kaynak: Yazman, D. (2011a, 4 Ekim). 1. ödül, Hatay il genel meclisi – il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-hatay-il-genel-meclisi-il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

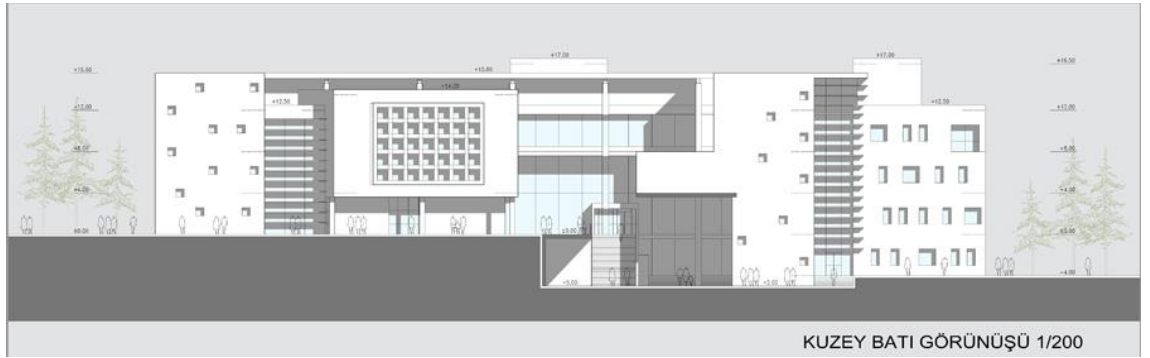

Kaynak: Yazman, D. (2011a, 4 Ekim). 1. ödül, Hatay il genel meclisi – il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-hatay-il-genel-meclisi-il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 20. (devamı)

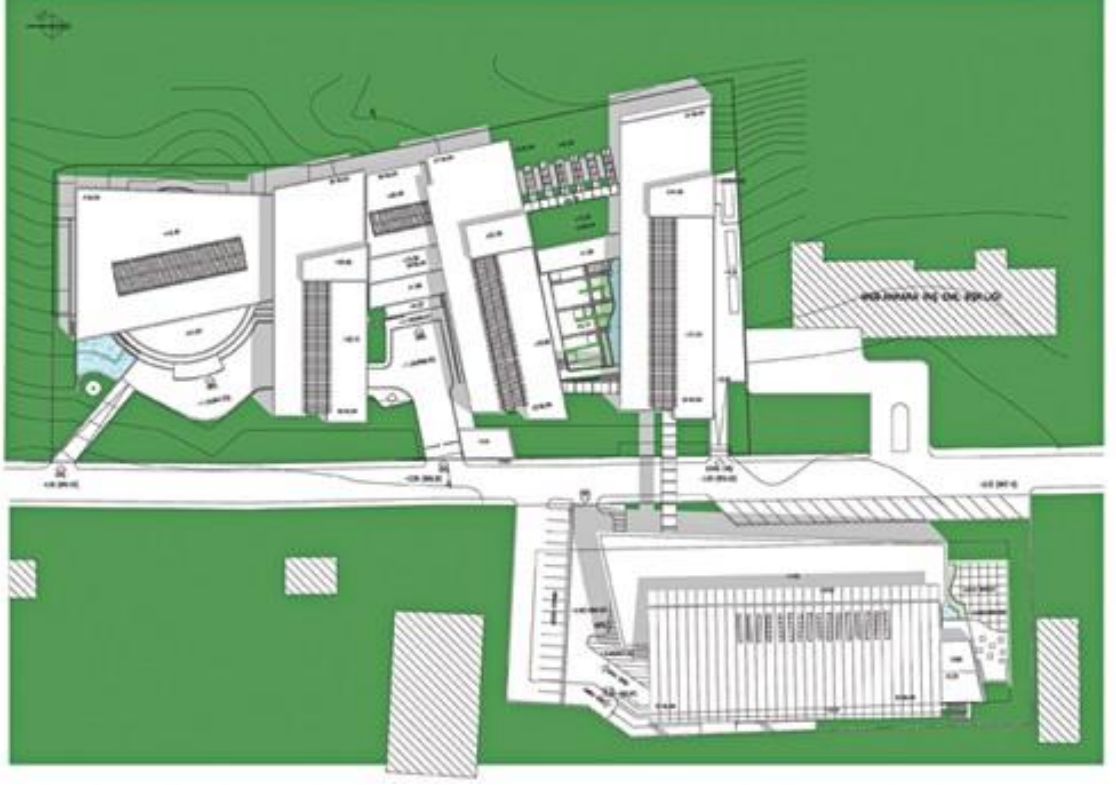

Kaynak: Arkiv (t.y.o). 2. ödül, Hatay il genel meclisi - il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-hatay-il-genel-meclisi---il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/464> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkiv (t.y.o). 2. ödül, Hatay il genel meclisi - il özel idare hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-hatay-il-genel-meclisi---il-ozel-idare-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/464> adresinden 13 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 21. T.C. MSB SAVUNMA SANAYİİ MÜSTEŞARLIĞI HİZMET BİNASI
MİMARİ PROJE YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN
PROJE GÖRSELLERİ**

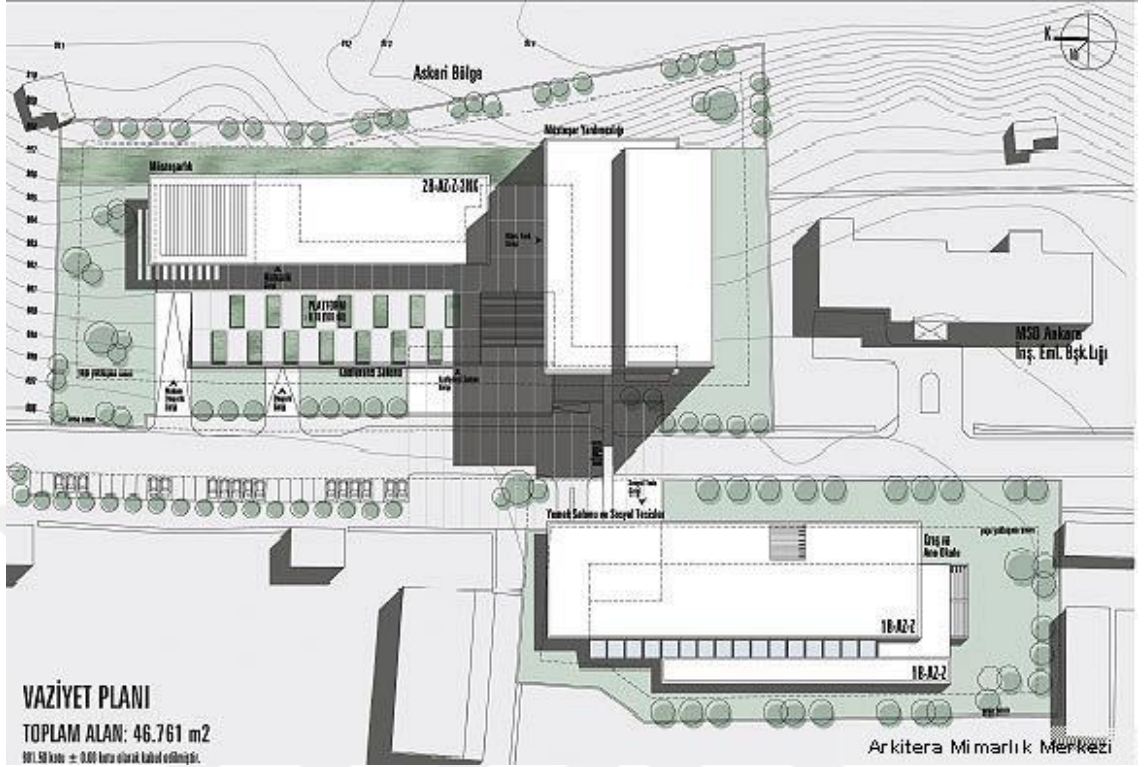
Kaynak: Gökay, G. (t.y.). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası. Mimarizm. <https://www.mimarizm.com/galeri/tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-446> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 21. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2006f). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp120-tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=926> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 21. (devamı)

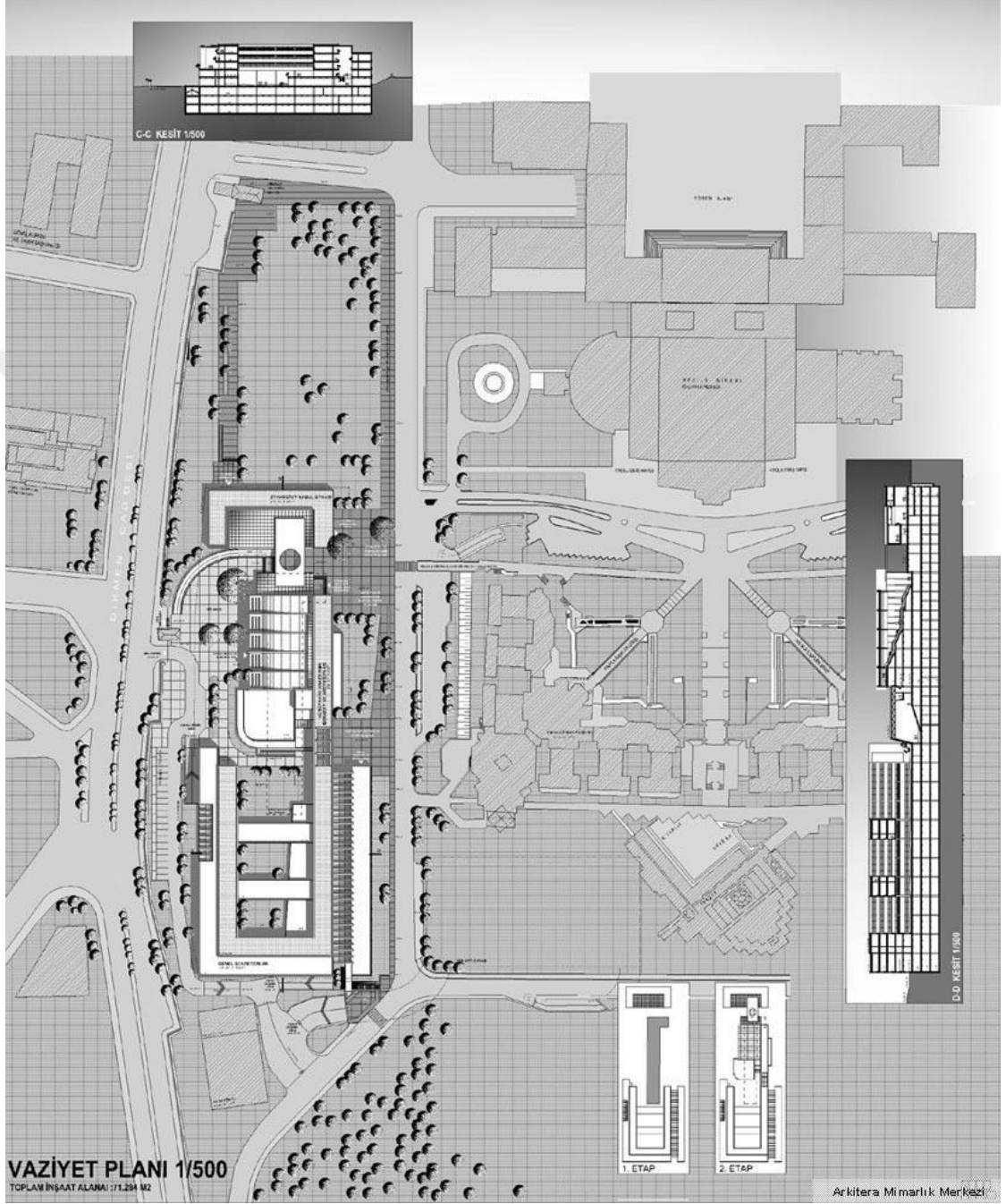
Kaynak: Arkitera (2006g). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp120-tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=924> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 21. (devamı)

Kaynak: Arkitera (2006g). TC MSB Savunma Sanayii Müsteşarlığı yeni hizmet binası ulusal mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp120-tc-msb-savunma-sanayii-mustesarligi-yeni-hizmet-binasi-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=924> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 22. TBMM KÜTÜPHANE-ARAŞTIRMA MERKEZİ ARŞİV BİNASI VE
GENEL SEKRETERLİK HİZMET BİNASI YAPI KOMPLEKSİ İLE
ZİYARETÇİ KABUL BİNASI YARIŞMASI BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK
ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ**

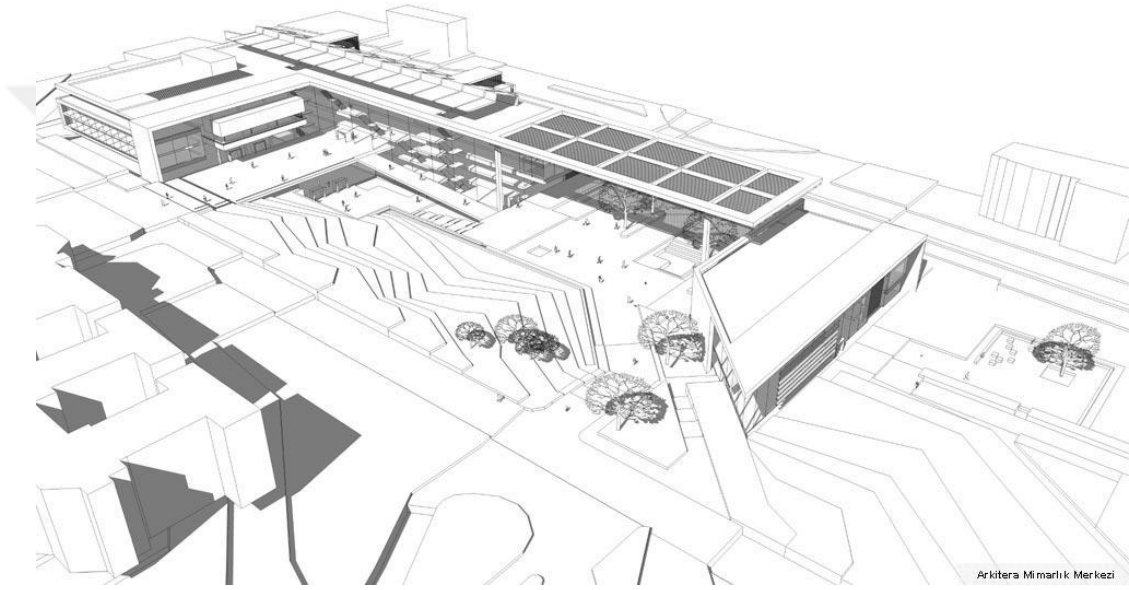

Kaynak: Arkitera (2006h). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=860> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 22. (devamı)

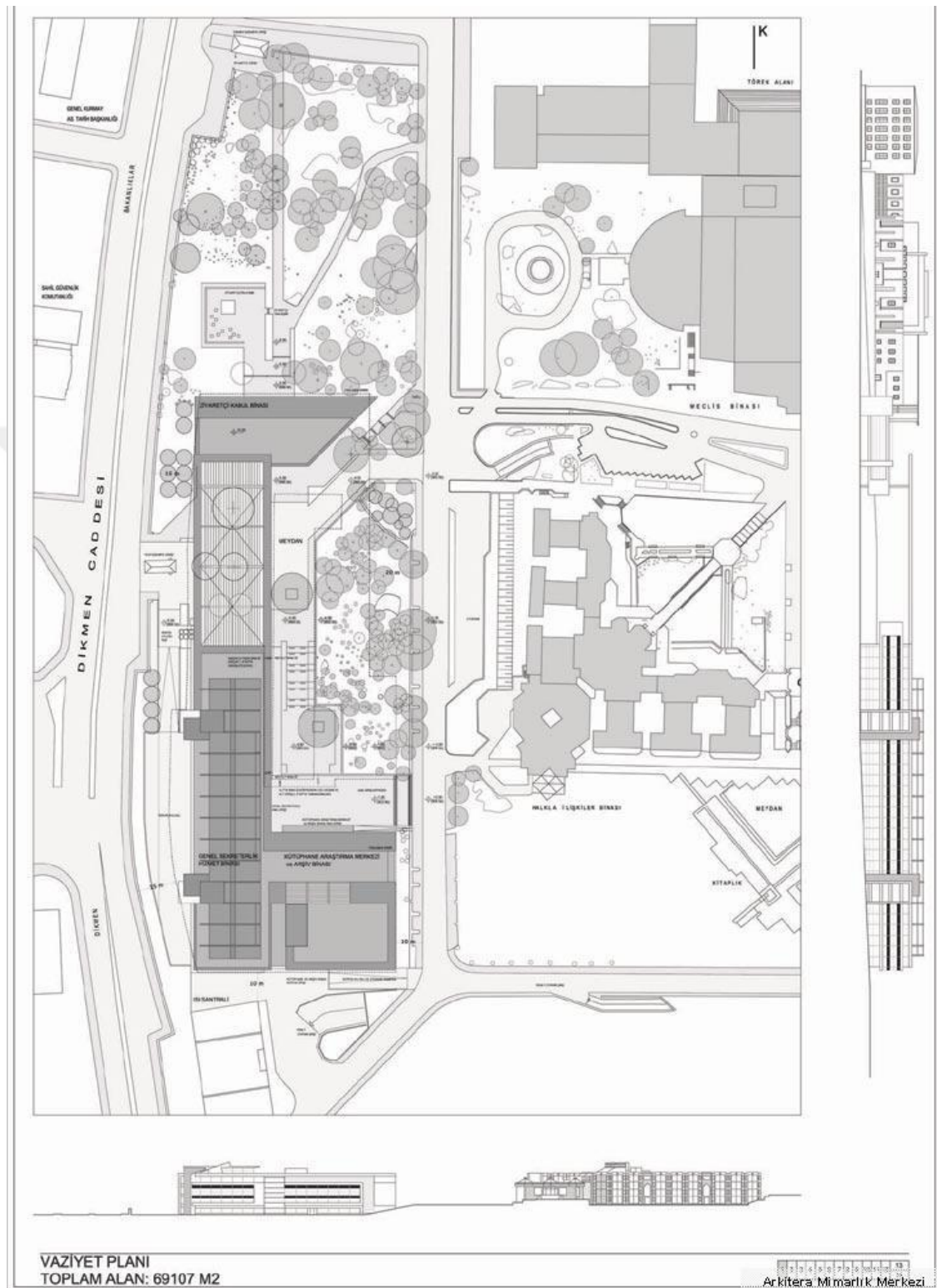

Kaynak: Arkitera (2006h). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=860> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Arkitera (2006i). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=826> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 22. (devami)

Kaynak: Arkitera (2006i). TBMM yapı kompleksi mimari proje yarışması. <https://v3.arkitera.com/yp114-tbmm-yapi-kompleksi-mimari-proje-yarismasi.html?year=&aID=826> adresinden 7 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

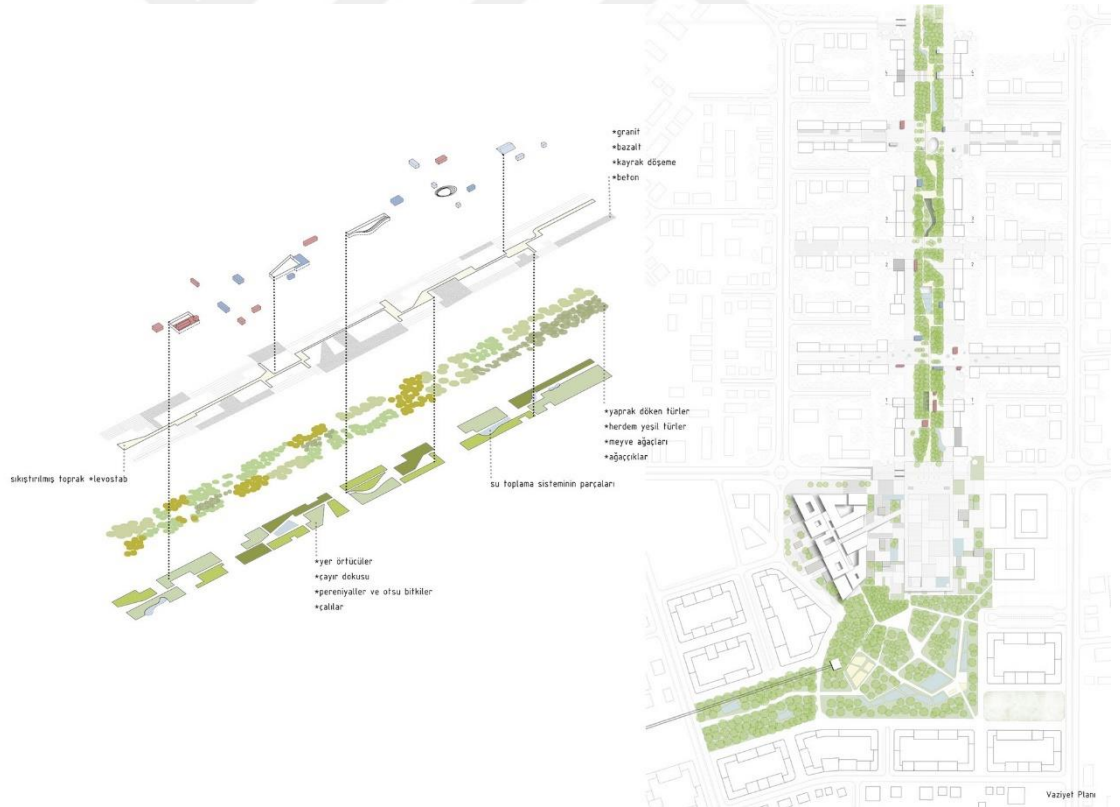
[illegible]

164

EK 23. (devamı)

Kaynak: Sinan, T. (2015, 20 Nisan). 1. ödül, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

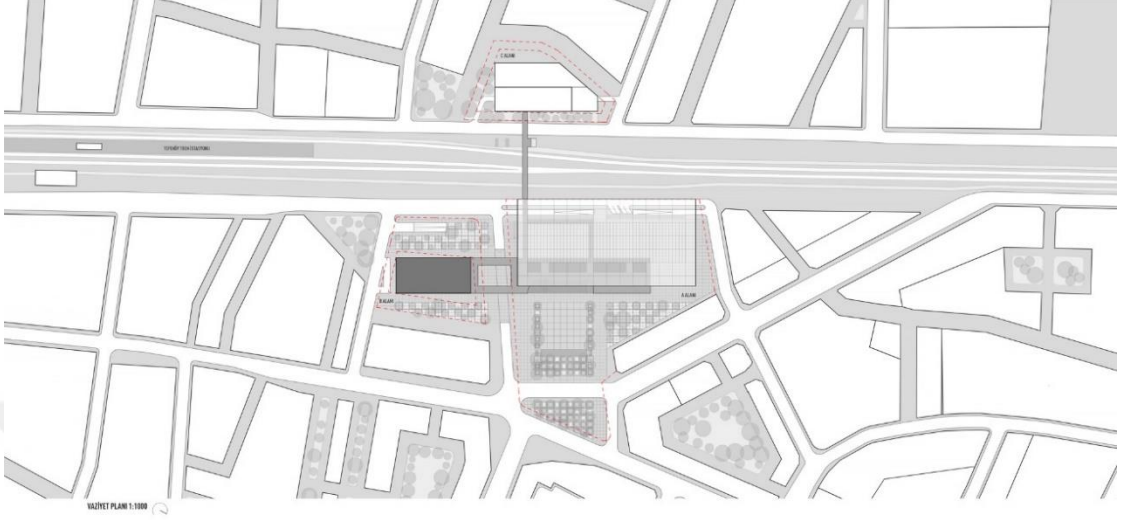
Kaynak: Gürsel, D. (2015, 27 Nisan). 2. ödül, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 23. (devamı)

Kaynak: Gürsel, D. (2015, 27 Nisan). 2. ödül, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/2-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binasi-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 30 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

**EK 24. TORBALI BELEDİYESİ BELEDİYE HİZMET BİNASI, PAZARYERİ
VE OTOYARK İLE YAKIN ÇEVRESİ ULUSAL MİMARİ PROJE YARIŞMASI
BİRİNCİLİK VE İKİNCİLİK ÖDÜLÜ ALAN PROJE GÖRSELLERİ**

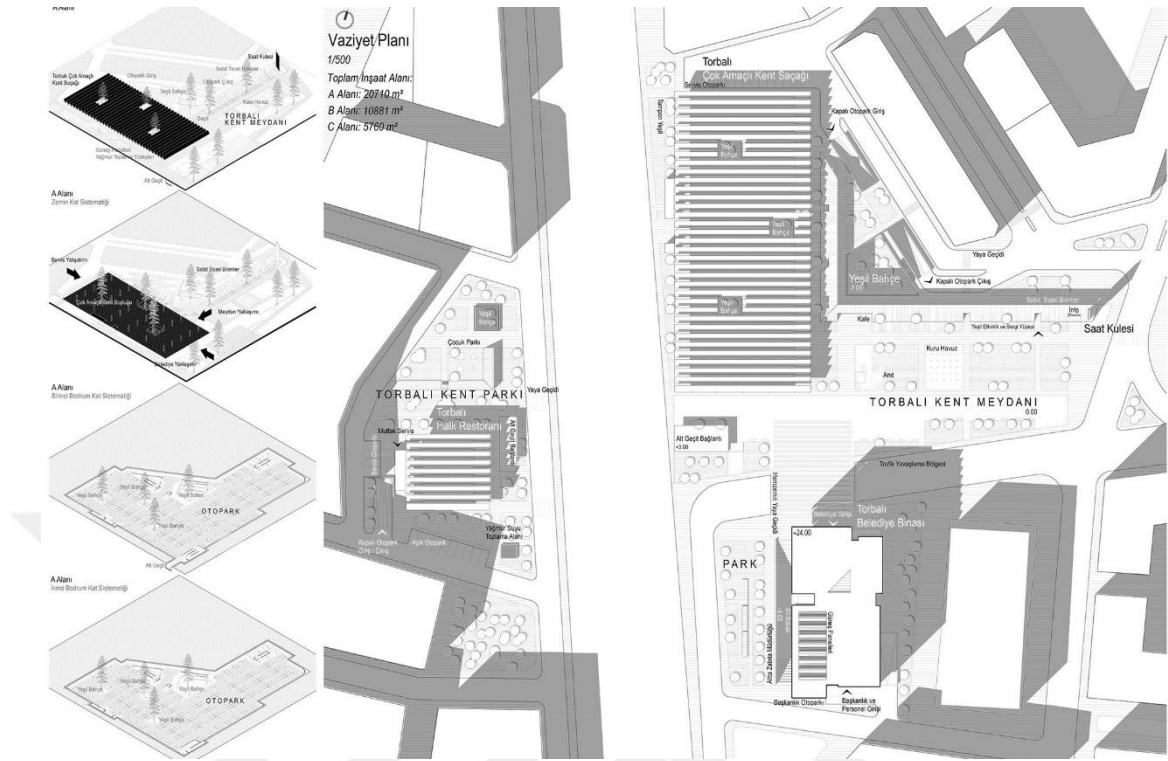

Kaynak: Karakoç, N. (2020, 30 Haziran). 1. ödöl, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-torbalı-belediyesi-belediye-hizmet-binası-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Kaynak: Karakoç, N. (2020, 30 Haziran). 1. ödöl, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması. Arkitera. <https://www.arkitera.com/proje/1-odul-torbalı-belediyesi-belediye-hizmet-binası-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 24. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.p). 2. ödül, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması.
<https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-torbalı-belediyesi-belediye-hizmet-binası-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi/11875>
adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

EK 24. (devamı)

Kaynak: Arkiv (t.y.p). 2. ödöl, Torbalı Belediyesi belediye hizmet binası pazaryeri ve otopark ile yakın çevresi ulusal mimari proje yarışması. <https://www.arkiv.com.tr/proje/2-odul-torbalı-belediyesi-belediye-hizmet-binası-pazaryeri-ve-otopark-ile-yakın-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarisması/11875> adresinden 27 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.